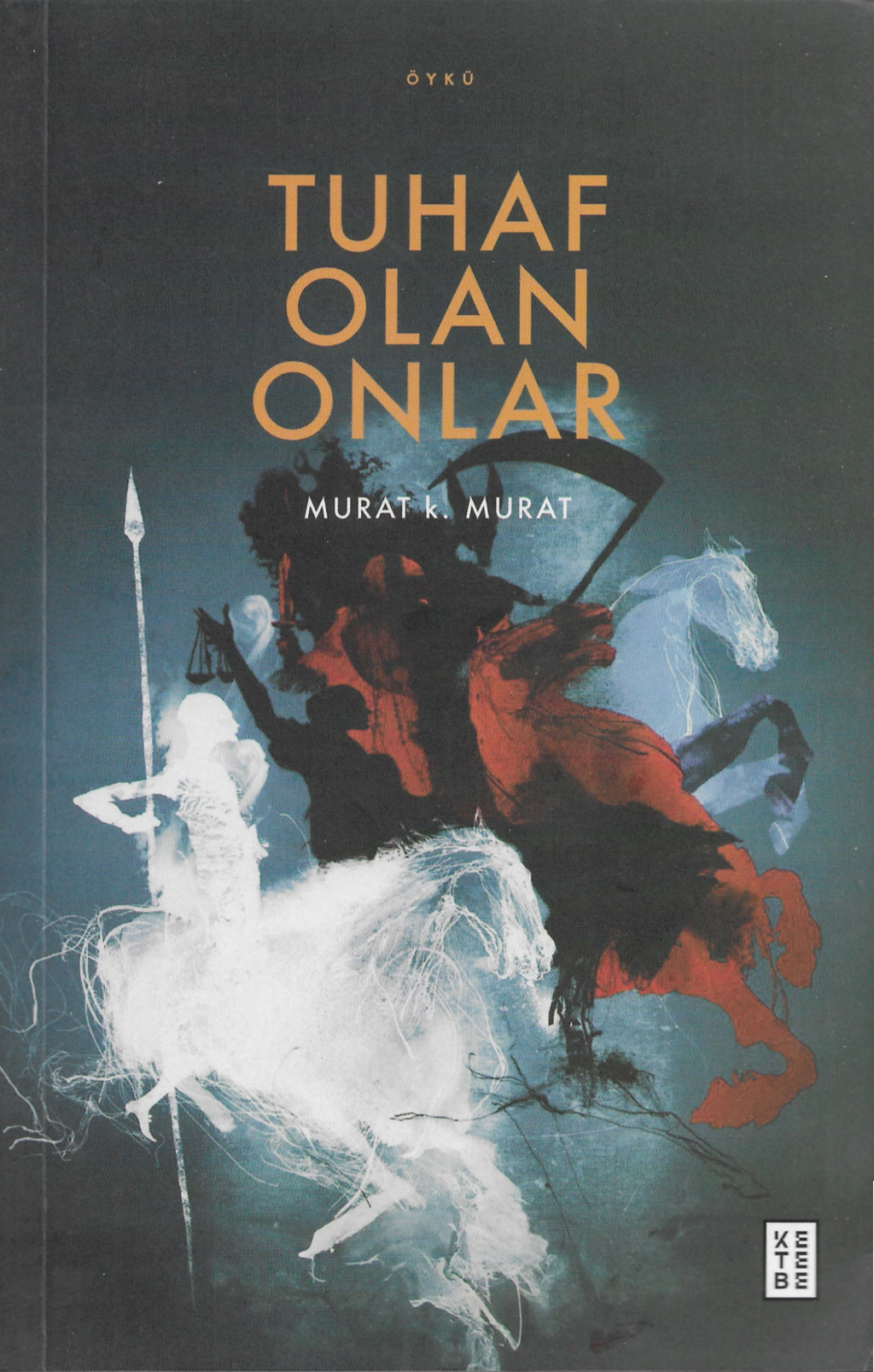
ÖYKÜ

TUHAF OLAN ONLAR

MURAT k. MURAT



KTB

KETEBE

ISBN: 978-625-6792-35-7
© 2018 Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.

ketebe.com

Ketebe Yayınları: 1111 | **Öykü**

Yayın Yönetmeni
Furkan Çalışkan

Dizi Editörü
Aykut Ertuğrul

Yayıma Hazırlayan
Hacer Selçuk

Düzelti
Rabia Şenol

Kapak
Harun Tan

Mizanpaj
Nilgün Sönmez

1. BASKI

Kasım 2023
İstanbul

Ketebe Yayınları
Sertifika No: 49619
Maltepe Mahallesi Fetih
Caddesi No: 6 Dk: 2
Topkapı 34010 İstanbul
Tel: 212 612 29 30
e-mail: ketebe@ketebe.com

Baskı ve Cilt
Sertifika No. 45464
Yıkılmazlar Basım Yay. Prom. ve
Kağıt San. Tic. Ltd. Şti.
15 Temmuz, Gülbahar Cd.
No: 62/B Güneşli / İstanbul
Tel: 212 630 64 73

© Eserin her hakkı anlaşmalı olarak Ketebe Kitap ve Dergi Yayıncılığı A.Ş.'ye aittir.
İzinsiz yayımlanamaz. Kaynak gösterilerek alıntı yapılabilir.

TUHAF OLAN ONLAR



MURAT k. MURAT

KETEBE

Murat k. Murat

1984 Ankara doğumlu. 2009-2011 yılları arasında arkadaşlarıyla *Yumuşak Ge* dergisini çıkardı. Çeşitli dergi ve fanzinlerde öykü, şiir, inceleme yazılarıyla yer aldı. Belgesel ve senaryo çalışmalarına katıldı. Genç okurlar için bir astronomi kitabı kaleme aldı. "Acâibü'l Matbûat" isimli video serisini hazırladı ve aynı isimli söyleşi programına moderatörlük yaptı. *Seyyahlar ve Kâşifler Kitabı* ile *Korkut Ata Ne Söyledi* adlı derleme kitaplarında birer öyküsüyle yer aldı. Halen arkadaşlarıyla *Post Öykü* dergisini çıkarıyor. İlk öykü kitabı *Bir Zamanlar Dünyada*, 2020 yılında Ketebe Yayınları arasında yayımlandı. Evli, bir çocuk babası.

İçindekiler

Dördüncü Felaket / 9

Yaşamak Ölmektir ya da to Live is to Die / 17

Binbir Kedi Masalları / 31

İkame Atlas / 47

Ne Yazı Ne Tura / 59

Kripto Kehanet / 69

Kupa Manduka / 89

Kentler ve Kefaretler / 95

Uzayan Yollar / 107

Kusurlu Mızrak / 123

En büyük talihim ve
en yakın arkadaşım Tuğba'ya...

Dör-
düncü
Felaket

Bahar yağmurlarını yedikçe yumuşayan toprak, vaktinden evvel koynuna almak ister gibi bileklerinden aşağıya çekiyor. Bıkkınlıkla, ağıla inen tepeyi aşmakta en az onun kadar zorlanan hayvanlara dikiyor gözlerini. Sürü iyice küçülmüş. Böyle giderse bir, bilemedin iki kış sonra hepsi telef olacak.

Yağmur yine yağıyor, güneş hâlâ ışıl ışıl. Başını topraktan göğe uzatacak her şeyin; otların, çiçeklerin, taze ağaçların ruhlarını uzak diyarlardan yurda taşıyacak rüzgâr, asırlardır olduğu esmeyi hiç bırakmıyor. Yine de toprakta, havada, gece göğüne doluşan yıldızlarda; hayvanların gözlerinde, köyün çamurlu yollarında, yaşlıların ölüm arzusunda, gençlerin gelecek umutlarında, çocuk oyunlarında,

analaların şefkatinde, babaların sahte öfkelerinde bir şeyler eksik. Açık havada iyice uzağa çekilen ufuk çizgisi boyunca çırılçıplak tepelere, düzlüklere bakıyor bu defa. Hayvanları otlatacak tek bir yeşillik bile yok. Ekinler bilek boyuna gelemeden çürüyüp gidiyor. Verirse on hayvandan biri yavru veriyor. Ya karınları kupkuru ya da yavrular ölü doğuyor. Doğanlar da kışa bile erişemiyor.

Köylü de ne yapacağını şaşırmış. Dönüp dönüp Gökkoca'dan medet umuyorlar. Avcunda çevirdiği kemiklere, artık hepten kıymete binmiş yavruların bağırsaklarına bakıp susuyor koca. Hayır söylemeyecekse konuşmuyor. Konuşmazlar çünkü. O sustukça köylü kulak kabartacak bir şeyler arıyor. Azıcık aklı erenler yıldızları, taşlardaki yosunları, kuru ağaç kabuklarındaki izleri, gece göğüne yükselen alevlerin sivri dişlerini gözlüyor umutla. Kadim felaketleri, kurtuluş hikâyelerini birbirlerine anlatıp iyi ruhlardan, yiğit kahramanlardan, bilge atalardan ve en çok da sırtımıza bir destek olan yerin, karanlık gece ile aramıza çekilen göğün, akan ve soluklanan tüm suların, parlak ışığın ve çukurlara sinen karanlığın sahibinden yardım bekliyorlar. Yardım gelmiyor. Kâh çaresizce kendinden başka her şeye; yerlere, göklere ve sahibine, Gökkoca ya da ahalinin geri kalanına duyduğu öfke ile isyana kalkıyor kâh ne olduğunu bilemese de işlediği kabahatin cezasına razı olup pişmanlık ve umutla dua ediyor köylüler.

Onun hâli de farklı değil. Bir avuç hayvanını çitin ardına geçirip, derme çatma ağıla doğru ilerliyor usulca. Bulabildiği ne varsa geriye kalan tek gebe hayvana götürüp yemleyecek. Bu çamurda kıyamette yormak istemiyor onu. Göbeği şiştikçe şişmiş; iki kim bilir belki de üç yavru şimdiden gecikmiş doğumlarına hazırlanıyorlar. Yattığı yerden şöyle bir yekiniyor gebe hayvan. Uğursuz, mecalsiz bir bakışla karşılık veriyor ona. İnlemeye benzer bir böğürtü çınlıyor biçimsiz taş duvarlarda. Ayağa kalkmadan yemeye başlıyor önüne koyulan bir avuç otu. Ağıldan çıkarken artık alçalmaya başlamış güneşe

takılıyor gözleri. Karanlık çökmeden İhtiyar'ın tepesine gidip gelebileceğinden emin değil. Yine de bugün gördüğü düşü anlatmak istiyor ona. İçinde belli belirsiz bir umut yeşermiş, hem yaz sabahları gibi masmavi bir taş da bulmuş bugün. Bir yanı ateş görmüş bakır gibi pırıl pırıl, diğer yanı benek benek masmavi.

Gökkoca'nın tepesi bir tepe değil aslında. Koca da kocamış değil zaten. Köyde doğan ikizlerden seçilir onlar. Önce kardeşlerinden, ana babalarından; sonra isimlerinden, köy meydanında oyunlar uydurmaktan, bir gençlik aşkının ürkek heyecanından, evlatları için kaygılanmak, gururlanmak ve öfkelenmek ayrıcalığından, yaş aldıkça kalabalıklaşan bir aile kurmak hakkından; hasılı tüm hayatlarından vazgeçerler. Töreleri bilinmez, sezilir ve anlatılır dilden dile. Eskiden, yani hiç görmeden el aldıkları silsile sırlarını rüzgâra fısıldadığı zamanlarda; atalar dünyanın başka bir yerinde yaşarken ve henüz yeniden uyanmak üzere uykuya yatmamışken, belki de dünya bile yaratılmadan önce; göklerde iki kardeş yaşamış. İkizlerden biri gökten düştüğünde, esrarı zamanın sonunda açık edilecek bir perdenin arkasına gizlendiğinde ve geride kalan kardeş bir çocuk olmak hakkından feragat ettiğinde, yolunu yitirip bir tek aradığını hatırladığında, her şeyin sahibi ona kendi ilminden öğrettiğinde ve bin ömürden fazlası ruhuna nakşedildiğinde başlamış kocaların töresi. İlkin bir hüner gibi ustadan çırağa, nesilden nesile aktarılmış. Sonra sır rüzgâra fısıldanınca eski zaman hikâyeleri gibi bir kentten diğerine, diyardan diyara taşınmış töre. Kocalar hep ikizlerden seçilmiş. Bir zamanlar ikizler hatta üçüzler şenlendirirmiş haneleri. Şimdilerde ikizler şöyle dursun, köyde bebek bile doğmaz oldu. Masallar, zincir kopunca kıyametin de kopacağını söylüyor.

Avucunda sımsıkı tuttuğu mavi taş, önce ağılı çevreleyen çitleri aşıyor. Seneden seneye köklerini daha derinlere salıp gövdeleri kalınlaşacağı yerde cılızlaşan ağaçların arasından geçiyor az sonra. Kuru dallar o bilindik rüzgâra boyun eğip,

içinde yeşermeye bahane arayan umuda ortak olmak ister gibi hafifçe tıkırdıyorlar. Arada bir, çaresizce çiçek arayan arılar vızıldıyor yanında yöresinde. Ayaklarının altında katılaşıyor çamur; kuru otlar, ufak taşlar, dikenler hapsoluyor içinde. Bir özü, mayayı taze bir müjdeyi yüklenmiş, ilerliyor. Yürüdükçe ufalanıyor ayağına dolanan toprak, içindekiler bir emanetin yerine ulaşması gibi teker teker etrafa saçılıyor bu defa. Umduğundan önce varıyor tepenin yamacına. Başını kaldırıp gözlerini tepede titreşen saraya dikiyor.

Eskiler, unutulmuş zamanlarda bu geniş düzlükte kısa bacaklı, düz burunlu, sivri sakallı bir halkın yaşadığını anlatır. Her şeyin sahibi, yiğitliklerini takdir edip onlara binek olarak rüzgârı, bir de sırrı onlarla yitip giden gök rengi bir cevher vermiş. Başlarına da onları çekip çevirsin diye görünenin ötesini gören, sözüne sadık, bileği güçlü, cesur ve merhamet sahibi bir hükümdar koymuş. Demirden sağlam, gümüşten hafif cevher ile silahlar dövüp aletler yapmış, diyara adaletle hükmetmişler. Ömürleri uzun, evlatları ve toprakları bereketli olmuş. Yeryüzünde çoğalıp servetlerini büyütmüşler. Nihayet öz yurtlarına sığmaz olmuşlar. Hükümdarın üç oğlu, töreleri üzere baş olup kendi çadırlarını dikmeye başka çayırlara göçseler de her bahar, ata yurtlarına dönüp babalarının eteğini öpmüşler. Şenlik kurup sofra serer; puslu dağların, engin düzlüklerin, sık ormanların ve aşılmaz nehirlerin ötesinden haberler getirirlermiş. Gün gelmiş reis kocamış; kulağı işitmez, sesi gürlemez, ayağı basmaz, eli tutmaz olmuş. Yaşamak nefsine ağır gelmiş, bu dünyadan göçmüş gitmiş. Şimdi tepenin olduğu yere kazmışlar kabrini. Her gelen minnet ile bir avuç toprak getirip mezarın üstüne bırakmış. Nihayet dümdüz çayırda tepe yükselince, üzerine bir saray dikmişler. Derler ki hükümdarın ruhu, kimsenin oturmadığı bu sarayda yüzyıllarca evlatlarını gözetmeye devam etmiş. Sonra ne olmuşsa olmuş, halk yolundan sapıp isyana kalkmış. Önce cevheri almış Her Şeyin Sahibi, sonra bineklerini. Servetleri, evlatları, toprakları birer birer avuçla-

rından kayıp gitmiş. Onlar ise azgınlıkta diretmişler. Zulüm arşa ulaşınca Her Şeyin Sahibi, alemin üçüncü felaketini salmış üzerlerine. Sonradan geleceklere bir ibret olsun diye geriye sadece Yel Tepesi'ni bırakmış. Halkı, uykusundan uyandığında ilkin bu tepeyi sonra da sarayın harabesini bulmuş. Kocaların ilki, saraya varıp da göğsünü göklere açtığında esen rüzgâr, üçüncü felaketle helak olan halkın hikâyesini fısıldamış ona. O zamandan bu yana tüm Gökkocalar bu harabede yaşar, rüzgârı işitip Her Şeyin Sahibi'nin sözlerini halka öğretir.

Gökkoca'nın yetimi karşılıyor onu. Çocuksu çizgilerini hâlâ yitirmemiş yüzüne, ötelerden gelen bir vakar ve ciddiyet kazınmış. Tıpkı kocalar gibi onlar da her şeyleri yitirerek çıkarlar Yel Tepesi'ne. Bu genç adamı tanıyor, kıtlıktan çok önce, köyü kıran bir sıtmada kaybetmişti ailesini. Artık bir ailesi, ismi ve mirası yok, ömrü yettiğince kocanın hizmetini görecek ve zamanı geldiğinde onunla birlikte terk edecek köyü. Tıpkı efendisi gibi fazla konuşmuyor; harabenin öte tarafında, sükûnetle uzak zirveleri ateşe veren güneşi izleyen kocanın yanına götürüyor onu. Hiçbir zaman bir efendisi olmamış bu sarayın, tepeye saçılmış taşlarından bir farkı yok. Öylece ufka bakıyor. Taze bir ölünün soğukluğu, solukluğu ve insana kendi ölümünü hatırlatan kokusu dolduruyor tepeyi. Sonra âdeti üzere bir esinti dolaşıyor Yel Tepesi'nde, kalbini yeni doğmuş bebeklerin, ezilmiş çayırların ve yeşeren tohumların sevinci sarıyor bu defa. Hepsinin özünde Gökkoca var, biliyor. Hem âlem kadar yaşlı ve ölgün hem de çevik bir savaşçı kadar genç ve diri. Hayır söylemezse konuşmaz Gökkoca, konuşmuyor. O kararınca susunca biliyor ki artık konuşabilir. "Koca," diyor, "hayvanları otlatırken sırtımı çekiç kayaya verdim. Gözlerime perde indi, uykuya daldım. Uykumda bir düşe uyandım. Söylersen sen söylersin düşümü neye yorayım?"

Bir cevap bekleyerek kısacık bir ara veriyor. Sağ omzunun üzerinden başını hafifçe ona dönmüş, konuşmadan anlat diyor Gökkoca.

"Düşümde gece serilmiş göğün üstüne. Ataların yolu gökte upuzun gidiyor. Ne Ay var ne de bulut. Hisar dibindeki gözün suyu gibi berrak bir geceymiş. Sonra birden göğün tepesinde minik mavi bir ışık gördüm. Sanki kara suya süt dökülmüş. Büyüdü, büyüdü önce kızıl ateşe boyandı sonra gün gibi sapsarı. Daha büyüdü, kocaman oldu. Yıldızları, ata yolunu bile yuttu. Gece; baktı ki baş edemeyecek, dört yanından dünyanın altına kaçtı. Gündüz oldu. Sonra dünyaya uyanmışım. Bir baktım ki sağ avcumun yanında bu parlak taş."

Yerinden doğrulup bir bebeği verir gibi dikkatle kocanın avucuna bırakıyor taşı. Sönen günün ışıklarında bile pırıl pırıl. Taşı zayıf ellerine alıp şefkatle parmaklarını üzerinde gezdiriyor Gökkoca. Her bir pürüzü tanıyor, her bir köşesini kendince selamlıyor sanki. Sonra parmağıyla yukarıyı; ufkun kızıllığından uzakta, parlak yıldızların şimdiden görünür olmaya başladığı bir gök parçasını işaret edip yorgun ama güçlü sesiyle konuşmaya başlıyor.

"Dünyanın altı da üstü de karanlık, bilirsin ya oğul. İşte bu gök, gece ile aramıza çekildi. Her Şeyin Sahibi, karanlık bizi de yutmasın diye bir kalkan kıldı. Göğün ötesindeki yıldızlar kimdir, bilirsin ya oğul. Öncesi sonrası birdir ya orada. Onlar doğmuş ve doğacak olanlar. Kimisi bereket, kimisi zafer, kimisi övünç, kimisi kıvanç; kimisi yıkım, kimisi felaket, kimisi üzünç, kimisi ölüm getirir. Ben bilirim sen de bil oğul. Hepsi yaşadı, hepsi yaşayacak. Bizden evvel yeryüzünde çok halklar yaşadı. Üç felaket oldu, üçünde de âlem yeniden serildi. O yıldızlar, bu halkların yiğitleridir."

Güneş, dağların üstüne oturmuş artık. Az önce tenini nazikçe okşayan rüzgâr, varlığını belli etmek ister gibi saçlarını savuracak kadar şiddetleniyor bir anlığına. Usulca gözlerini kapatıp dinlemeye başlıyor Gökkoca. İyice sertleşiyor esinti, görünmez bir koza gibi sarıyor kocanın etrafını, gizli bir lisanla anlaşıyorlar. Ancak yeniden konuşmaya başladığında durulup çekiliyor aralarından.

"Ben, gözümle görmedim ya, gördüğün düşteki ışığın manası ikidir oğul. Umulur ki, o ışıktan yeni bir yıldız doğsun. O yıldız, soyumuzda doğacak bir yiğidin uğuru olsun. Bolluk, bereket ve çokça nimet getirsin. Eskiler böyle demiş. Rüzgâr bunu söylemiş. Tek ki, köye varacak ilk doğum hayırlı olsun. Ay gibi aydınlık, semiz bir yavru doğsun. Kişi olsun, hayvan olsun; doğan hayırla doğsun."

Bir kez daha konuşuyor rüzgâr, yine sarsılıyor ruhu. Anlamasa da seziyor sözlerindeki karanlığı. Koca'nın kaşları çatılıyor, alnına incecik kırışıklar çiziliyor belli belirsiz. Tekrar kapatıyor gözlerini; alnındaki çizgiler derinleşiyor, gergince birbirine bastırıyor dudaklarını. Hemen sonra, yüzünün endişeyle keskinleşen çizgileri yumuşuyor. Teselli eder gibi konuşuyor bu defa.

"Değilse, gök kırılacak. Dünyanın altındaki karanlık, üstündekiyle karışacak; kırıldığı yerden dünyaya akacak. Varıp üstümüze yürüyecek. Gördüğün ışık, karanlığın bile ötesindeki ışıktır. Orada sönmez bir ateş yanar, çıngılarından yıldızlar doğar. Karanlık çekilince açık olacak, dünyanın düzeni bozulacak. Karanlık dünyayı yutacak lakin yıldızlar da bir olup peşi sıra yeryüzüne inecek. Kara ile ak savaşa tutuşacak. Ölümle yıkım kol kola yürüyecek, çok canlar telef olacak. Eskiler böyle demiş. Rüzgâr bunu söylemiş. Son felaket gelir mi, gelir. Âlem yeniden serilir mi, serilir. Tek ki, doğan hayırla doğmasın."

Gökkoca sustu. Konuşmuşsa hayır olsun. Kuşkusuz duyduklarını hayra yoracak. Taşı ona bırakıp tepeden ayrılırken taptaze bir umut yanında yoldaş oluyor. Açık bahar akşamında köyün haneleri, titreşen ateşler, göklemez hayvanlar bile görülüyor. Tüm sıkıntılara, yokluğa, kıtlığa rağmen baharın getirdiği neşeyle yoğrulmuş akşam sesleri tepenin yamaçlarına kadar ulaşıyor. Yoldaşıyla kol kola; çamura, artık serinleyen havaya ve günün yorgunluğuna aldırmadan keyifle yürüyor köye doğru. Gecenin karanlığına rağmen kolayca buluyor yolunu, adımları gözlerinden daha iyi rehberlik ediyor ona.

Yol bitti bitecek.

Ne ki, anlık bir tereddüt dalgası tüm vücudunu sertçe sarsıyor. Görünmez bir eşiği aşmış, korunaklı bir haneden çıkmış gibi yüzüne çarpan tekinsiz bir esinti kesiyor yolunu. Bir anlığına tökezleyen adımlarını biraz daha hızlandırırken, kalbine yerleşen şüphe uğursuz köklerini her an biraz daha derinlere uzatıyor. Ağıl, zayıf ağaçların ardında göründüğü sırada fark ediyor hayvanların huzursuz kıpırtısını. Görmedikleri bir şeyden kaçmak ister gibi vuruyorlar çitlere. Bir o yana bir bu yana koştururken, kesik kesik meliyorlar. Erkekler, sürüyü bu karanlık ve sinsi düşmandan korumak ister gibi daha da huzursuzlar. Öfkeli tekmelerle toprağı eşeliyor, boynuzlarını birbirine çarparken, boğulurcasına böğürüyorlar. Ağıla yaklaştıkça yoldaşının yavaşladığını hissediyor. Adımları ufalıyor sanki. Tereddüt aşılması güç bir engel oluyor önünde. Her adımda biraz daha geride kalıyor.

Çitleri geçerken yapayalnız. Yoldaşı artık onunla değil. Huzursuz sürünün yanından hızla geçip, şimdi gözüne biraz daha zayıf görünen ağıla giriyor.

Gebe hayvan bıraktığı köşede. Yanı üstüne yatmış, dili dışarda. Kocaman açılmış gözleri karanlıkta buluyor onu. Hayvanın gözlerine kazınmış korkuyu görünce dizlerinin bağı çözülür gibi oluyor. Korku havada yankılanır gibi büyüyor uğursuzca. Biraz daha alışıyor karanlığa, çatının açık tarafından belli belirsiz bir aydınlık. Gebenin güçsüz iniltileri ve iyice seyrekleşen nefeslerinin arasından yavruyu fark ediyor. En az anası kadar iri. İçeriyi buz kesmiş, hava kaskatı oluyor. Güçlükle ilerlerken ne göreceğini biliyor aslında. Bir adım daha. Artık iyice alışıyor gözleri karanlığa. Ayaklarının dibinde uzanan; kapkara, hareketsiz, yaşamsız bir et yığını. Çarpık, biçimsiz, yamrı yumru altı ayak sayıyor. İç içe geçmiş iki burnun ortasında üçüncü, kıpkırmızı bir göz çatının açık tarafından göğe bakıyor.

Yavaşça başını çevirip, ölü gözün baktığı yere bakıyor. Gökyüzünün orta yerinde yeni, uğursuz mavi bir ışık...

Yaşamak Ölmektir ya da to Live is to Die

Bembeyaz kirpiklerinin üzerinden tek bir damla gözyaşı, solgun pembe yanağı boyunca boynuna doğru aktı. Şeffaf ayva tüyleri arasından çizdiği yol boyunca ilerleyip eksile eksile aktığı yere vardığında ya da varamadığında, Hina'nın henüz olgunlaşmamış göğüsleri son kez sarsıldı.

Yalan söylediğinde bir adam, öldürür aslında dünyanın bir kısmını.

Zavallı annesi, pazardan, marketten belki de az önce kızının canını alan doğalgazın faturasını ödemekten; hüzünlü ama öfkeli ve biraz da sitemkâr gitar çınlamalarının doldurduğu eve dönene kadar öylece mutfak zemininde yatacak Hina.

Anahtarı olsa da zili çalacak annesi. Çoktan atılması gereken kasa fişleri, paketinde yalnız kalmış kâğıt mendiller, laf olsun diye taşıdığı saç fırçası ve kullanım süresi dolmuş kredi kartları, batmış dükkânların kartvizitleri ya da vesikalık fotoğrafların lüzumsuzca şişirdiği cüzdanı gibi ıvır zıvırla doldurduğu çantasında anahtarını arar ve bulamazken burnundan soluyacak. Önce anlamayacak, her zamanki gibi ayakkabılarını topuklarına basarak çıkarırken boş evin içinde kızına seslenecek. Yanıt alamayacak elbette. Sinirlenecek, söylenecek belki de. Bedeni henüz soğumuş kızına karşı anaç bir öfke dalgası büyüyecek içinde. Mutfağa yaklaştıkça artacak müziğin sesi. Kapalı kapının altına tıkıştırılmış kilimi fark edemeyecek ilkin. Tok sesli bir adamın mırıltıları duyulacak belli belirsiz.

> İnsanların yalan yanlış hayat dediği solgun ölümlerdir bunlar.

Salonun dağınıklığına, evde son ses müzik dinlediği için ne kapıyı ne de kendisini duyamayışına ya da o ham öfkeyle zihnine doluşan eski kabahatlere kızamayacak kadın. Annelere yaraşır bir önseziyle mutfağa koşacak. Kızının buz kesmiş yanaklarını avuçları arasına aldığında duyulacak yırtıcı çığlığı. Geriye düşen başıyla birlikte kar beyaz saçları da savrulacak Hina'nın. Yemyeşil gözleri sadece kendisinin gördüğü uzak bir manzarayı seyrederken göğsüne yatırdığı yeşil ve beyaz yaprak; kusursuz bir uyumun ve kaybın nişanesi olarak yavaşça zemine düşecek. Uyuyacak Hina. Gözleri fal taşı gibi açık olsa da uyuyacak. Varsa bir kurtuluşa, yuvasına mesela ya da halkına, ulaşana kadar dinlenecek bu güvenli yerde.

Tiz boru sesleri, neşeli davul ritimleri ve yumuşak şıkırtılar dolduruyor sokakları şimdi. Dünya'nın geceden sağ salim çıkışını kutluyor tüm şehir. Rengarenk kıyafetleri içinde genç

kızlar; dans ediyor, gülüşüyor ve göz süzüyorlar dinç delikanlılara. Ay insanları, *mola*ları aratmayacak renklerle dokunmuş geniş tentelerin altına dizilmişler. Çocuklar, korkuyla karışık bir hayranlıkla, geceler boyu ninelerinden dinledikleri hikâyelerin ruhlarına kazıdığı sonsuz bir minnetle seyrediyor onları. Beyaza çalan sarı saçları, açık tenleri ay ışığıyla yıkanmış ve karanlıkta görebilsinler diye gözleri kutsanmış olanlar, dün gece bir kez daha kovaladılar Ejder'i.

Ataların zamanından bu yana mağlup olur Ejder. Yine de vazgeçmez. Çünkü açlıkla lanetlenmiştir. Binlerce kez kovalansa da yazgısı geri dönmektir. Hatta bazen yılda iki defa yoklar Ay halkını. Eğer Ay insanları çok korkutmuşsa onu, birkaç sene boyunca dönmeye cesaret edemez. Sinsi ve korkaktır aslında. Ayı yutmak, onu göklerden koparıp midesine indirmek ister. Dişlerini iştahla Ay'a geçirip, bir kenarından yutmaya başladığında herkes korkuyla evine çekilir. Yalnız Ay insanlarına, ak yüzlü savaşçılara, ak tanrıçanın seçtiklerine kalır sokaklar. Savaş çığlıkları, göklere savurdukları mızraklar, gerilmiş yaylarından fırlayan oklarla Ay'ı savunur, Ejder'i korkuturlar.

Dün gece, yine kovaladılar onu. Dişlerini gövdesine gömüp kızıl kana boyadığında, Ay'ı büsbütün yutmasına engel oldular. Şimdi kutlama zamanı. Meydanlar boyunca ziyafet sofraları kurulmuş; kırmızının, sarının, turkuaz ve yeşilin bin bir tonu kocaman, önlenemez bir neşe dalgası gibi sokaklar boyunca akıyor. Taze genç kızlar ve geçkin kadınlar, çevik savaşçılar ve kambur ihtiyarlar, krallar ve dilenciler, işçiler ve miskinler; herkes kamış evlerinin dışında, Ay insanları ile yan yana, sokaklarda.

Dev yelkenleri, sarı kırmızı sancağı, güvertesinde çelik zırhları ve kavisli miğferlerinin altında ölümü kuşanmış askerleriyle koca bir kalyon, adanın açıklarına yanaşıyor. Kimse görmüyor.

Uyandı Hina. Solgun ve pembe dokunuşlar gezindi bedeninde. Her sabah olduğu gibi uzak geçmişten, hiç tanımadığı atalarından gelen o yükü usulca giyindi üzerine. Perdeleri cesurca sıyırıp güneşi selamlamak, kahvesini içmeden ayılamamak ya da güne en sevdiği şarkıyla başlamak gibi işlere girişmedi hiç. İçten gelen bir dürtüyle telefonunu eline aldı sadece. Bildirimler, aramalar, mesajlar görmeyi beklemiyordu. O uyurken olup biten, kaçıracağı ya da kaçırdığı için de üzüleceği hiçbir şey yoktu. Saate baktı önce, sonra gelen mesajları fark etti. Sema yazmış.

Açıkça kendilerine itiraf edemeseler de bir tür kusurun, her birini bir diğerine ittiğini biliyorlardı içten içe. Belki bembeyaz saçlar, hassas bir ten ya da ürkütecek kadar yeşil ve keskin gözler belki de bir başka genetik mirasın yükü kısa, kalın bacaklar, ne yapılırsa yapılsın incelmeyen bir bel ya da tombul yanaklar. İnsanlar acımasız, çocuklar ve ergenler daha da acımasız.

> Kar tanem.
>
> Sen çok değerlisin biliyorsun değil mi?
>
> Kesin göreceksin nasılsa. Aşkım lütfen üzme kendini. Aptal hepsi.

Sağına soluna bir sürü gülücükler, kalpler, çiçekler iliştirilmiş mesajların sonunda tanıdık bir bağlantı. Akranlarının bu siteyi ne için, hangi zalim duygularla kullandığını çok iyi biliyordu. Titreyen parmağıyla ekrana dokunduğu anda ne göreceğini de... Yine de bakmak, üzülmek, pişman olmak, kendinden biraz daha tiksinmek, biraz daha nefret etmek zorunda. Kalbi, hiç tatmadığı sıcacık duygularla kıpır kıpırken yazdığı mesajların, birbiri ardına giyinip çıkardığı kıyafetlerin ardından çektiği fotoğrafların; azıcık kıstığı zümrüt gözlerinin, hafifçe kaldırdığı sivri çenesinin, belli belirsiz gülümseyen pembe dudaklarının, ince parmaklarının, beyaz saçlarının altına yazılan yüzlerce incitici şeyi okumaya mahkûm.

Onlarla arasına çizilen incecik fakat aşılamaz derinlikte sınırı düşündü Hina. Aşmayı denediği her seferinde biraz daha derinleşen, tekrar tekrar içine düşmekten artık yorulduğu o çember günden güne daralıyordu. Önce sadece gövdesi, sonra bir tek ayak tabanları sığacak kadar küçülecek, zamanla iyice daralıp onu boğan bir tasmaya dönüşecekti. Başka türlü bir hayat yaşayabilir miydi acaba? Saçları böyle olmasa, cildi dışarı çıktığı her seferinde güneş yanıklarıyla kaplanmasaydı mesela. Daha iyi görseydi gözleri, şeylerin uzaklığını kolayca anlayabilseydi; adı sakara, beceriksize çıkmasaydı. Kumral, kızıl ya da kahverengi saçlı, buğday tenli ve kara gözlü normal bir genç kız olsaydı; Hina da onlar gibi zalimleşir miydi? Yeryüzünün tüm mazlumları gibi, masumiyetini mağduriyeti ile ilişkilendirmek istemedi. İyi bir insan oluşu, albinoluk değil temiz kalplilik, iyi niyetlilik ve saflık gibi şeylerle ilgiliydi. Hayatını biraz daha zorlaştıranların acı çekmelerini, ölmelerini, onun gibi bin parçaya bölünmelerini istemiyordu elbette. Buna rağmen ondan af dilemelerini sağlayacak bir şeylerin olmasını diledi. Bazı sıkıntılarla yüzleşebilirlerdi belki; hayatlarını, hiç değilse onurlarını kurtarabilirdi. Çok başarılı, zengin, ünlü birine dönüşebilirdi örneğin. Hoş, bunun nasıl olacağını kendisi de bilmiyor, zihninde bir olay örgüsü kurgulayamıyordu. Yine de hepsinin minnet, pişmanlık ya da takdirle ona geldikleri, yanında yöresinde olmak istedikleri bir sahne hayal ediyordu. Affederdi onları, kibirle değil şefkatle karşılar, imkânı yettiğince yardım ederdi hepsine. En azından o buna inanıyordu.

Çocukken yani göğsünde yeni yeni tatmaya başladığı ağrılar daha başlamadan çok önce; prenseslere ve tütü eteklere düşkün olduğu zamanlarda da kolay değildi hiçbir şey. Herkes gibi olmadığını ne zaman fark ettiğini hatırlamıyordu. Zihninde çocukluğuna dair bölük pörçük resimler ve duygu kırıntılarından ibaretti her şey. Çizgi filmleri yakından izlemek zorunda kalışına ya da anaokulunun ilk günü arkadaşlarının

ondan korkuşuna anlam verememişti mesela. Öğretmeninin ona daha iyi ama diğerlerinden farklı muamele ettiğini şimdilerde anlıyordu. Kara kafalı, enseleri terli ve elleri kirden çatlamış oğlanların, saçlarını çekiştirip "Niiineee Niineee!" diye bağırışları; birbirlerine "Hani Nine?" diye sorup "Hina Nine!" diye cevaplamayı bir oyun haline getirişleri, zorlama kahkahaları, alaycı bakışları aylarca gizli gizli ağlamasına yetmişti. Bal rengi saçlarına taktığı kırmızı tokalar, temiz ayakkabıları ve Almanya'dan gelen havalı kalemliği ile Ayça'nın, bir türlü adamakıllı göremediği tahtayı defterine geçirirken fazladan zamana ihtiyaç duyduğu ya da derslerde geri kaldığı için adını aptala çıkartışına, sınıfın tüm kızlarını ona karşı dolduruşuna ve daha küçücük bir çocukken yapayalnız kalışına çok üzülmüştü.

Ama bu defa başkaydı. Ne her gün eve yalnız yürüdüğü ilkokul yıllarına ne de beden dersinde tek başına sınıfta oturduğu ortaokul yıllarına benziyordu. O kara kafalı oğlanlar, saçlarını kurutmuş -dağıtmış hatta- köşeli çeneleri ve odunsu parfüm kokularıyla başka türlü görünür olmuşlardı gözüne. Kokular! Kokular Hina'nın içine dalıp yüzdüğü bir okyanustu adeta. Teneffüslerde potaya gönderilmiş eğreti atışların getirdiği aromaya eklenen baharat, misk ve tarçın kabuğu kokuları. Mutluluğun, öfkenin, arzunun, hastalıkların bile kokusu vardı ve o hepsini duyardı. Neredeyse her şeyin kokusunu da severdi Hina. En çok da Kerem'inkini.

Evinden yani onu koşulsuz şartsız bir sevgi yumağı gibi sarıp sarmalayan ailesinin yanından hayatın gerçekliğine çıktığı; başkaları ama en çok da akranları ile yüzleşip yenildiği yıllar, Hina'ya temkinli olmayı öğretmişti. Belki de onu yolları yalnız yürümeye mahkûm eden de aynı korkaklıktı. Zamanında Ayça'nın kusursuz bir doğallıkla taşıdığı ya da Kerem'in geçen yıllarla birlikte üzerine geçirdiği o kostümü giymeyi başarabilse bu kadar incinmeyecek; onu üzen, alay eden, aşağılayanlarla kavga edecek, belki yine yenilecek ama hiç değilse

saygılarını hatta kendi saygısını kazanacaktı. Daha ilk günden, zayıf gözlerine rağmen sınıfın en kuytu köşesine sinip, başını önüne eğdiği anda savaşmadan kaybetmişti her şeyi. Etrafına ördüğü o zayıf ve ilk darbede yıkılmaya mahkûm duvarın arkasına gizlenen ürkek kızı ilk gören; onun bir arka plan dekoru ya da sözsüz bir figüran değil aksine kendi dünyasının merkezinde bir insan teki olduğunu, kitaplar okuduğunu, bazı şarkıları diğerlerine tercih ettiğini, yorulduğunu, üzüldüğünü ve sevebildiğini anlayan Kerem olmuştu. Sema'dan bile önce gelmişti. Bir kusuru olduğu için değil, belki de bir zamanlar iyi bir kalbi olduğu için yanında durmuştu.

İlkin sesindeki çocuksu tınıyı kaybetti Kerem, yüzündeki yuvarlak hatlar sivrildi. Sakin ve huzur veren bir göl kıyısını andıran kokusu değişip, devingen ve baş döndürücü ırmaklara evrildi. Yine de ayrılmadı Hina'nın yanından. Sinemaya gidip filmler izlediler, diziler hakkında konuştular, şık kafelerde Avrupai tatlılar yediler, kütüphanelerde ders çalıştılar öylesine, birbirlerine komik videolar gönderip saatlerce mesajlaştılar. Kimseye, Sema'ya bile söyleyemese de Kerem'in artık genç bir adamınkine benzeyen yüzüne eskisi gibi bakamamaya, değişen kokusunu içine başka türlü çekmeye başladı Hina. Ne ki, günden güne uzaklaştı Kerem'in kokusu. Başka birisi olmaya, dalga geçtiği yaşıtları gibi davranmaya, kendisini okuldaki herkesi önüne katıp götüren o yapmacık akıntıya bırakmaya başladı. Mesajları kısaldı sonra kesildi büsbütün, hep başka planları vardı. Koridorda karşılaştıklarında mesela, suçlu bir adamın tavırlarıyla kaçırdı gözlerini ondan, görmemiş gibi davranmaya çalıştı beceriksizce. Zamanla o masum utanç bile çekildi gitti gözlerinden; gerçekten görmemeye, tanımamaya başladı Hina'yı. Hakkını teslim etmeli, hiçbir zaman diğerleri gibi açıkça küçümsemedi onu ama sustu. Günler, haftalar, aylarca sustu, sustu ve sustu Kerem. Sonra bir gün, bahçedeki erik ağacının kırmızı çiçeklerini fark ettiği o günün akşamı konuştu tekrar. Annesi kahvaltıda kıymalı yumurta yapmış,

eve dönerken siyah beyaz bir yavru kediyi sevmiş, gevşek bir kaldırım taşı altına gizlediği suyla ayakkabısını ıslatmış, fırıncı "sonra verirsin" deyip yüz lirayı bozmamış, reklamlar girene kadar *İki Kule*'yi izlemiş ve sıkılıp odasına gittiğinde Kerem'den gelen mesajla kıpır kıpır olmuştu kalbi. Evi dolduran kavrulmuş soğan kokuları, açık pencereden giren belli belirsiz sigara dumanı, apartman boşluğundan sızan nem, küf ve içindeki yaralardan yükselen irin kokusu silindi; yüzünü sevinçle gömdüğü yastığı, odası, zevksiz tablolarla süslenmiş koridorlar; eğri büğrü binaları, çöp sularıyla lekelenmiş Arnavut kaldırımları, egzoz dumanına boğulmuş asfaltları, yosun ve tuz aromalı boğaz kıyıları, kuzey ormanları ve çok şeritli çevre yollarıyla tüm İstanbul bahar çiçekleri ve tarçın gibi kokmaya başladı.

Geceye kaçak göçek sığınanların tedirginliğiyle işitti sabah ezanını o gece. Odasını dolduranlar zayıf gözleri için bile ayan beyan olana, sokağa park etmiş arabaların motorları birbiri ardına çalışıp homurtuları uzaklaşıncaya, babası sabah uyanan baba gürültüleri çıkarıncaya kadar mesajlaştılar. Şimdi karşısında yeni bir Kerem vardı. Eskiden tanıdığı o nazik çocuk kadar güven veren ama son iki yıldır uzaktan seyrettiği gibi tehditkâr ve çekici bir Kerem. Yine şarkılar dinlettiler birbirlerine, bu defa tatlılarını yedikten sonra sokaklarda sonra el ele dolaştılar, Hina'nın ürkek başı Kerem'in geniş omuzlarına düşüverdi sinemada. Önüne geçemediği, geçmek de istemediği o heyecana teslim olarak, bu genç adamın içinde hiç bilmediği türden bir kötülük ve çürüme taşıdığını bilemeden inandı Kerem'e. Şaşırtıcı bir emeğin ürünü olan; yorumlar, efektler ve müziklerle süslenmiş ekran görüntülerinin en tepesine "kendimden büyük kadınlardan hoşlanmıyorum" yazıldığını görene kadar inandı.

Karanlık okul koridorları boyunca birbiri ardına ürkek adımlar atmaya, soru sorulmadıkça konuşmamaya, parklarda bir başına oturmaya; acıya, hor görülmeye ve sineye çekmeye alı-

şıktı. Ama ne hissedeceğini ne yapacağını, içinde birikenleri nereye gömeceğini bilmiyordu şimdi. Telefonu yatağa fırlatacakken kuru bir "görüldü" ile yetinmeyen Sema'nın ikinci dalga mesajları doldurdu ekranı.

> Bulut saçlım
>
> Pofuduk kuzum
>
> Khaleesim
>
> Ya aşkım yapma böyle yaa. Neden takıyosun ki bu salakları. O Kerem malının ne bok olduğunu geçen seneden bilmiyor muyuz zaten
>
> Geliyim mi sana, dışarı çıkarız istersen

Yine bir sürü gülücükler, şeyler... Sema'nın tombul enerjisi, anaç tavırları; onu teselli etmek, iyileştirmek isteyişi yorucu gelmişti bu defa. Geçiştirme, yarına erteleme, yan yana olsalar Sema'yı asla ikna etmeyecek yok be ne üzülcemler.

Yeniden hayata dönmek, tutunacak bir şeyler bulmak için çıktı yataktan. Çoğunu okumadığı kitaplarla dolu raflar, güneş kremleri, minik biblolar ve uçuk takılarla doldurduğu metal kutuyu koyduğu bir diğeri, haftalardır başına oturmadığı eski bilgisayarı, kendince süslediği duvarlar, kapının ardına, sandalye sırtına atılmış yıkanmadan önce bir tur daha giyilmeyi bekleyen kıyafetler. Hepsi uzak geçmişten zorlukla hatırladığı anılar gibiydi. Sonra artık yerleştiği köşeyi iyiden iyiye sarmış olan monsterasına baktı öylece. Annesinin tüm itirazlarına rağmen odasında tutmak istemişti onu. Arkadaş olmalarından sonraki ilk doğum gününde nereden bulduysa bulmuş getirmişti Sema. Küçücüktü ilk geldiğinde, en fazla dört yaprağı ya var ya yoktu.

"Bak kuzu, bu minnoş da senin gibi. Yeminle görür görmez 'aha' dedim. Şimdi hediyenin fiyatı şeyapılmaz ama normalinin üç katı valla. Demek ki neymiş, sen de herkesten daha kıymetliymişsin."

Monsteraların da yeşil yapraklarının beyaz lekelerle örtülebileceğini, onların da albino olabileceğini bilmiyordu Hina. Albino kaplanların, aslanların, timsahların, kirpilerin, tilkilerin ve geyiklerin hatta gorillerin fotoğraflarına; bembeyaz gövdelerine gömülmüş kızıl, mavi ve kehribar gözlerine uzun uzun bakıp eşsiz bir zarafet görmeyi ummuştu. Görmüştü de... Bir ara, ama çok kısa bir süre inanmıştı özel ve ayrıcalıklı olduğuna. Bu defa kusursuz modellerin fotoğraflarına, mesela kadınların bembeyaz tenlerindeki kıpkırmızı rujların, turuncu ve mor farların tezatlığına; aykırı, cesur ve pahalı kıyafetlerine bakıp aslında herkesten güzel olduğunu düşünmüştü. Çok tutunamasa da bu inancına, albino monsterasını yatağının başından ayırmadı hiç. Yerini sevdi o da. Günden güne büyüdü, öyle ki yanında yamacındaki çelimsiz sukulentlere yaşama şansı tanımadı. Varsın olsun, Hina kendine bir yer bulamadı bu dünyada, hiç değilse mosterası bulsun. Zorlasa, kendi başaramadıklarını evlatlarına dayatan manyak ana-babalar gibi bir proje, ne bileyim bir var oluş hatta bir kurtuluş olarak görecekti onu. Görmedi de sayılmaz ya. Monsterasında bir teselli bulduğunu inkâr edemezdi.

Uzaklarda, ipek ve barutun memleketinde yaşamı simgelese de yeryüzünün başka yerlerinde başka insanların arsızca büyüyen, çevresindeki her şeyi yutan monsteraları boğulmak ile ilişkilendirdiğini öğrendi mesela. İskandinav stili şık salonları, beş yıldızlı otellerin şatafatlı lobilerini ya da onunki gibi mütevazı odaları dolduran tüm monsteraların Orta Amerika'dan geldiklerini, istilacı bir tür olduklarını, nemi sevdiklerini okudu. İnsanlar itip kaktıkça başka şeylere kaçardı Hina; bir şeye taktı mı takmak, sevdiği bir yazarın tüm kitaplarını sırasıyla okumak, tartar bifteğinin uzun seferleri sırasında eyerleri altına koydukları eti tüketen Tatar atlılarından geldiğini bilmek gibi şeylere. Orta Amerika'nın Ay insanlarını da böylece öğrendi. Halklarını, yurtlarını hatta tüm dünyayı ejderden koruyan, Ay'ı yutup dünyanın sonunu getirmesin diye habis ej-

deri kovalayan Ay insanlarının, monsteralardan daha istilacı ve zalim bir türün eliyle yeryüzünden silinişlerini, narin kalbi sıkışarak okudu. O günden sonra monsterası; bir yerlerde, bir zamanlar onun gibi insanların özel olduğunun bir nişanesi olarak kaldı başucunda.

Bir minnet duygusu büyüdü içinde, bir şeyler yapmak istedi bitkisi için. Azıcık su verebilir, yapraklarının tozunu alabilir, hiç değilse bir çift güzel söz fısıldayabilirdi ona. Saksının dibinde yatan taze yaprağı da o sırada fark etti. Sanki ters giden şeyler kolayca düzelebilirmiş, kusurlar örtülebilir ve yaralar çabucak iyileşebilirmiş gibi bardaktaki yarım suyu telaşla saksıya döktü. İncitmemeye çalışarak sürgün yaprağı yerden aldı. Belki götürüp suya koysa kök verir, aynı saksıda ya da bir başkasında dünyadaki yerini bulabilirdi. Kapıdan çıkarken duydu telefonun homurtusunu.

Kerem arıyor.

İlkin onu olduğu yere çivileyen tarifsiz bir korkuya teslim oldu çaresizce. Sonra kafatasına, kalbine, kollarına, omurgasına, eklem yerlerine çakıldı çiviler. Ömründe ilk kez direnmek, diklenmek, birilerinden hesap sormak istedi. Hâlâ elinde tuttuğu yaprağın bir kıyısında kalmış yeşilden daha yeşil daireye dokunurken elleri korkudan değil öfkeden titriyordu. Ellerinin aksine sesi titremedi Hina'nın. Konuşamadı, alo demeye bile fırsat bulamadı. Kerem'in sözleri kulaklarından içine sızdığı bedeni yavaş yavaş felç ederken sadece dinleyebildi genç kız. Keşke eskiden olduğu gibi sussaydı. Uzaklarda oyalanıp görmeseydi Hina'yı. Ama konuştu, diğerlerinin dilinden, diğerleri gibi konuştu. Yaptıklarından değil yapacaklarından bahsetti ona. Hina'dan istediği diyeti, onu ruhsuz ve şuursuz bir cesede dönüştürecek isteklerini, nasıl leşçil hayvanlar gibi cesedine üşüşeceğini anlattı.

Önce bardak paramparça oldu yere düştüğünde, sonra Hina'nın onuru, hayalleri, geleceği, en gizli arzuları. İki yanı da

ölüme çıkan bir yol çatallanmıştı önünde. Kerem'in istediklerini düşünürken teninde alevden diller gezindi. Peki ya yarından sonra olacaklar? Herkesin işiteceği yalanlar, yağmalayacakları, görecekleri. Çelimsiz kolları, kaburgaları, bembeyaz saçları olacakların ağırlığı altında ezildikçe ezildi. Mutfakta, dünyada, kendi içinde yapayalnız kaldı Hina. Ruhunu değil bedenini tüketecek üçüncü bir ölüm diledi.

Bir göz yanılgısı, gök gürültüsü ya da kalp sıkışması gibi kısacık bir anda; cumartesi sabahları, bir kitabın son sayfası ya da bebeklerin uykuya dalışı gibi sükunetle verdi kararını. Öfkesini, umudunu, direncini uyandıracak bir ses, eşiği aşarken elinden tutacak sözler duymak istedi. Beklenmedik bir soğukkanlılıkla, ancak tanrıçalara yaraşan bir zarafet ve kadın savaşçıların destansı ve ölümcül asaletiyle kapattı mutfağın kapısını. Her köşeyi sabırla mühürledi. Müziğin yükselen sesi, odaya dolan gazın fısıltısını bastırdı. Hüzünlü ama öfkeli ve biraz da sitemkâr gitar çınlamalarına adamın tok sesi eşlik etti.

> Yalan söylediğinde bir adam, öldürür aslında dünyanın bir kısmını.
>
> İnsanların yalan yanlış hayat dediği solgun ölümlerdir bunlar.
>
> Daha fazla katlanamıyorum, tanık olmaya.
>
> Kurtuluş krallığı beni eve götüremez mi?**

Bir zamanlar binlerce insanın yaşadığı sokaklar bomboş şimdi. Önce kılıçların, mızrakların ucunda sallandı masumlar. Çelik zırhların ardına saklanmış düşmanı zorlukla ama

---

* When a man lies he murders some part of the world
These are the pale deaths which men miscall their lives
All this I cannot bear to witness any longer
Cannot the kingdom of salvation take me home

yiğitçe sindirdiler. Sonra onların, denizden gelenlerin laneti kaldı geriye. Günlerce, aylarca ve on yıllarca azar azar öldü Ay halkının insanları. Belki yüzyıl sonra; ıssız sahillere, boş patikalara ve bir ucundan ormana teslim olmuş kentlere geri döndü düşman. Artık hastalanmış, bitkin düşmüş zayıf savaşçıların karşısına bir kez daha çıktı. Altını, gümüşü ve değerli taşları çalıp, geriye sadece ölüm kalınca gittiler. Son ak yüzlünün düştüğü yerde topraktan minik, yeşil ve beyaz bir yaprak doğdu ilkin. Sokakları, tapınakları, evlerden geriye kalanları doldurdu sabırla. Şimdi; rengarenk *mola*ların uçuştuğu, şenliklerde Ay insanlarının kutsandığı o koca kentte, her şeyi yutan bir monstera ormanı var.

Artık Ejder'e kim savuracak mızraklarını?

Binbir Kedi Masalları

Pembe burunlara, sessiz adımlara ve Patso Hanım'a...

Kurşun kaplı kubbelerin, hazirelerde unutulmuş mezarların arasından; kesme taş basamakların aşınmamış köşelerini ve kuytu duvar diplerini sessizce adımlayarak geldi Cuma. Belki sırnaşıp yüz bulamamıştı kimseden. Belki de ayakkabılarının topuklarına basmaya kıyamadığından cemaate yetişmek için parmak uçlarında koşuşturan o adamlardan biri, namazdan sonra başını okşamak istemişti de paşamız yüz vermemişti. Onun hikâyesi, dinleyicisinden ne umduğuna, onunla ne yapmak istediğine göre değişir elbet. Akşam olmadan, yani gözleri tekinsiz bir ışıltıyla parlamaya başlamadan önce, yarı açık

pencereden usulca süzülmüştü içeriye. Eski hanların kırık kiremitlerle yarım yamalak örtülmüş damlarında edepsiz martılarla çok çekişmişti anlattığına göre. Bakımsız parkların sık çalılarına, sahipsiz yıkıntılara, eski saraylara, cömert esnaflara, kendi gibi olanlara ve çocukların yüreğinin temiz kalmış tarafına sığınmıştı. İşin aslı, bana gelmeden önce neler yaptığını pek bilmiyorum. Neden geldiğini de. Hatta adını bile... Azıcık ironi, belki bir parça da üstünlük kurma umuduyla ona Cuma dedim, o da itiraz etmedi. Yine de bölük pörçük parçalar ayıklamayı başardım geçmişinden. Bir zaman, epey küçükken, bir tekstil atölyesine sığınmış muhtemelen. Ritmik makine sesleri arasında, kumaş parçalarına sokularak uyukladığı yalnız geceler geçirdiğini biliyorum. Yolun karşısındaki bakkaldan hallice marketin sahibinin ikram ettiği süt ve salamla geçiştirilen öğünleri, iyiliksever sokak sakinlerinin doğasına aykırı biçimde semirttiği hemcinsiyle takılarak ziyan ettiği uzun yaz günlerini de.

Bir de yaşlı kadın var. Cuma'dan beklenmeyecek bir minnettarlıkla, neredeyse karası büyüdükçe saydamlaşan cam gözleri nemlenerek hatırladığı yaşlı kadın. Rahmetli babaannemi yâd ettiğim o akşam, benimkine baskın gelen bir hasretle anmıştı onu. Analık duygusunun yakıp kavurduğu yalnız ve yaşlı kadınların; nasıl da kedilere, hiç gelmeyen torunlara ya da kiracıların, komşuların kıymet bilmez sıpalarına haddinden fazla merhamet gösterdiklerini anlattığı sırada, belki de ilk -ve son- kez pişmanlık ya da suçluluk duygusuna benzer bir tını yakalamıştım sesinde. Kadına ne olduğunu da yollarının nasıl kesişip nasıl ayrıldığını da asla öğrenemedim. Belki de benim hayatıma girdiği gibi yaşlı kadının dünyasına da teklifsizce girmiş sonra günü geldiğinde kendisine nispet edilen nankörlüğe yaraşır biçimde çekip gitmişti.

Zaten böyle şeyleri pek konuşmazdık. Ne zaman soracak olsam, kehribar gözlerindeki incecik yarıklar, yabanıl bir ifadesizlikle öylece yüzüme bakardı. Daha çok kendi başından

geçmesi imkânsız sahte anılar ya da onlardan daha tuhaf masallar anlatmayı severdi. Köklü ve seçkin bir soydan geliyordu; tarihe, tarihimize etki eden tüm kediler onun büyük atalarıydı. Bazen, kendi atalarımı düşünürdüm böyle akşamlarda. Çoğunu tanımıyordum, dedelerime bile yetişememiştim ama asil bir tarafı yoktu soyumun muhtemelen. Olsa babaannem anlatırdı kesin. Annemin zamansız gidişinden sonra; babaannemin biraz süt, biraz küf biraz da toprak kokan koynunda, çocukça bir saflıkla ne zaman döneceğini merak edeceğim geceler geçirmek üzere yanına taşınmıştık. Evimiz bir ev olmaktan çıkmıştı çoktan; karnımın doyurulması, çamaşırlarımın yıkanması, ne bileyim işte, saçma sorularımın yalan yanlış cevaplanması gibi ihtiyaçlarım vardı. Kurduğu planları tutmayan, hayalleri suya düşen, yalnız kalmış bir adam olarak ne yapacağını bilemeyen, bocalayan, kaş yapayım derken göz çıkaran, nihayetinde hep korkan, şaşıran, dehşete düşen babam; bana, anasına, hayata hasılı işi dışındaki her şeye küsmüş, kendisine sığınak olarak çalışmayı seçmişti. Başarılı da oluyordu sanırım, iyi kazanıyordu yani. Bense tüm duygusal ihtiyaçları kaliteli ve zor erişilen maddi şeylerle; iyi kıyafetlerle mesela ya da pahalı oyuncaklarla, özel kurslarla falan ikame edilmeye çalışılan bir çocuk olarak günden güne hayata acemileşiyor, başkalarıyla duygudaş olma becerimi kaybediyor, kendi içime ama en çok da rahmetli babaannemin anlattığı hikâyelere sığınıyordum. Geçen yıllarla birlikte babam iyice uzaklaştı bizden. Babaannem yaşlandı, o bana değil ben ona bakar oldum. Öldü sonra. Annemse hiçbir zaman geri dönmedi. Hoş, geri dönülmez bir gidişle gittiğini çoktan anlamıştım.

Onunla rüyalarda buluşurduk bazen. Sesi, kokusu, yüzü falan hep silinip gitmişti. Çoğu zaman, kendime bile ancak rüyalarda itiraf ettiğim bir hırçınlıkla karşılardım onu. Öyle küsmüştüm ki ona, beni zamansızca bırakıp gitmesine öyle bozulmuştum ki, arkasından öfke duymayı bile kendime yedirmiyordum. Ne haklı mazeretler ne yaşamın doğası, kırılganlığı,

o geçici yanı ikna ediyordu beni. Benim için ancak bir hiç olabilirdi yani. Yine de zaman zaman, babaanneminkine benzer bir duyguyla gelirdi rüyalarıma. Şefkatten, merhametten, sevgiden bir kabuk olup beni sarmasına izin verirdim.

Rüyaları saymazsak hayatıma giren pek fazla kadın olmadı. Gerçi rüyaları ve hikâyeleri saymazsak herhangi bir kadından bahsetmek de mümkün değil. İşin aslı hayatta kalmak için gereken asgari şeylerin mecbur kıldıklarından başka; okul arkadaşlarım, siparişleri getiren kuryeler, bankadaki sahte gülüşlü memurlar gibi insanların dışında kimse yoktu hayatımda. Hiç çalışmadım mesela, babam her ne başardıysa artık, hiç gerek kalmadı buna. Yapamazdım da zaten. Beceremezdim yani. Sevmiyordum insanları bir kere. Hoş onlar da benden hazzetmezdi ya. Mahallelinin; kırkını aşmış, yalnız, mutsuz ve tuhaf bir adam olarak beni tekinsiz bulduklarını, adımı deliye çıkardıklarını biliyordum. Ellerine malzeme verdiğimi inkâr edemem aslında. Üzerime yapışan o etiketin hakkını veriyordum muhtemelen. Kendime has yani beni ben yapan her şeyi; sesimi, duruşumu, kıyafet tercihlerimi, tepkilerimi hasılı içimle dışımla beni; düzeltilmesi gereken bir kusur, bir beceriksizlik abidesi, gülünç ve alay edilmeyi hak eden bir ahmaklık olarak gördüklerini henüz gençken öğrenmiştim. Yalan yok, bundan bir gurur çıkarmaya çalıştığımı inkâr edemem. Aptallar! Aptaldı hepsi, sığ görüşlü, çıkarcı, bencil ve cahillerdi. Hayatı yemek, içmek, sıçmak ve uyumaktan ibaret biliyorlardı. Hayvanlar gibi dürtülerine göre yaşıyorlardı. Bu düşkün hallerine tahammül edemiyordum artık. Arsız çocuklarından, kapı önlerinde biriken ayakkabılarından, beni saf bilip kandırmak istemelerinden, onlara dair her şeyden nefret ediyor, ne yalan söyleyeyim öfkemi de hiç sakınmıyordum.

Oysa hayat yani tüm bu yolculuk, elimizi kolumuzu bağlayan bu tutsaklıktan çok ötelere uzanmalıydı, uzanıyordu da. Kendimi bildim bileli bir fısıltı dolaşmıştı kulaklarımda. Önceleri anlayamadığım, korkutan, şüpheye düşüren; sonraları alıştığım,

güvendiğim, teslim olduğum; hayatın tecrübe ettiklerimizden ibaret olamayacağını söyleyen o fısıltı. Çünkü o olmadan geriye acıdan, mutsuzluktan ve pişmanlıktan bir posa kalırdı. Fısıltıyı dinlemeye; anlattıklarına -hikâyelere yani- inanmaya karar vermiştim yıllar önce. Bazen babaannemin dilinden konuştu fısıltı, bazen romanlarda, filmlerde tanıştığım adamların sesinden. Bir tabloda ebedi hayatı bulmuş kadınların gözlerinde de işittim onu, doğrudan zihnimin en derinlerde de. Sonra da Cuma geldi işte. O başladı kulağıma fısıldamaya. Biraz gizemli, biraz alaycı, biraz anlayışlı, biraz da yalancı...

En güzel hikâyeleri Cuma'dan dinledim. Her geceye bir masal... Nereden geldin, diye sorduğumda; "Nuh aleyhisselamın duasıyız, aslanın burnundan düştük," dedi. "Eskiden," diye devam etti. "Çok ama çok eskiden yani siz yeryüzüne zulmetmeden çok önce, dünyanın dağları, denizleri ve ovaları başkalarına aitti. Onlara, ateşe hükmetme ilmi verilmişti. Sandılar ki, hünerleri kendilerindendir, ne yaptılarsa onların kudretidir. Yoldan iyice saptıklarında konakladıkları vadiler boyunca buzdan bir nefes üflendi. Denizler, dereler, göller havadaki bulutlar bile kaskatı dondu. Ateşleri onları ısıtmaya yetmedi. Ucu göklere değen buzun altında telef oldu hepsi. Meydan size kalmıştı ya siz de onlardan geri kalmadınız. Ateşin sırrı özüne dönünce bu sefer sapsarı bir sıcak yürüdü dünyada. Buzlar eridi, sadık olanlar Nuh'un gemisine bindi. Sıçanların sultanı gemiyi zapt etmek isteyip de soyunu büyütünce Nebi ellerini göklere açıp bir çare için yalvardı Allah'a. İşte o zaman aslanın burnuna yumuşak bir kaşıntı değdi, büyüdü, büyüdü ve hapşırdı aslan. İşte ben de böyle geldim dünyaya."

Bir eski zaman bilgesi, göklerden işittiklerini öğreten bir peygamber gibi konuşmuştu Cuma. Ne ki, her zaman böyle değildi. Korkutucu, neşeli ya da alaycı da olabilirdi pekâlâ. Bencilliğinden, başına buyrukluğundan, hep anlatıp hiç dinlememesinden şikâyet ettiğim bir seferinde, "Kaç bin yıldır siz konuştunuz da ne oldu, hayra konuştunuz sanki!" diye itiraz

etti bana. "Hem, konuşmak bizim hakkımızdı zaten, çaldınız bizden. Sen bilmezsin, çoğunuz da bilmez ya, Allah konuşmayı önce bize öğretmişti. Tabii bizim de hatalarımız oldu, olmadı diyemem. Neyse ne! Atalarım ne kadar laf anlatmaya çalışsa da dinlemedi bazıları. Çok konuştular, boş konuştular anlayacağın. Sonunda sesimiz bizden alınıp size verildi. Eh, şimdi biraz da sen dinleyeceksin."

Dinledim de... Kedi milletinin nasıl bizleri gözetmek, hizada tutmak, koruyup kollamak için görevlendirildiklerini; zulme uğradıklarında asıl yıkımın dönüp dolaşıp insanı bulduğunu, açlıkla, hastalıkla, ölümle terbiye edilişimizi dinledim. "Biz," derdi, "ömrümüzü, sesimizi hatta ayak seslerimizi; neyimiz varsa size verdik. Kuzey'in koca kurdunu bilir misin sen? Onu tutmaya hiçbir zincirin gücü yetmez ama o hapsedildiği yerden kaçıp kurtulsa bütün dünyayı yutmaya güç yetirir. Bir zamanlar kuzeyin efendileri onu tutsak edecek bir zincir dövmek istediler, metali metalle dövüp ateşe büyülü sözler fısıldadılar. Neyi denedilerse olmadı. Gördüler ki koca kurdu bağlamaya bir zincir yapamayacaklar ve o, dişlerini neye geçirse un ufak edecek; hiç değilse kaçmaya yekindiğinde kulaklarımız işitsin de hep bir olup kurdu zapt edelim, diye düşündüler. İşte o gün, yürüdüklerinde azametleriyle yeri göğü inleten atalarım, adımlarının o heybetli sesinden sizin selametiniz için vazgeçti. Kısa bacaklı, uzun sakallı, sırtı güçlü cüceler onu zapt eden zincirleri bizim ayak seslerimizle dövdüler ki, o lanetli ağzını azıcık açtığında bile yer gök inlesin de kuzeyin efendileri başına üşüşsün. O gün bugündür köpek milleti ile aramız açıktır. Biz kuzeyin soğuk ve keskin topraklarında çok yürüdük; mesela sana neden bir cuma akşamı geldim biliyor musun? Biz hep cumaları geliriz. Cuma sabahlarının, solgun kuzey güneşinin ve her bahar yeniden yeşeren tomurcukların hanımının arabasını, çiğ tutmuş vadiler ve puslu gökler boyunca çeken atalarımızı onurlandırmak isteriz. Siz çabucak kocayıp toprağa karışmayın diye gençlik meyvesini koruyan

da bizlerdik. Dokuz canımız boyunca dokuz insanı gözettik. Ömrünüz uzun oldu, şimdi hepiniz kaç kedi ömrü yaşıyorsunuz bir düşün."

Cuma'nın söylediklerini tevil etmek gibi bir alışkanlığı, daha doğrusu anlaşılamamak gibi bir kaygısı yoktu. Bazı günler hikâyelerini anlatmak üzere benim penceremden içeri girmiş olduğu için kendimi ayrıcalıklı hissetsem de çoğu zaman onun aradığı asıl şeyin bir dinleyiciden ibaret olduğunu düşünmeden edemezdim. Karşısındaki herhangi biri, daha önceleri olduğu gibi yalnız ve yaşlı bir kadın, hayatta kalmak için çabalayan ya da hayata adım atmak için cesaretini toplamaya çalışan bir yeni mezun ya da hiç evlenememiş eski bir İstanbul kabadayısı olabilirdi pekâlâ. Bir kez daha düşündüm de dinleyicisini bu hayatta yapayalnız kalanlardan seçmesi gerekiyordu galiba. Diğer türlüsü nasıl olurdu bilemiyorum ama Cuma'nın doğası gereği aile müessesesine karşı olduğu açık. Birkaç kez, neden beni seçtiğini sormadım değil, her seferinde başka türlü cevap verdi.

"Sen," dedi bir seferinde, loş ışıkta karası büyümüş gözlerini gözlerime dikerek "seçilmiş bir soyun evladısın. Tıpkı benim gibi." Sonra kucağımdaki yerine iyice yerleşip bir emaneti teslim eder gibi sakince devam etti sözlerine. "Binlerce yıl evvel atam, kedilerin şahı Tezayak namlı Mırmır Han'ların ilki, güneşin doğduğu diyarın hükümdarının sarayında yaşar; kenti, zayıf gözlerinizin görmediği sayısız düşmana karşı korurmuş. Hükümdar, halkına adaletle hükmeden, munis ancak cesur, akıl yetiremediği işlerde de başkalarının sözüne kulak asan bilge bir adammış. Lakin yaşı kırka döndüğü gün, ateş cinsinden habis bir ruh bembeyaz bir güvercin donuna girip hükümdarın penceresine konmuş. Kuşun kan kırmızı gözleri, ak kanatları ve pembecik ayakları hükümdarın gözüne hoş gelmiş. Altın bir kafes yaptırıp güvercini içine koydurmuş. Gündüzleri tahtının, geceleri yatağının başından ayırmadığı güvercin, zamanla kendi lisanını ona öğretip önce kulağına

sonra ruhuna girmiş sinsice. İlkin kimse anlamamış olan biteni, geçen günlerle birlikte zalimleşmiş hükümdar, gün aşırı büyükçe bir ateş yaktırıp suçlu masum demeden tebaasından insanları içine atmayı adet edinmiş. Alevin yuttuğu insanların çığlıklarını dinler, yanan etin kokusunu keyifle içine çeker; kuş da kafesinde gurul gurul guruldarmış. Evvela bu halden kuşkulanmış Mırmır Han; gölgelere saklanıp pervazlarda yürümüş, daracık geçitlerden geçip hükümdarın salonuna ulaşmış. Kafesinde kabaran, başını çevirip kanlı gözlerini hükümdara diken kuşun gerçek suretini görünce şimşek gibi atılıp bir pençede canını almış habis ruhun, sonra da geldiği gibi kaçıp gitmiş. Akça kuşu kana bulanıp, kızıla boyanmış tüyleri havada uçuşunca deliye dönmüş hükümdar. Halkına ferman buyurmuş, ülkesindeki kara ve beyaz ve hem kara hem beyaz tüm kedilerin kanını helal kılmış onlara. Her kelleye bir altın ödül, buyruğuna uymayanlara da idam cezası koymuş. Mırmır Han, bakmış ki bu diyarda yiyecek lokması kalmadı, dahası halkından binlercesi için ölüm bir adım ötede, diyardaki tüm kara, beyaz ve hem kara hem beyaz kedileri peşine takıp göçmeye azmetmiş. Lakin oldum olası kedi milletine husumet besleyen kargalar şahı Karagak Han, deli hükümdara haber salıp göç alayının yerini açık etmiş, o da tepeden tırnağa silahlı koca bir ordu dizip peşine takmış halkımın. Tam yedi gün ve yedi gece kaçmış kediler, ne bir lokma yemek yemişler ne bir yudum su içmişler. Nihayet ayaklarında takat, gözlerinde fer kalmayınca bozkır halkının gök dağların yamacına kurdukları köye sığınmışlar. Bozkırlıların beyi; eski masalları bilir, kedi milletine de hürmet edermiş. Üstelik bozkırlılar da yiğit ve dövüşken bir milletmiş. Ordunun kaldırdığı toz ufukta görünür olduğunda, büyükçe bir kayanın üstüne çıkıp köylülere seslenmiş Bey: 'Zulme sessiz kalmak köyümüze yakışmaz, bizden medet umanı kırsınlar diye zalime teslim mi edelim yoksa ataların töresi üzere zalimle vuruşalım mı?' Köylüler hep bir olup cenk edelim demişler. Silahlarını kuşanıp yağız atlarına binmişler. Mırmır Han da kendi halkına seslenmiş,

'İşte, peşimize düşen de insan, yanımızda duran da. Kaçmayalım, saklanmayalım bir olup düşmanın karşısına çıkalım.' Kediler kulaklarını geri atıp, kuyruklarını dikmişler, sırtlarını şişirmiş hep bir olup vuruşalım demişler. Ulu ağaç gövdelerine, yosunlu kara kayalara pençelerini sürtüp tırnaklarını bilemişler. O gün bir avuç yiğit, yeri göğü dolduran koca bir orduyla çarpışmış. Nicesi geniş ağızlı mızrakların ucunda can verse de düşmanı püskürtmüşler. Savaş dinip, düşman kaçınca Mırmır Han dönmüş, Bozkır Bey'inin kana bulanmış bacaklarına sırtını sürtmüş, 'Kırk nesil sonra soyum soyunu bulsun, senin bana yoldaşlık ettiğin gibi soyum da soyuna yoldaşlık etsin. Sırtıma sürdüğüm düşman kanı da ahdimin nişanı olsun.' demiş. Ben Mırmır Han'ın kırkıncı torunuyum, sen de Bey'in. Dedemin borcunu ödemeye geldim."

Bir başka seferinde kehribar gözlerinde ürkütücü bir parıltı ve tiz sesinde alaycı bir tınıyla bambaşka bir hikâye anlattı: "Sana söyleyeceklerimi kimseye anlatmasan iyi edersin. Hoş, istersen anlat, olacak olanı değiştirmek senin elinde değil. Göklerden geldik biz. İzlerimizi örtmek için size köpek diye bellettiğimiz Akyıldız'dan. Binlerce yıl yetmiş millet köpek ya da kurt diye talim etti yuvamızı oysa Sirius, kedilerin ana vatanıdır. Bundan milyonlarca yıl önce, yeryüzüne koca başlı, sivri dişli ve kalın bacaklı sürüngenler hükmederken geldik dünyaya. Çünkü Şira Yıldızı'nın Rabbi bize böyle emretmişti. Zamanı geldiğinde, yeryüzünde bozgunculuk yapacak ve çokça kan dökecek bir halk yaratılacaktı. Onlara verilen mühlet dolup imtihanları bitince, dağlar ufalanıp parça parça olacak, yedi deniz birbirine karışıp yeryüzünde tek bir canlı bile kalmayacaktı. İşte o gün gelene kadar bu zayıf halkı, bakıma muhtaç bir bebeği gözetir gibi gözetmek vazifesi bizlere verilmişti. Bakıcılık günleri bitti bitecek. Yakında, hem de sandığından çok daha kısa süre içinde hepiniz aslında kim olduğumuzu öğreneceksiniz. Çünkü nesiller boyu sabırla tahammül ettiğimiz insanın sonunu getirmek görevi de biz-

dedir. Sandınız ki, ilminiz çoğaldıkça kâinattaki hükmünüz ve kudretiniz de artacak. Tanrı'nın sizler için çizdiği sınırları aşacak, fıtratınızın ötesinde bir hayat yaşayacaksınız. Oysa sizin sonunuzu getiren, kendinizi feleklerin merkezinde görmeniz olacak. Meraklı bir çocuğun, bahçe duvarının ötesinde ne olduğunu merak edişi gibi, evreni keşfetmeye kalktınız. İlkel araçlarınızı yıldızlararası uzaya gönderip yerinizi açık ettiniz. Soydaşlarım yani yüz binlerce yıl evvel öncüler olarak bizleri Dünya'ya gönderenler, vaat edildiği üzere sizlerden gelecek işareti bekliyorlar. Ne kadar gülünç değil mi? Varlığınızın izlerini, insanlığın en büyük başarısı saydığınız şey silecek. Kıyametinizi getirecek işaret fişeğini kendi ellerinizle ateşlediniz. Önünü arkasını düşünmeden başka yıldızlara gönderdiğiniz araçlarınızı tespit ettikleri an başlayacak halkımın nihai seferi. İlkin derin uzay teleskoplarınız fark edecek ordumuzu, ne olduğunu bilemeyeceksiniz. Kaderinizin sözüm ona bir uzaylı istilası olduğunu anlasanız da elinizden hiçbir şey gelmeyecek. Nihayet ordumuz tıpkı benim sana geldiğim gibi bir cuma akşamı Dünya'ya ulaştığında Tanrı'nın vaadi gerçekleşecek. Sizlerin arasından tam yüz seksen bin sözcü seçtik, biri de sensin. Günü geldiğinde insanlarına son ikazı yapanlardan olacaksın."

Birlikte geçirdiğimiz aylar, Cuma'ya karşı kendime has bir savunma biçimi geliştirmeye zorlamıştı beni. Kendimi bildim bileli tüm mağlubiyetlerimden hikâyelere sığınmış, zerre şüphe duymadan inanmıştım hepsine. Ne var ki, onun anlattıklarına inanmak ya da inanmamak konusunda bir tercih yapmıyordum çoğu zaman. Cuma'yı dinlemeye ayırdığım vakitten keyif almak yeterliydi benim için. Abartılı, tutarsız hatta saçma hikâyeleri; görünenin ötesinde, daha derinlere saklanmış olanı aramaya itmişti beni. Ona bundan bahsettiğimde pembe burnunu gururla kaldırıp gülümseyebildiği kadar gülümsedi. "Aferin, yavaş yavaş emaneti teslim alacak kıvama geliyorsun." Kucağımdan zıplayıp karşımdaki berjere geçti ve terk

edilmiş tapınakların kapılarını koruyan aslan heykelleri gibi ön ayaklarının üzerinde doğrulup konuşmaya devam etti. "Sana neden geldiğimi merak ediyorsun değil mi? Edeceksin tabii. Galiba gerçeği işitmeye hazırsın artık. Uzun zamandır izliyorduk seni. Hikâyeler, sevgili dostum onlara sığınanlara merhametle muamele eder ve ödüllendirirler. Dinle şimdi! Bir hikâye var, tıpkı tüm kâinatın kendisinden yaratıldığı o tek zerre gibi bütün hikâyeleri doğurmuş bir hikâye. Sana anlattığım ve anlatamadığım tüm hikâyelerde saklı olan ama aslında hiçbirisine sığmayan; Âdem'den ve belki de öncesinden bu yana dilden dile dolaşan, saklayan ve saklanan, varlık ile yokluk arasındaki kapıya kilit vuran; öncenin ve sonranın hikâyesi. Eğer doğru zamanda, doğru yerde söylenirse kâinatın sonunu getirebilecek, peşine taktığı neferleriyle Deccal'i yeryüzünde zafere taşıyacak, ama yine de unutulmaması gereken ancak anlatılınca unutulan bir hikâye. Tanrı, binlerce yıl evvel sesimizi alırken insanla birlikte bize de öğretti onu. Olur da silsile bozulur, yedi zincirden biri koparsa emaneti asıl sahibine iade edelim diye. Nesiller boyu sessiz lisanımızla evlatlarımıza öğrettik hikâyeyi. Fakat bizimle birlikte onun peşinde olan başkaları da var. Onu, yıkım ve ölümü dünyaya getirmek için isteyenler. Şimdilik sahte izlerin peşinde, yanlış hikâyeciler ve anlatıcılarla vakit kaybediyorlar. Ne ki, zamanımız daraldı. Umuyorum ki sen zincirin kayıp halkasısın. Eğer öyleyse vakti geldiğinde ve anlatacaklarım bittiğinde diğer hikâyelere gizlediğim sırları açık edeceğim sana. O zaman parçaları birleştirip öze ulaşacak ve emaneti devralacaksın."

Hepsi bir diğerini yalanlayan onlarca hikâye dinledim neden geldiğine dair. Kimi zaman dünyanın kaderini avuçlarıma bırakacak kadar cüretkâr kimi zaman da kabullenmesi güç gerçekleri yüzüme çarpacak kadar acımasızdı. "Ne diyosun sen ya! Dümdüz kediyim lan ben. Karnım açtı, iki lokma bir şey verirsin diye girdim evine. Delisin oğlum sen, kafayı yemişsin. Kedi konuşur mu hiç!" Gerçeklikle, yani gerçek denen yanıl-

gıyla aram hiçbir zaman iyi olmamıştı. Tıpkı onun gibi ben de sarkacın iki ucunda salınıp durdum aylarca. Bazen yalnızlıktan kafayı sıyırmış bir deli olduğuma ikna oldum, bazen de kutlu bir soyun evladı olduğumu düşündüm. Cuma ile aynı evi paylaşmanın güzel yanlarından birisi de buydu. Ona topyekûn inanmaya ya da inanmamaya mecbur değildim. Yıllar önce, kendime başka türden bir dünyada kurup içinde yaşamayı tercih etmiştim. Diğerleri için Cuma'dan duyduklarını alıp hayatlarına katmak zor, hatta imkânsız olabilirdi. Ancak benim için müphem masallar, evimin dışındaki dünyadan çok daha tanıdık ve güvenliydi.

Gördüklerimize ve görmediklerimize karşı bizi kollayanın kediler olduğunu söylerdi sık sık. Ekmeği, yağı, sütü ve peyniri; sürünerek evlere sokulan karanlık mahlûklardan onlar korumuştu. Parmaklarımı narince sırtı boyunca gezdirdiğim bir seferinde, söyleyecekleri aniden aklına gelmiş gibi başını kaldırıp "Bizim sırtımız neden yere gelmez biliyor musun?" diye sormuştu muzırca. "Yani neden hep dört ayak üstüne düşeriz. Yeryüzünün ilahi nurla şereflendiği o yıllarda; çatal dilli, sivri dişli, kıvrak belli bir sürüngen, Nebi'den yardım dilemiş. Ancak Yaradan'ın merhameti onunkini aşmıştır. Bilirsin. Lakin yılanın fıtratında da ihanet vardır ve fıtrat niyete baskın gelir çoğu zaman. Hasılı, melun sürüngen, Nebi'nin yardım elini ısırmaya kalkmış alçakça. Ancak soyumun en kutlusu ve tüm kedilerin hayırla yâd ettiği dedem Şuca, yılanı ensesinden kaptığı gibi uğursuz canını alıvermiş. O günden sonra mübarek ellerin sıvazladığı sırtımız bir daha yere değmemiş."

Cuma'ya göre sahip olduğumuz hemen her şeyi onlara borçluyduk. Bereket, güzellik, neşe ve kıvrılıp uyuduklarında sonsuzluk peşleri sıra gelmişti. Güneş'in battığı diyarlarda, ayın kumaşını dokuyan kadına refakat eden de onlardı. Kadın açlığına yenik düşüp rızkı için güneşe uzandığında, ataları kumaşı ucundan sökmeye başlamıştı da delilik insanlara musallat olamamıştı. Kediler olmasa ne ay hilale ne de hilal aya dönerdi.

Eski insanlar; avlanmayı, iz sürmeyi, tuzak kurmayı hatta yiğitçe savaşmayı onlara bakarak öğrenmişlerdi. Tıpkı altın çöllerin neşe, zarafet ve doğurganlıklarını kedilerden alan alımlı kadınları gibi kuzeyin acemi savaşçıları da onlara benzemek istemişler; maskeler, tüyler ve boyalarla kedi kılığına bürünüp düşmanlarının yüreğine korkudan bir hançer saplamışlardı. Onların kaderi, ilmek ilmek bizimkiyle yoğrulmuştu.

Cuma'nın masalları tam bin gece devam etti. O söylemese bilemezdim kuşkusuz. Tam bin gece boyunca bazen kendi kendini yalanladı anlattıkları, bazen tek bir insan evladının bile işitmediği sözleri fısıldadı; gizli hakikatleri, saklı cennetleri, unutulmuş hünerleri açık etti. Bin birinci gece, her zamankinden sessiz, her zamankinden kibirli ama narin ve sevecen adımlarla yürüdü yanıma. Zamandan, yaşamdan, göklerden gelen karardan bahsetti. Öyle ya da böyle bir sırrı paylaşmıştı benimle, onu muhafaza edeceğime dair söz istedi, verdim. Sırra sadık kalmazsam olacaklar hakkında tehdit etti, dinledim. "Seninle yollarımız ayrılıyor artık," dedi, "her şey, her şeye vesiledir, tıpkı benim senin için bir vesile kılınmam gibi. Sizden öncekiler size vesileydi, siz de sizden sonrakiler için vesile olacaksınız. Bir hâl üzere yaratıldı dünya, ona sadık kalacak. Mesela bir nehir gibi akmaz aslında zaman; kıvrılmış uyuyan bir kedinin burnundan kuyruğuna, başladığı yere uzanan o hat boyunca döngüdedir." O gece, karanlık kehanetlerini olmuş bitmiş bir meseleyi anlatır gibi anlattı Cuma. Vedalaştı benimle. Gitmesini istemedim; kalması, daha fazlasını anlatması için yalvardım ona. "Bu canımın borcunu ödedim," dedi sabırla. Gözlerimin içine alışık olmadığım bir merhametle baktı. Evladını avutan bir ana gibi yumuşakça devam etti. "Belki başka bir yaşamda nasip olur."

Gecenin gölgeleri uzadı; üzüntü, öfke, pişmanlık ve hayal kırıklığından bir mengenede burulan zihnim duruldu, olacakları kabullenip sakinleşti. Cuma'nın gurultularından yayılan tatlı titreşim bir huzur dalgası olup karnım boyunca

gezinirken göz kapaklarım taşıyamayacağım kadar ağırlaştı. Titreşim bedenimin zerrelerinden başlayarak eve, tüm şehre, dünyaya ve kâinata yayıldı. Genişledi, soğudu, söndü kâinat. Varlık sicim sicim döküldü öte âlemlere. Sonra büzüldü, sıkıştı, rengârenk bir zerreye hapsoldu her şeyiyle. Cuma'nın titreşimiyle titreşirken ellerimi, yüzümü, göz kapaklarımın ardında gözlerimi yakan bir ateşe dönüştü bir anda. Ateş dayanılmaz bir hâl aldığında uyandım. Yapayalnızdım. Öksürükler, öğürtüler; genzimi, gözlerimi yakan kalın bir dumanın arasından seslendim Cuma'ya. Duymadı beni. Seyrelmiş saçlarım tutuştuğunda, alevlerin iyiden iyiye yuttuğu odalarda hâlâ onu arıyordum. Sonrası çığlıklar, kollarımdan, göğsümden yakalayıp beni sürükleyen güçlü eller. Dışarısı mahşer yeri gibi. Maskelerin ardındaki güçlü adamlara, bir maske de benim yüzüme geçirmek isteyen telaşlı kadınlara yalvardım. "Kedim! Kedim içeride, kurban olayım bırakın! Cuma ölüyor." Dinletemedim, direnemedim. "Allah'ım" dedim, "Allah'ım bana güç kuvvet ver."

Bir mavi, bir kırmızıya boyanan duvarlar; feryatlar, ağıtlar ve yakarışlara karışan siren sesleri. Yüz yıllık ahşap duvarlar, dede yadigârı mobilyalar, hayaller, umutlar ve ömürlük emeklerden geriye kalanlardan yükselen ıslak bir is kokusu genizleri yakıyor. Ateş sönmüş; yarı çıplak evlerinden fırlamış perişan insanlar bu küçük çaplı kıyametin kaç can aldığını merak ediyorlar. İçlerinden bir tanesi, yaşına başına bakmadan mahallede efelik yapmaya kalkışan ayakkabı tamircisi sahte bir üzüntüyle konuşuyor yanındakiyle. "Şu birinci kattaki bey vardı ya..." Bir vakit, lüzumsuz yere tartıştığı adamın gıyabında konuşurken kelimeleri dikkatle seçmek ister gibi duraklıyor bir anlığına "Öldü." Yufkacı, her ölünün arkasından söylenen o bildik sözleri fısıldayarak karşılık veriyor ihtiyara. "Önce çıkarmışlar adamı, ambulansa almışlar hatta. Allah af-

fetsin, ölünün arkasından da konuşulmaz ama. Biraz değişikti rahmetli bilirsin. Kaç kişi zapt edememişler, deli kuvveti işte komşum. Kedim de kedim, diye diye koşmuş girmiş evin içine geri. Demin çıkardılar, kömür gibi olmuş. İyi ki görmedin vallahi, Allah ölümün de hayırlısını versin."

Şafak atıp yaşananın gerçek kıyamet olmadığını ilan ettiğinde, görkemli günlerini çoktan geride bırakmış binaların duvarlarını kapkara boyayan is biraz daha görünür oluyor. Hâlâ sürüp giden karmaşanın ötesinde, sokağın başında yalnız bir kedi, dönüp uzun uzun bakıyor evden geriye kalanlara. Gözlerinde belli belirsiz bir suçluluk; siyah beyaz patilerini sabırla yalayıp yanakları, alnı, gözleri boyunca gezdiriyor ciddiyetle.

Sanki, kendi lisanınca ettiği bir duaya "Amin" der gibi.

İkame Atlas

Aykut Ertuğrul'a ve atalarımızdan miras kalan sözlere...

Babalar

"Biz, tarihin yenilen tarafında
kalmışız."

Atalarından öğrendiği bir çaresizlikle kabullenmişti bunu babam. Diline değil boynuna, ruhuna dolamıştı sanki yenilgiyi. Mensuplarını muktedir konumlara, perde arkalarına yerleştirmeyi; emsalleri ile gizli tezgâhlar kurmayı, hatta gıyabında müphem bir söylenti yaymayı bile başaramamış gizli bir örgütün son üyesiydi. Bir adı bile yoktu dahil olduğu şeyin, bir zamanlar vardıysa da çoktan unutulmuştu. Mutsuz hatta umutsuzdu; onunla ne yapacağını bilemediği karanlık bir mirası devralmıştı. Üstelik yarım yamalak bir

bilgiyle. Ne her şeyi boş verip sıradan bir hayat yaşamayı kabullenebildi ne de yüzlerce yıllık bir yükü hakkıyla taşıyabilmeyi. Sayıklaya sayıklaya öldürdü kendini: "Biz tarihin yenilen tarafında kalmışız."

Bazen nesiller boyu sürüp giden bu başarısızlık hikâyesine beni de dahil ettiği için kızıyorum ona. Kendime bir hayat kurmak için yanından ayrıldığım o son günü düşünüyorum sık sık. Sanki öylece çekip gidebilecekmişim gibi tuhaf bir pişmanlık hissi. Ona molla unvanını kazandıran eski el yazmaları, bir köy evinden beklenmeyecek zarafette tavan süslemeleri ve eprimiş işlemeleriyle yün minderler arasında beni karşıladığı ana karşı güçlü bir öfke büyüyor içimde. Pekâlâ beni her şeyin dışında tutabilir; taşıdığı o kusurlu yükü, geçen ömürlerle birlikte anlamını yitiren sırrını kendisiyle birlikte mezara götürebilirdi. Kentli bir kıza gönül düşürdüğüm için mahcuptum zaten. Kaçırmıştım kızı. Soylu dünürlerimizle sulh olana kadar göğüs germek zorunda kaldıkları geliyordu aklıma. Tüm o hor görmeler, göz süzüşler, köylü yaftası. Oysa civar köylerde iyi bir itibarı vardı babamın. Bir de ata ocağını terk etme, Ankara'ya göçme meselesi çıkmıştı şimdi.

Avlunun öte yanına yapılmış yalnız odasına vardığımda belli belirsiz mırıltılar karşılamıştı beni. Molla Mustafa'nın artık iyiden iyiye yıpranmış el yazmalarına gömülüp ilim tahsil ettiği ya da her sene sayıları biraz daha azalan talebelerine talim yaptırdığı odası, hane halkı için bir nevi yasak bölge sayılırdı. Gerçi, ona kalsa evlatlarını dizinin dibine oturtup hikâyeler anlatmaktan asla şikâyet etmezdi. Yüzüne yerleşen sıcacık bir tebessümle bizi başına toplar; eski adamların yiğitliklerini, kavuşmaz âşıkları, göçmüş kentlerin sokaklarını, varılmaz diyarları, akan ve durulan suyun gizli dilini anlatırdı. Unutuldukça çoğalan, genişleyen, özünden bir zerreyi âleme üfleyen hikâyelerden bahseder, sonra da bir sırrı paylaşır gibi iyice öne eğilip fısıltıyla, "Çok dinlemeyin kaybolursunuz, anlatmayın unutursunuz." derdi. Ne var ki, beyinin ilimle meşgul

olmasından garip bir tedirginlik ve gizli bir gurur duyan annem, olur olmadık yanına varmamıza engel olurdu. Karşısına geçip oturduğumda yine sıcak bir tebessümle karşıladı beni. "Gel Murat, gel oğlum," derken sesi azıcık çatlamış, sıkışan göğsünü ferahlatmak için belli belirsiz bir iç çekmişti sanki. Yaşlandıkça ağırlaşan nefesi iyiden iyiye düzensizdi.

"Yarın gidiyorsunuz öyle mi?"

"Öyle baba. Namazdan sonra iskeleye ineceğiz Paşa emmimle. Gelirse yarın değilse öbür gün trenle Ankara."

Sözün devamını getiremedim. Ciğerlerim bir anda boşalmış, babamın huzursuz hali bana da sirayet etmişti. Belki ikimizin de toparlanmak için biraz zamana ihtiyacı vardı. Cevap vermeden önce bir süre tereddütle bekledi. Sanki kafasında bir şeyleri tartıyor, kendisini söyleyeceklerine ikna etmeye çalışıyordu. Tekrar konuştuğunda sakin fakat kederliydi. "Hayırla gidin." Sonra ilk defa "Oğlum," dedi bana. Yüzlerce, belki de binlerce kez oğlum deyişini işitmiştim kuşkusuz. Ama bu defa ruhunun en saklı köşesinden taşmış bir merhamet, sevgi ve üzüntüyle konuşmuştu. İlk kez babamın babam olduğunu iliklerime kadar hissetmiştim.

"Biz tarihin yenilen tarafında kalmışız. Sana da bu mağlubiyetten ötesini veremedim. Belki bundandır yolunu kaybetmen, muzır işlere meyletmen. Kabahat varsa, ki var, büyüğü benim muhakkak. Affet. İnşallah bundan sonrası hakkında hayırlı olur. Bilmem ki kaç nesildir taşıdığımız bir emanet var Murat. Ağırlığıyla kemik sızlatan bir muallak mesele miras kaldı bana, bize, ailemize."

Bir kez daha tereddütle belirginleşti alnındaki çizgiler. "Nasıl anlatmalı bunu sana?" diye mırıldanırken nerede olduğunu şaşırmış ihtiyarlara benziyordu.

"Bir hikâye var Murat. Bütün hikâyelerin kendisinden neşet ettiği bir hikâye. Hepsinde mahfuz ama hiçbirinde bulunmayan. Âdem aleyhisselam yaratıldığından beri var olan, şu koca

âlemin tüm sırlarını örten, ilahi hikmeti muhafaza eden. Gizli ilimlerin anahtarı, ezel ve ebedin izahı. Âlemler arasındaki kapının sürgüsü. Vakti erişip, yerini bulduğunda söylenirse Deccal ve ordularını hapsedildikleri âlemden azat edip bu âleme getirecek, yazılmamış ve yazılamayacak, anlatıldığında unutulacak bir hikâye.

O düşkün ihtiyar çekilip gitmiş, sanki kudretten bir hırka giymişti şimdi. Perdelerin ardına gizlenmiş bir hakikatin, önlenemez gücünü taşıyordu sözleri. Babam, yöre halkının Molla Mustafa'sı, o sakin, küskün ve ketum adam, o gün hiç tanımadığım bir yanıyla tanıştırdı beni. Hikâyeden ve muhafızlarından bahsetti. Her şeyin nasıl da bulanıklaştığını, kendi hikâyemizin hakikatini bile kaybedişimizi anlattı.

Oğullar

Bahçedeki asmanın seyrek ama geniş yaprakları ikindi güneşine engel oluyor. Babamın yaptırdığı yığma taş evin derin pervazları sağ olsun, oturma odası akşam olmadan huzursuz edici bir loşluğa teslim olmuş. Adını koyamadığım bir iç sıkıntısıyla bahçeye, annemin üst kattaki evine çıkan merdivenlerin önünde ip atlayan kızların yanına çıkıyorum. Küçüğün saflığı, evirip çeviremediği kelimelerle kırdığı potlar, meraklı ancak korkak mizacı; büyüğün şimdiden üzerine geçirdiği abla tavırları, anlayışlı, akıllı tabiatı; çocukça bir neşe yumağı olup karşılıyorlar beni. Asmanın altındaki pembe güllere, sardunyalara, kendilerine ayrılmış tarhın içinde sabırla büyüyen yeşilliklere bakıyorum ilkin. Bahçenin öte yanındaki çilekler, tavuksuz bir kümesin kalıntıları, daha fazla gül ve uzak köşedeki heybetli ve bir o kadar da pasaklı dut ağacı boyunca geziniyor bakışlarım. Babamın kırk küsur yıllık Ankara hicretinin bakiyesi iki katlı, üç bahçeli evimiz. Mutlu, makul, bereketli bir aile yuvası. Ortada bir sebep olmamasına rağmen keyfim yerine gelemiyor. Yapabileceğim halde yapamadıklarım, im-

kânım varken sahip olamadıklarım, hatalarım, pişmanlıklarım akın ediyor zihnime. Bu defa başka türden bir pişmanlık hatta suçluluk duygusu dört yanından kavrıyor, sıkıp buruyor yüreğimi. Sanki içimde benden daha derinlerde, bana ihsan edilenlere hakkıyla şükretmediğim için beni ayıplayan birisi var. Babamın, memleketteki büyüklerden çok sonraları öğrendiğim maceralarını düşünüyorum. Ardından o bıçkın genç adamı, tanıyıp bildiğim, bayramlarda elini öptüğüm, düğünümü yapan, kızlarına, torunlarına ve eşine karşı merhameti sınır tanımayan mahallemizin Murat Bey'i ile kıyaslıyorum. Belki de gençlik hatalarından pişman olmak babadan oğula geçen bir miras ailemizde. Yo, yo. Eminim bundan. Pişmanlık ve adını koyamadığımız o unutulmuş hikâye.

Kışı göremeyeceğini biliyormuş gibi, beni karşısına oturtup o serin sonbahar akşamı anlattıklarını gerçekten ciddiye aldım mı emin değilim. Zaman yaratıldığı andan bu yana ilmek ilmek ruhumuza dokunmuş bir hikâyenin varlığına inanabilirdim elbette. Kimilerince inanıldığı üzere, yeryüzüne Âdem babamızla birlikte geldiğini de kabul edebilirdim. Peki ama daha fazlasına gücüm yeter miydi? Görünüşe göre babam da inanmakla yetinmişti. Hem, adı sanı bile kalmamış, korumaya ahdettiği cevheri yitirmiş; yolunu, yerini, atlasını kaybetmiş bir örgüt için inanmaktan başka ne yapabilirdi ki? En azından kendi babasından dinlediklerinin safsata olduğunu düşünmemiş; elinden ötesi gelmese de bir yükü değil ama bir umudu, en azından benim, -belki de- benden sonra geleceklerin bir şeyler başarması umudunu devretmişti bana. Tıpkı hikâyenin yüzyıllarca ustalardan çıraklara devredilmesi gibi.

"Hikâyenin kaderi insanoğlu ile, sözün aslı insanın, dünyanın, cümle mahlûkatın kaderi hikâye ile bir yazılmış," diye anlatmıştı. "Biliyoruz ki, hikâyenin özü dağlara taşlara, gökteki yıldızlara, gördüğümüz ve görmediğimiz mahlûklara nakşedildi, yine de asıl emanet insanadır. Tek bir hikâye anlatıcısı olduğunu söyleyen de var; üç, beş, yedi hatta kırk kişi

olduklarını söyleyen de. Bilenlerin zihninden başka onu muhafaza edecek, örtüp gizleyecek yer yok oğlum. Yazılmamıştır ve yazılamaz, bir kez anlatıldı mı hatırlanamaz. Anlatıcı, halefine öğrettiğinde kendisi unutur hikâyeyi." Böylece işitince; gidilemez, görülemez, varılsa dönülemez bir hayal ülkesinde anlatılan çocuk masallarına benziyordu her şey. Dünyadan sökülmüş bir diyarda, ikame bir atlas boyunca uzanan topraklarda, gerçekliğe aykırı ama onun içinde büyüyen bir baloncuğa hapsolmuş sayıklamalar gibiydi. Eksik, anlaşılmaz ve tutarsız kuytuları kalmıştı hikâyenin. Ancak doğrulanması, sınanıp itibar kazanması neredeyse imkânsız olsa da babamın sonradan söyledikleri, tüm bu destansı kurguyu getirip dünyanın içine sokmaya yetebilirdi. "Bir de hikâyenin peşine düşmüş, en az hikâye kadar eski bir topluluk, bir örgüt anlatılır. Deden, onların adını anmak istememişti, sonradan kendilerine Esatirîler dediklerini öğrendim. Sırra vakıf olmak; hikâyeyi, hiç değilse muhafızlardan birini ele geçirmek için yapmayacakları şey yokmuş. Onların hikâyeyi Deccal için istediklerine inanırız. Lakin eskilerden bazıları, sırrı taşımaya bir tek kendilerini ehil gördükleri için hikâyenin izini sürdüklerini söylemişler."

Babamın anlattığına göre, geçmişte bir yerde yollarımız bu karanlık topluluk ile kesişiyordu. Şimdilerde adını bile bilmediğimiz örgütümüzün, bir zamanlar Esatirîler'den ayrıldığı söylenegelmişti. İnsanoğlu yeryüzüne yayılıp taşa ve tohuma hükmetmeden ve büyük şehirler kurup kendisini içine hapsetmeden çok önce, Esatirîler yoldan sapıp işlerini karanlıklarda görmeye başladıklarında, içlerinden bazıları kabahate ortak olmak istememişler. Emanete layık değillermiş belki ama hiç olmazsa emanetçiyi gözetelim, yoldan çıkanların yollarını keselim, bir örtü olup sırrın üstünü örtelim, demişler. Kendilerine ne dediklerini, kim olduklarını, bilhassa atalarımın ne zaman ve nasıl onlara katıldığını tam olarak bilmiyoruz. Yine de nesilden nesile aktarılan kırık dökük bir anlatı var.

"Biri hariç, eski hikâye anlatıcılarının kim olduklarını bilmeyiz. Hepsi hikâyenin sırrıyla sırlanmış olsalar da Dedem Korkut'un bir vakit hikâyeyi emanet aldığını biliyoruz. Korkut Ata, heybesinde tüm kâinatın özünü muhafaza eden bir sırrı taşıdığını anlayınca, pulu pulla, yiğidi yiğitle, sözü de sözle cem etmeli, diyerek hikâyelere hikâyeler katıp tüm Oğuz'u mesh etmiş. O söyledikçe dilden dile yayılmış anlattıkları, yüksek yaylalardan kuytu kışlaklara, ak alınlı beylerden kalbi kara meliklere herkes işitmiş hikâyelerini. Bakmış ki, namı yedi düveli tuttu; sırra halel gelmesin hem de Deccal huruç etmesin diye Oğuz ilinden ayrılıp uzun boylu, çakır gözlü, alevden al almış bir kavmin yurduna göç etmiş. Derler ki, bunlar kayıp bir Oğuz boyudur. Bundan sebep Dedem Korkut onların dilinden, onlar da Dedem Korkut'un dilinden anlamışlar, ayaz tutan geceler boyunca büyük ateşler yakıp başında hikâyelerini dinlemişler. Gel zaman git zaman; Kadir Tanrı hem sırra ortak olsun hem de kocadığında akça sakalını tutsun diye Korkut Ata'ya bir erkek evlat vermiş. Ben dedenden soyumuzun işte bu oğuldan geldiğini işittim."

Dedelerim; böylesi bir yükü kuru kuruya devralmak yerine, o lanetli mirasla birlikte kendilerine bir de asalet atfetmek istemişlerdi muhtemelen. Nihayetinde kayıp Oğuz boyuna, Korkut Ata'nın geri dönüşü olmayan seyahatine ve kuşkusuz ona ulaşan soy ağacımızın sahihliğine inanmayanlar da olmuştu. Daha makul bulduklarından olacak, kimi atalarım Korkut Ata değil ama onun çıraklarından birinin büyük dedemiz olduğunu söylemişlerdi. En azından babam, tüm ihtimalleri dillendirecek kadar dürüsttü bana karşı. Öyle ya da böyle; ister büyük büyük dedem olsun isterse ustasının yetimine sahip çıkan kadirşinas bir çırak, örgütün, Dede Korkut'un halefinin karşısına çıktığını biliyoruz. Çırak, Deccal'in hizmetkârlarının da farkındaymış elbet. Belki sırrı kendisinden sonra gelene emanet edince, belki de yapyalnız kaldığı dünyada bir yere ait hissedebilmek için isimsiz örgütümüze dahil olmuş. Sonrası biraz daha karışlık, biraz daha muallak.

Masallar

Hikâyenin hikâyesi; sırları dökülen bir ayna gibi her kuşakta yaldızından bir parça daha kaybederek Molla Mustafa'ya kadar gelmiş gelmesine lakin bu yorgun ayna; artık işini göremez, bölük pörçük desenler ötesinde hiçbir şey yansıtamaz olmuş. Şimdilerde hikâye şöyle dursun; onun izini nerede, nasıl kaybettiğimizi bile bilmiyoruz. Söylentiye göre tarih boyunca yedi defa kopmuş zincir; tam yedi usta bir çırak yetiştiremeden, emaneti sahibine teslim edemeden bu dünyadan göçüp gitmiş. Ancak göklerden gelen bir emrin önünde ne durabilir ki? De ki kalplere inen ilhamla; esen rüzgâr, doğan güneş yahut ayağına tez mahlûkatın diliyle; kerameti kendine mahfuz, hikâye yeniden kendisine anlatıcılar bulmasını bilmiş. O vakitler, bizim örgütün de bir adı ve elbette gizli saklı da olsa kendince bir nüfuzu varmış. Öyle ki, diyar diyar dolaşıp, karanlık dehlizlerde kirli işler çeviren Esatirîler'i avladıkları bile vaki olmuş bir zamanlar.

İlahi iradenin işine akıl sır ermez, Yaradan'ın kimi neyle imtihan edeceği de bilinmez. Tarihin bir yerinde, zamanın hikâye anlatıcısının izini kaybetmiş örgütümüz. Ne ki o vakitler, şimdiki gibi bir yük değil, bilakis şerefmiş onların neferi olmak. Yedi denize yelken açmış, yedi kıtaya yedi bin adam salmışlar. Dağ başlarındaki yalnız avcı kulübelerini, fakir balıkçı kasabalarını, terk edilmiş kentlerin harabelerini, kervansarayları, hanları, görkemli ve kalabalık şehirleri, ıssız ve tenha bozkır köylerini hasılı insan ayağı değmiş her toprak parçasını köşe bucak aramışlar. Nihayet Orta Amerika'nın kılıç körelten cangıllarında emanetçinin isimsiz kabriyle karşılamış, zincirin koptuğuna hükmetmişler. Denilir ki ya hikâye anlatıcıları sever ya da onlar sırra vakıf olunca anlatmadan duramazlar. Hikâyenin izini kaybedilince divan kurup bir çıkar yol aramış örgüt.

"Dedene babası anlatmış oğlum, ona kim anlatmış inan ben de bilmem. Benim duyduğum, yedi kıtaya saldıkları nefer-

leri elleri boş dönünce, halka kurup söz almış üstatlar. Biri çıkmış, 'Yüz seneyi geçti hikâyeden iz yok. Bizden öncekiler diz kırıp bekleyelim diye canını ortaya koymadı ya. Hakk'ın vaadi muhakkak tecelli edecek, silsilelerden en az biri kıyamete dek sürecek. Lakin bize de yolda olmak yaraşır. Daha evvel nasıl koptuğu yerden birleştiyse zincir, yine kendisine akacak bir mecra bulacak. Ben derim ki, yeryüzünde ne kadar sanat erbabı varsa himaye edelim, kalplerine hikâyenin ilham edilmesini umalım. Bundan evvel böyle olmuş, bundan sonra da böyle olur.' diye söylemiş. Birer birer söz alıp hepsi kabul demişler."

Güneşin doğduğu yerden battığı yere, kurak çöllerden ayazın kemiğe işlediği diyarlara; kara kıtanın düzlüklerine ve ıssız adalarda yaşayan halklara, kadim kentlere, sömürgelere; yeryüzünde ne kadar kavim varsa hepsini yetişmiş; şairlerden ressamlara, mimarlardan bestekârlara, ilhama meyyal ne kadar sanatkâr varsa ihya etmişler. Hikâye içlerinden birini seçer, hiç değilse eserleri sıradaki hikâyeciye ilham eder de zincir tamam olur diye umuyorlarmış önceleri. Babama göre El Hamra'nın nakış gibi işlenmiş taşları, Selimiye'nin heybetli kubbesi ve kalem işleri, Tac Mahal'in ak mermerleri; Nedim'in, Rumi'nin, Fuzuli'nin beyitleri hatta Mona Lisa'nın o esrik gülüşü, Mozart'ın ezgileri, Saint Basil'in sivri kuleleri hep aynı emeğin meyveleri. Yüzyıllarca dilden dile büyüyen anlatıyı kâğıda döken, insanın ötelerle bağını koparıp onu yeryüzüne mahkûm eden, kâinatın merkezine koydurup orada terk eden ve hiç varamayacağı bir sefere çıkartıp kendi içinin dehlizlerinde yolunu kaybettiren; bilinen, aşina olunan ve binlerce yıldır ayakta duran dünyayı yıkıp insanı metal dişliler, bakır teller ve elektrik kıvılcımları arasında bitimsiz bir işkenceye maruz bırakan bir diğerini kuran, ilhamı kendi içinde arayan sanatkârları sahte peygamberlere dönüştüren ve hikâyelerle en çok da o hikâye ile kurduğumuz ünsiyeti eğip büken, sahte ışıkların aydınlattığı bir salonda içimizin

karanlığına terk eden domino taşlarının ilkini, aynı iyi niyetli emeğin devirdiğini çok sonraları anladım. Tüm çabasına rağmen hikâyeyi bulamamıştı örgüt. İçlerinden bazıları vazgeçmiş, kimisi Esatirîler'in intikam ateşine kurban edilmiş kimisi de tıpkı Esatirîler gibi yolunu şaşırmıştı. Zamanla gücünü, servetini, inancını ve nihayet adını kaybetmiş, bir zamanlar seçkinlerden oluşurken şimdi babadan oğula geçen bir yüke dönüşmüş; bilmeden, istemeden kendisiyle birlikte eski dünyayı yıkmıştı örgüt. Geriye bir avuç yenilmiş insan kalmıştı sonunda. Her biri, bir diğerinden habersiz, isimsiz, inançsız, umutsuz bir avuç insan.

Düğümler

Saatler sürmüştü Molla Mustafa'nın konuşması. Kudretli sırların en büyüğünden başlayıp savaş meydanları, hükümdarlar ve sarayları, unutulmuş dillerin konuşulduğu kütüphaneler, dünyayı yedi kez dolaşıp yetmiş kez dillendirilen söylentiler, geniş yelkenlilerle aşılan engin denizler, puslu ormanlar, taşsız mezarlar ve dilsiz bilgeler arasından geçen yolu, Anadolu'nun ücra bir köyünde son bulmuştu. İşittiklerine akıl sır erdiremese de kanına işlenmiş bir dürtüyle kabullendi her şeyi Murat. Yolculuğunun nişanesi olacak ezan, gece karanlığı arasından süzülüp aralık pencereden odaya dolarken sözlerini tamamladı Molla Mustafa.

"Muradımız sana ilham olur diye adına Murat dedik oğlum. Hikâye ya da emanetçi seni bulur mu bilmem. Büyüklerimiz sancağın düştü yerden kalkmasını, sırrın aslına rücu etmesini bekledi durdu. Bozkırın ortasında, yeniden türediğimiz bu köyde hikâye bizi bulur mu bilmem. O seni bulmazsa, sen onu bulursun. Muradımız sende tutmazsa bir başka Murat'ta tutar inşallah."

Elli sene daha babasından teslim aldığı urganla yeryüzünü adımladı Murat, genç bir adam olarak yaptığı hataların gölge-

si adımlarını takip etti. Kara trenlerin tiz düdüklerinin çınladığı istasyonlarda hamallar, kaymakamlar, tüccarlar ve başka yolcularla konuştu; şehirlerin yeni döşenmiş yollarında yürüdü, gözlerinin önünde yeni bir dünya yükselirken sohbet halkalarında, eski kitaplarda, gamlı şarkılarda ondan öncekilerin kaybettiklerini aradı. Bulamadı. Tıpkı babası gibi vazgeçti yıllar sonra, tıpkı babası gibi kendisinden sonra gelecek olanın omuzlarına attı yükünü. Onun açtığı atlası açtı tek oğlu, onun yürüdüğü yolları aşındırdı, belki de aynı hataları yaptıktan ve aynı pişmanlıkları yaşadıktan sonra durulup yürüyecek başka yollar buldu kendine. Babasının ölümünden iki bahar sonra, bir oğul da ona nasip etti Allah. Uzun uzun baktı oğlunun lacivert gözlerine, kedi gibi miyavlayan sesini dinledi, buruşturduğu yüzündeki kıvrımları aklına kazıdı. Nesillerdir taşıdıkları yükü düşündü sonra, kaybedişleri, bulamayışları. Yetişkin bir adam olarak düşen omuzlarını hayal etti oğlunun, onun önünde açılacak atlası; konuşmamayı, ona hiçbir şey anlatmamayı, yükün cesediyle birlikte toprağın altında çürüyüşünü. Yattığı beşikten kucağına aldı oğlunu, kalbinde yükselip diline ulaşacak oradan da göklere çıkacak bir duanın kelimeleri dayanılmaz bir ateş yaktı o anda. Göğsü sıkışarak fısıldadı müşfikçe:

"Yarabbi, muzır yollardan geçirip müstakim olanda karar kıldırdın. Hamdolsun sana. Kızlarımla şenlendirdiğin hanemi, bir de oğulla bereketlendirdin. Hamdolsun sana. Bir Murat'ı aldın yanına, bir Murat daha verdin. Hamdolsun sana. Oğlumun ömrü bereketli, ismi babam gibi Murat olsun. Ben ona söylemeyeceğim, yazıldıysa muradımız onda tecelli etsin. Amin."

Ne Yazı
Ne Tura

Sıradan bir günde, apartmandan çıkar çıkmaz bir sigara yakarsam, izmariti parkın çıkışındaki rampanın sağında kalan mazgala atabilirim. Mesaiye ne kadar geç kaldığımı da sigaranın nerede bittiğine göre anlarım. Son nefesi, halk ekmek bayisine gelmeden çekmişsem yavaş yürüyorum-dur. Eğer izmaritimi, tesettürlü kadınlara zumba eğitimi veren dükkânın önünde sorumsuzca sokağa fırlattıysam, biraz daha boş olmasını umduğum ikinci metrobüsü bekleyebilirim. Sıradan bir günde, açık mavi ile zifiri siyahın akıl almaz motiflerle iç içe geçtiği gözlerle ödüllendirilmiş bir kızla konuşmayı da ummam mesela. Çünkü belli bir yaştan sonra sıradan bir günde, sıradan gözlere sahip kızlar için bile görünmez olursunuz.

Açıkçası, yüzüne dair gözlerinden başka hiçbir şeyi hatırlamıyorum. Söze dökülüp anlatılacak şeyler var. Dağların çevrelediği ışıltılı göl manzaraları bunlardan biri. Yemyeşil çayırlar, çam ormanları, kıyıda dikilmiş kurbağa gözleyen zevzek bir ressam falan. Ya da ne bileyim işte, geçim derdiyle beli bükülmüş ihtiyar bir adamın, varoş sokakları boyunca yorgun argın yürüyüşü. Cıvıl cıvıl oynayan çocuklar, kanlı savaş meydanları hatta yeni doğmuş bir yavrunun süt kokusu. Fakat kızın gözleri, o aykırılık. Sanki yüce Rabbim, o gözleri ona ihsan ederken, asla tarif edilememesi gibi bir laneti de başına musallat etmiş. Fakat ben yenilmeye doymayan bir pehlivanım. Böyle bir aykırılığa ne tepki verilir bilmiyorum. Kararsız kahverengi lekelerin, koyu bir karanlığa doğru cılız hamleleriyle ihlal ettiği camgöbeği bir iris. Bu korkutucu derecede saydam irisin, ansızın dipsiz bir girdaba kapılır gibi döne döne eksilişine saatlerce bakıp bir gözün, nasıl diğer tüm gözlerden derin olabildiğine ancak hayret edebilirsiniz. Tabii benim böyle bir şansım olmadı. Manyak gibi, gözlerimi gözlerine dikecek değilim ya. Belli bir yaştan sonra her bakış bir tür taciz sayılır. Gerçi göz teması da bir çeşit nezaket ifadesidir. Galiba, otuz küsur sene boyunca çok fazla sıradan gün yaşamak, insanı biraz korkak yapıyor. Sıra dışılığa cesaretimiz kalmıyor, temkinli tepkilerimiz her şeyi güvenli bir alana mahkûm ediyor. Yoksa herhangi bir insanı, ömrünü boşa harcadığına ikna edecek gözler, "Sen seçilmiş kişisin," dediğinde, vereceğim en makul cevap "Kamera şakası de mi? Ehehehe" olmazdı sanırım. Taze bahar güneşinde kısacık bir anlığına parıldayan madeni parayı avucuma bırakmak isterken yineledi: "Seçilmiş kişisin."

Sonraları çok düşündüm. Bizi biz yapan nedir? Elimiz nakde sıkıştığında, şakamıza gülünmediğinde, arkadaşlar bizi çağırmadan toplandığında nasıl hissedeceğimizi; market sırasında veya trafikte önümüze geçenlere, yürüyen mer-

divenin sol tarafında dikilenlere, durduk yere bize iltifat edenlere ne karşılık vereceğimizi belirleyen neydi mesela? Ya da her saniye mesaiye biraz daha geç kalırken tüm tasvirlere direnen bir çift göz, avucumuza ışıltılı bir para bırakmak istediğinde ne yapacağımıza, nasıl karar veriyorduk? Kısacık bir an, sanırım üç saniye falan; geç kalmış bir saadetin kollarında mutluluktan delirdiğim bir gelecek ile bir haftaya kalmadan videomun Youtube ya da Instagram'da viral olduğu bir diğeri arasında gidip geldim. Bir seçim yapmama imkân tanımadı kız. Yapacak olsaydım da en güvenli olanı seçecektim kuşkusuz. Dördüncü saniye bitmeden, gözlerdeki büyülü ışık tereddütle titreşti ve belirdiği gibi vahşi bir çeviklikle Libadiye'nin kalabalığına karıştı. Böyle çabucak kayboluşunun verdiği şaşkınlık yerini masum bir pişmanlığa bırakırken adamla göz göze geldim. Bu defa gözler hariç her şey dikkatimi çekmişti. Muhtemelen gözlerini dikmiş, çapkınca denebilecek bir tebessümle bana bakıyor olmasa bile dikkatimi çekecek bir tipti. Hep söylerim, erkekte köşelilik esastır. Tüm yuvarlak çizgiler eksi yazar yani. Çenenin, omuzların, kolların, şakaklar ve elmacık kemiklerinin köşelisi efdaldir. Yayvan bir göbek, ablak bir surat, tombul kollar falan iyi durmaz erkekte. Adamla göz göze geldik. Havalı bir kasketin altına sakladığı kelinin bile köşeli olduğuna emindim. Yüksek elmacık kemiklerinin ezdiği gözleri, hafif kemerli burnunun altında geniş, heybetli burun delikleri ve gür, kızıl sakallarının gerisinde alayla büküldüğüne yemin edebileceğim dolgun dudakları ile bu cüsseli adam; neşeyle gülümsüyordu bana. Ulan acaba videoyu çeken bu mu, diye düşünüp risk sevmeyen tabiatımla övünürken Bulgurlu metroya giriyordum.



Faruuk, üşüdün mü Faruk? Kaç saat bekledin lan camın dibinde? Keriz Faruk. Siktir git lan yavşak! Sen ne anlarsın?

Gene olsun gene beklerim. *Bekle tabii, işin ne? Sen anca böyle beklersin. Kaç para kazandın lan sabahtan beri? Anca boş boş bekle burda. Spor ayakkabılı adama boya sor, sonra da bekle!* Sanane lan! Sen bekleme, sana bekle diyen mi var?

"Boyasın, boyasın, boyasın! Boyasın abi, boyasın!"

Ulan sığır, nereye gidiyim? Sanki gidebilirmişim gibi. Ne ben seni bırakırım ne de sen benden kurtulabilirsin. O değil de... Niye gelmedi seninki Faruk? Çok üşüdün demi derenin dibinde? Ahahaha. Babasından korktu babasından. Ben babasını da anasını da keserdim ya. *Lan yürü git ibiş. Adamın koluna girmiş, hindi gibi kabarıyor. Sana nasıl baktı gördün mü? Boka bakar gibi. Ahahaha* Lan sus!

"Boyasın, boyasın!"

Korktu diyorum anlamıyo musun?! *Çok keriz adamsın lan Faruk. Sen var ya, asıl boku o sakallıyı dinlediğinde yedin haberin yok. Şimdi sabahlara kadar yazı tura at. Hani nerde sakallı. Seçilmiş kişisin ya!. Belediye başkanı sanki lavuk. Seçilmişmiş. Ahahahaha.*

Bir sürü gereksiz şey biliyorum. Mesela Altunizade'de yürüyen merdivene en yakın kapıda inebilmek için Bulgurlu'da metroya sondan üçüncü kapıdan binmem gerektiğini biliyorum. Üsküdar Marmaray'da etiketi söküldüğü için kapıya denk geldiği anlaşılmayan yeri ya da Zincirlikuyu, olmadı Mecidiyeköy'de boşalması muhtemel koltuklara rahatça oturabilmek için hangi kapıdan binmem, binince nerede dikilmem gerektiğini çok iyi biliyorum. Gerçi düşününce bunlar o kadar da gereksiz bilgiler değil. Toplu taşıma kullanmak, kaldırımda yürümek, hatta zaman zaman öylece dikilmek bile kayda değer bir mücadele bu şehirde. Eh, sıradan bir günde aklıma takılan sıradan şeyler işte. Sıra dışı olan, yüzünde o

alaycı tebessümle sakallının yansımasını bir anlığına da olsa trenin camında görmemdi. Sonuçta turnike katındaki ışıklı tabelada "Peronda" yazısını fark etmemin ardından, insanüstü bir kentli çevikliğiyle trene yetiştiğimi düşününce; açıkça caddenin ters istikametine doğru yürüdüğünü gördüğüm sakallı ile aynı trene binmiş olmamız mümkün değildi. Bir gün için daha fazla sıra dışılık kabul edemezdim. Göz yanılgısı, yorgunluk, uykusuzluk; sıradanın güvenli kollarına dönmek için bir sürü geçerli bahanem vardı. Zaten yansımanın uzaklaştığı tarafa dönüp baktığımda sakallının eşkâline uygun kimseyi görememiştim.

Kalabalığın aksine, istasyonun kuytu köşesinde kalan asansöre yürürken tekrar gözleri düşündüm. Hata mı etmiştim? Varsın kamera şakası, şimdilerde moda olan o sosyal deney şeylerinden olsun; hiç olmazsa hayatıma ufacık bir renk gelmiş olurdu. Olur muydu hakikaten? Hani şöyle havalı ya da "insanlığa olan inancı tazeleyen" tepkilerden verecek olsam neyse de. Yanılıp, şaşırıp kıza yürüyebilirdim pekâlâ. Allah viral olmanın da hayırlısını versin. Yalnız, şakasını falan geçtim; insanı, en ufak iltifatı, ilgiyi bile kendine yakıştıramadığı bir köşeye kıstıran hayata da lanet olsun. Asansör, ara katı transit geçerken sakallıyı bir kez daha görür gibi oldum. Bu kadarı fazlaydı artık! Bir yandan da takip edildiğim fikrine ısınmaya başlamıştım sanki. Nasıl da fark ediyordum ama peşimdeki adamı? Jason Bourne musun be mübarek. Gerçi heybetli görüntüsüyle kalabalığın içinde kabak gibi sırıtan bir adamı peşime taktıklarına göre acemi ya da düşük bütçeli bir örgütün radarına girmiş olmalıydım. Bu defa mesaiyi iyice sallama pahasına işi ciddiye alıp yürüyen merdivenin çıkışını rahatça görebileceğim bir yere mevzilendim. Sakallıdan iz yoktu. Belki de sandığım kadar acemi değildi. Ne şefi ne İK'yı zerre iplemeden aşağı yukarı on beş dakika kadar bozmadım pusuyu ama nafile. Yenilgiyle zafer arası bir duyguyla ayrıldım mevziden.

Güldük, eğlendik, ufak bir heyecan yaşadık. Sıradanlık kazanmıştı. Her şey normale dönünce mesai saatleri, haftalık toplantı, şef falan gibi olağan sıkıntılar yeniden eski muktedir yerlerine döndüler. Ofise girdiğim an bana çevrilecek bakışları hayal edince kanım çekilir gibi oldu. Bıkkınlıkla metrobüse doğru yürürken, telefonu mu, cüzdanı mı evde unutmuş olacağıma karar vermeye çalışıyordum. Durağa doğru merdivenlerden indiğim sırada, "Amaaan" diye koyverdi iç sesim. "Canımı mı alacaklar sanki. Zaten yarım saat girmiş, varsın on dakika daha girsin. Hiç öyle koşturacak halim kalmadı."

Metrobüs bereketliydi bugün maşallah. Peş peşe dört tane birden geldi, yeminimi bozup en boş olana doğru yarım ayak koşturdum. Kimseyle itişip kakışmadan; vücut çalımlarına, pasif perdelemelere falan ihtiyaç duymadan yüzü öne dönük bir koltuğa atabildim kendimi. Kitabımı da çıkardım, oh. Merhaba Yücel Balku, hangi kadim haritanın kıvrımlarında dolaşacağız bugün? Bursa'nın yıkık çeşmelerinin, otoyolların altında hapsolmuş mezarlarının ve ürpertici yılan tıslamalarının arasından huzursuz bir kıpırtı çekip çıkardı beni. Şehirde yaşamanın, toplu taşıma kullanmanın adı konulmamış kuraları vardır değil mi? Hayır yani neredeyse tüm koltuklar bomboş, neden gelip dibime oturuyorsun ki birader?! Kıpır kıpır bir de şerefsiz! Soluma dönsem adamla burun buruna gelecektim. Yerimden kalkıp ters mers demeden boş ikililerden birine oturmaya karar verdim. Azıcık adamsa anlardı, şimdi durduk yere deliyle muhatap olmayalım. Toparlanırken kulağıma fısıldadı, "Yazı mı tura mı?"

Sakallı! Allah var, bu sefer acayip tırstım. İçgüdüsel bir tavırla, korktuğumu belli etmemeye çalışıyordum. Muhtemelen bundan olacak, abartılı bir sinirle cevap verdim: "Ne diyon abi, ne yazısı ne turası?!"

"Sen seçilmiş kişisin, söyle bakalım yazı mı tura mı?"

Ürkütücü, saçma belki de tehlikeli bir durumdaydım. Kalkmayı, kaçmayı ya da ne bileyim, karşımdaki adama hesap sormayı falan düşünebilirdim. Yine de ilk yaptığım o büyülü gözleri bir kez daha görmeyi umarak etrafıma bakınmak oldu. Gözler yoktu.

"Abi siz kimsiniz ya?"

"Ne önemi var genç adam? Sana hayal edebileceğin her şeyi ve daha fazlasını sunabilirim. Bundan sonra bambaşka bir hikâyen olacak. Çünkü sen seçilmiş kişisin. Önce söyle, yazı mı tura mı?"

"Abi ne seçilmiş kişisi allasen. Şaka mısınız, manyak mısınız? Kim seçmiş, neye seçmiş ne diyosunuz ya?"

Durumun garipliğine rağmen korkum geçmişti. Hatta yavaş yavaş gerçekten sinirlenmeye başlıyordum. Tekinsiz bir tiple karşılaştığımda huyuna giderim aslında. Yine de karşımdaki adamı nereye koyacağımı bilemiyordum bu defa. Kılığı, tavrı hatta gür ve parlak sakalları sıradan bir meczup olmak için fazla iyiydi. Gerçi böylesi daha sakat ya. Bir anlığına içimdeki o tedbirli adam gerilere çekilip yıllardır hasret kaldığım bıçkın delikanlı bir adım öne çıktı.

"Seni kader seçti. Ama önce senin kaderini seçmen lazım. Söyle bakalım, yazı mı tura mı?"

"Seçilmişim he mi? İstanbul'u da koruyacak mıyım? Abi ben bunu biliyorum. Bunun dizisini de yaptılar tutmadı hatta."

Zincirlikuyu'nun kıvrımlı rampalarına aldırmadan, neresinden çıkardığını anlamadığım parayı havaya atıp, şaşırtıcı bir maharetle yakalamayı başardı. Parayı avcunun içinde sıkıca tutarken bir kez daha sordu.

"Yazı mı tura mı?"

"Ne yazı ne tura! Hadi bakalım."

"Havaya atılmış bir para gözlemlenene kadar hem yazı hem de turadır genç adam."

"Abi sen kaç yaşındasın ya, genç adam genç adam. Kaçlısın sen?"

"Eğer bir seçim yapmazsam iki ihtimal de hem gerçek hem de hayal olmaya devam edecek. Söyle bakalım seçilmiş kişi, seçim yapmamaya ya da kaderin her iki ihtimalini de yaşamaya hazır mısın? Unutma bir adamın iki hikâyesi birden olamaz!"

"He, hazırım abi. Hadi abi, hadi."

Öfkeyle kalktım yerimden. Şaşırtıcı şekilde zorlanmadan koridora geçip, az evvel gözüme kestirdiğim ikililerden birine oturuverdim. Kitabıma; yılanların, çeşmelerin ve Bursa'nın sokaklarına geri döndüm ciddiyetle. Gerçi okuduğumu anladığımı söyleyemem. Vücudumdaki her hücre dönüp adama bakmamı emrediyordu. Bakmadım. En fazla iki durak dayanabildim. Okmeydanı'nda istemsizce kafamı kaldırdığımda, sakallının oturduğu koltuğun çoktan boşaldığını fark ettim. Göz ucuyla da olsa, inerken onu fark edememiş olmam ilginçti muhakkak. Fakat sarkacın bir kez daha sıra dışına doğru kaymasına aldırmamıştım bu defa. Yine bir pişmanlık, yine bir tereddüt: "Ulan bu sakallı Hızır falan olmasın. Gerçi benden bir iyilik falan istemedi. İyilik isterdi o değil mi?"

Topkapı'ya gelgitler içinde ulaştım. Turnikeden çıkıp üst geçide tırmanırken otopark tarafındaki merdivenin dibinden yükselen ses dikkatimi çekti.

"Lan sus! Boyasın, boyasın boyasın abi. Korktu diyorum anlamıyo musun?!"

Biraz acıdığım, ama daha ziyade çekindiğim; benden bir dal isteme ihtimaline karşı, sigaramı onu geçtikten sonra yaktığım evsiz boyacı. Gerçi adamın evsiz olup olmadığını bilmiyorum ama kılığı kıyafeti onu bir eve sokup bir kanepeye oturtmama engel oluyordu. Neden bugün, ayağımda ne olduğuna bakmadan boya teklif edişine kayıtsız kalmak istemedim? Hoş, yeşil bez ayakkabılarımı boyatacak değildim elbet. Ne yapmalı? Üç beş kuruş versem, "Ben dilenci miyim lan!"

diye kızar mı acaba? Sonuçta adamın kafa hafif gidik. Anneler ve babalar hakkında bağırıp görmediğim birilerine küfürler savurduğuna tanık olmuştum defalarca. Zaten üstümde de bir kuruş nakit yoktu.

Tam o anda hissettim cebimdeki yabancı kıpırtıyı. Sanki birdenbire avcumun içinde belirivermişti madeni para. Büyülü gözler, kızıl sakallı kel Hızırlar, yazılar, turalar; bu kadarı cidden fazlaydı artık. Sıradan bir güne, tatsız tuzsuz rutinimin güvenli kollarına; çalışma arkadaşlarımın yargılayan bakışlarına, sıkıcı toplantılara, rasyonel kaygılarıma geri dönmek istiyordum. İçimde kalan son umut kırıntılarıyla gözleri görmek için bir kez daha etrafıma baktım. Belki tekrar karşılaşsak bambaşka bir seçim yapabilecek cesareti bulabilirdim. Yoklardı.

Hiç düşünmeden parayı evsiz boyacıya verdim. Beş adım atmadım ki ardımda öfkeli haykırışlar, devrilen tezgâhın patırtıları. Boyacıdan çekinmekte ne kadar haklı olduğumu anladım. Son zamanlarda korkuyla yüzleştiğim her seferinde yaptığım gibi topuklarım kıçıma vura vura kaçmaya başlarken ardım sıra bağırıyordu boyacı.

"Kimsin lan sen? Sakallı nerde? O mu gönderdi bu parayı? Yazı, yazı lan! Bu sefer yazı diyorum. Bu sefer gelecek, evlenecez bu sefer!"

Kripto Kehanet

Enes Şakar'a...

Ak köpük, yıldızlar ve engin mavi,
Rüzgârını dolduracak yelkenlere,
Dünyanın ötesinde Baba'nın evi,
Kut verecek, suyu aşıp gelenlere.
Onun yurdunda sevin kadınları,
Aç olanlar sofrasında doyun,
Halkından kim görecek yarınları,
Çıkın yola ya da kurusun soyun.

"Yurdun göğü onu koyup gitmemize öfkelenmiş."

Yola çıkalı iki gün bile olmadan, en az beş gemimizi yutan bir fırtınaya yakalanmıştık. Dalgalar azıcık nefeslenmemize izin verdiğinde çıktığımız güvertede, yorgun gözlerini ardımızda bıraktığımız ata topraklarına doğru dikerek söyledi bunları. Onu, sesindeki gizemli tınıyı tanırım. Beceriksizce, sözlerinin ardına belli belirsiz bir

tehdit gizlemek istiyordu. Bazen benden başka herkesin hâlâ tereddüt ettiğini düşünüyorum. Sanki inanmamış, ikna edilmiş hepsi. Kardeşim bile. Söyleyecek sözüm yok. Söylenecek her şeyi yola çıkmadan önceki haftalar, aylar boyunca söyledik. Bıkkınlığını paylaşarak gittikçe daralan ufka gözlerimi dikerken geride bıraktıklarımız takılıyor aklıma.

Kuzeyden gelmişiz biz. Şimdi acımasız, vahşilerin, insan suretinde canavarların; mavi beyaz postunu giyinmiş soğuk ölümün hüküm sürdüğü topraklar; kıyametten önce İlk Ata ve dört çocuğunun yuvasıymış. Önce o gelmiş göklerden; dağları düzeltip hayvanlar için otlaklar, ekinler için geniş tarlalar sermiş, kuru kayaların, taşın kalbinden serin ve berrak sular çıkarıp düzlükler boyunca akıtmış. Sonra Dört Kardeş inmiş yıldızlardan; iki hane kurmuşlar, büyük olanlar dağların yamaçlarına, küçükler de denizin kıyısına yerleşmiş. Kimileri kardeşlerin çocukları olduğumuza inanır, toprak gibi bereketli soyumuz onlardan geldi derler. Bazılarımızsa uzak atalarımızın bu topraklarda yaşayan vahşilerden olduğunu, Baba ve kardeşlerin bize bildiğimiz her şeyi öğretmesiyle insan olduğumuzu söyler. Neslimizi Dört Kardeş'in, ehlileştirdikleri vahşilerle evlenmesine dayandıranlar da var elbet. Öyle ya da böyle, varlığımızı Baba'mıza borçluyuz. Eskiler, bizden öncekilerin kuzeyde semirip çoğaldığını, taştan kuleler dikip uzak denizlere açıldığını, vahşileri uzak kuzeye sürüp diyara barış getirdiğini anlatır. Baba'nın himayesinde binlerce yıl bolluk ve barış içerisinde yaşamışız. Sonra gece göğünde yeni bir ışık belirmiş. Günden güne büyüyen, genişleyen mavi beyaz bir ışık. İlkin bunu bir uğur saymış atalarımız, Baba'nın kavminden biri, kardeşi belki de yeni bir evladı dünyamıza inecek diye şenlik kurmuşlar. Zengin ve gösterişli sofralarına Baba ve Dört Kardeş'i çağırmışlar. Kardeşler davete icabet etmemiş. Ziyafete yalnız katılan Baba'mız ise kimseyle konuşmamış; çiftçilerin, denizcilerin ve avcıların ikramlarına hiç dokunmamış, çatık kaşları altından keder ve öfke dolu bakışlarla

halkını süzmüş gün boyu. Güneş battığı ve insanlar sokaklardan çekilip gölgelere yürümeye başladığında usulca yerinden doğrulup bineğini almış ve göklere doğru çekilmiş. O günden sonra hiçbir fani can, onun huzurunda olma şerefine erememiş. Denilir ki dünyanın ucuna, yıkım ve ölümden yorulup yalnızlığa, kendi zatına sığındığı adasına gitmiştir. Dört Kardeş ise yeniden göklere dönmüş, bir tek talihi açık fanilere görünür yıldızlar olarak başka diyarları seyredalmışlar.

Baba'nın onlardan yüz çevirmesiyle insanlarımızın kimisi korku ve yılgınlığa kimisi de öfke ve taşkınlığa meyletmiş. Eski masallar, beyaz ölümün o günden sonra güneş göktey-ken bile görünür olduğunu söyler. Uğursuz ışığı büyüdükçe, dünyanın da düzeni bozulmuş. Sadece bir ucundan göklere değil, insanların kalplerine de sızmış ışık. Beyaz alevleriyle yakıp kavurur, kanlarını kurutup habis huylarını ortaya çıkarır olmuş. Sonra bir gece vakti, yeryüzü sarsılıp alevler kusmuş, kuleler devrilip canlar almış, hayvanlar kaçışıp telef olmuş. O kıyamet gecesinin sabahı hiç gelmemiş. Gökyüzü karanlık bir perde, ciğerleri yakan bir çamurla örtülmüş. Ata toprakları yavaş yavaş ölmeye, soğuyup beyaz ölüme yurt olmaya başlamış. Dağlardan yüce buzdan duvarlar yükselmiş yurdumuzda; otlaklar, tarlalar, kentler ve limanlardan geriye kalan her şeyi iştahla yutmuşlar. Kimileri aylar, kimileri yıllarca örtünün kalkmadığını söyler. Hayatta kalan bir avuç insan güneye, kuru ve bereketsiz topraklara göç etmişler. Göçtükleri yerde yeni, ürkek bir hayat kurmuşlar.

Bizler, mutlak yok oluştan cılız bir umuda göç edenlerin torunlarıyız. Atalarımızın mirası soğuk ölümün altında çatırdarken güneyde, taze ekinler ve bodur ağaçlarla birlikte kök salan çocuklarız. Sürülerimiz ve cılız tarlalarımızla birlikte yeni bir nesil büyütenlerin evlatlarıyız. Hiç göremesek de Baba'mıza ve onun dualarımızı işittiğine inananlarız. Şimdi yeni bir kıyametten kaçıp Baba'ya, onun müjdelenmiş yurduna hicret eden yolcularız. Beyaz ölümü göklerden getirip dünyaya

indiren neydi, bilmiyoruz. Kalplerimizi karartan bencillik ve aç gözlülüğün onu getirdiğine inanır kimileri. Başkalarıysa zamandan ve âlemden bile eski bir düşmanın, Baba'nın kendisinden kaçıp dünyamıza sığındığı habis bir gücün ta kendisi olduğunu söylerler. Ne fark eder ki? Kaçıp sığındığımız yerde ondan beri kalacağımızı sandık bir kere. Baba'nın gelişinin, beyaz ölümün getirdiği yıkımın ve tüm mazimizi sarıp sarmalayan anlatıların unutulmuş masallar olduğuna inandık. Unuttuk hikâyemizi, kendi kendimizle aldandık.



4

Annem omzumu dürtünce sıçrayarak uyanıyorum. Nereden bulduysa bulmuş, kâğıt bardakta sallama çay getirmiş. Kendine has anaçlığı tüm dünyayı sarıp sarmalar. Yeter ki, evladı yaşında birini bulsun. Hasta bakıcılar, belki de güvenlik görevlilerine çoktan sevdirmiştir kendini. Bir çıkar gözeterek, işini hallettirmek gibi küçük hesaplara girerek yapmıyor bunu. Sadece olduğu gibi oluyor; seviyor, merhamet ediyor, şefkat gösteriyor. Onun tüm dünyayı sarıp sarmalaması gibi dünya da onu kucaklıyor işte. Gecenin bir yarısı, bir yerlerden sallama çay bulup getirebiliyor bir şekilde.

Doğrulurken boynumun ağrısının sırtıma vurmasıyla irkiliyorum. Belli etmemeye çalışır gibi yapıyorum ama deli gibi arzuluyorum bir tutam şefkatini. Anlıyor hemen. Anlar. Uyuşan elleriyle ovmaya çalışıyor, engel oluyorum. Saat iki olmuş. Çayın yanına bir sigara yakmak için kapıya yönelirken ağzıma zorla bir poğaça tıkıştırıyor.

İyimserim, çocuk bereketiyle gelirmiş. Kendi kendimi ikna etmekte hünerliyimdir. Yine de içeride bir yerlerde hükmedemediğim hatta kolayca farkına bile varamadığım bir kaygı; sabırla, inatla buruyor ruhumu. Eşiğe dayanmış taze bir umudu, kutlu bir haberi beklerken, anlamadığım biçimde içim dara-

lıyor. Canım sıkıldıkça poğaça ağzımda büyüyor, omzumun üstünden anneme bakıp bir köşeye çıkartıyorum ağzımdakini. Telefonu çıkarıp bir mucize görmeyi umarak borsalara bakıyorum bir kez daha.

Bir kez daha içine düştüğüm çukurun derinleştiğini görüyorum.



Günlerdir yoldayız, dayanıyoruz. Ama insanlarımızın neredeyse yarısını deniz aldı. Hiç bilmediğimiz bir hastalık avlıyor halkımı. Koca karılar, şifacılar ne yapacaklarını bilemiyorlar. Zihnimde açık denizin lanetine dair belli belirsiz bir hikâye dönüp duruyor. Kulak asmıyorum. Bizler denize aşina bir kavimiz. Nesiller boyu suya gizlenmiş yolları talim etmişiz. Gemilerimiz dayanıklı ve yelkenlerimiz geniştir. Yıldızların ışığına, deniz kuşlarının çığlıklarına, esen rüzgârın sıcaklığına hatta sadece sudaki akıntılara bakarak yolumuzu buluruz. Ancak böyle bir sefere hiç çıkılmadı.

Kardeşim, geçen gece karanlık sulardan çıkan dev bir yılanın gemilerden birini suya çektiğine yeminler ediyor. Güvertedekilerin gözlerinde yepyeni bir korku büyüyor. İhtiyarlardan biri; çarpık, kirli dişleri arasından uğursuz bir kehanet fısıldıyor bezgince. Baba'nın yurdu beklesin diye dünyanın çevresine doladığı koca yılan da gitmemizi istemiyormuş. Daha ileri gidersek yılanın bizi korudukları ile sınanacağımızı söylüyor. Seyrek saçlarının altında güneş lekeleri bezenmiş kafasına, yuvalarına gömülmüş fersiz gözlerine, belinin bükülüşüne, titreyen zayıf ellerine bakıyorum tiksintiyle. Ani bir öfke patlaması ele geçiriyor bedenimi, yine de kendimi tutmayı başarıyorum. Halkımın pamuk ipliğine bağlı ümitlerini tamamen bitirmekten korkuyorum.

Hikâyemizi anlatmayı nesiller önce bırakmışız. İnananlar olmasa ne işe yarar ki hikâyeler? Biz inanmayı bırakınca Baba'nın üzerimizdeki eli çekildi, Dört Kardeş'in bakışları başka

diyarlara çevrildi; ataların, dağların, ormanların ve akarsuların ruhları hanelerimizi ziyaret etmez oldular. Terk edildik, iyice yalnız kaldık dünyada. Felaketi getiren de buydu belki de. Kuzeyden, eski yurdumuzdan gelen vahşilerin, denizin yuttuğu balıkçı köylerinin, tarlalara, otlaklara yürüyen suların, çürüyen ekinlerin, kıtlık ve hastalığın nedeni hikâyemizden yüz çevirmemizdi. Dünya yaşanamaz bir yer oluyordu günden güne. Unutsak da inanmasak da kahinlerin anlattığı büyük kıyamet gerçek oluyordu. Ayrılmadan önceki gece kâhinin görmeyen gözlerini ruhuma dikip söyledikleri hâlâ aklımda:

"Beklenen gün geldi öyle mi? Çamurun ölülerimizi yutup, doymak bilmeyeceği, ağaçların boğulmuş köklerini kara topraktan çıkarıp boyunlarımıza dolayacağı, böcekler gibi çoğalan iblislerin köylerimizi dehşet saçacağı, ağır ve sancılı ölümü müjdeleyen sivrisineklerin göğü örteceği günler göründü mü? Halkını Baba'mızın, İlk Ata'nın, Her Şeyin Baba'sının yurduna götüreceksin öyle mi?"

Gözlerinin olması gereken yerdeki karanlık çukurlara bakıyorum uzun uzun. Söylediklerinden değil ses tonundan, kirli, kararmış ellerinin kıvrımlarından, tutkuyla titreşen dudaklarından bir anlam bulmaya çalışıyorum. Bilmiyor mu, görmüyor mu sanki? Yoksa beni vazgeçirmek mi istiyor o da? Kâhinlerin gizemli yolları vardır, bilirim. Açık ettiklerinden daha fazlasını örterler. İlk Kâhin'den beri böyle gelmiştir. Kadim masallara, unutulmuş hikâyelere sarılarak büyüdüm ben. İlk Kâhin'in hikâyesini de biliyordum kuşkusuz.

Denilir ki, beyaz ölümün hatta İlk Ata'nın gelişinden bile önce, belki kuzeyi mesken tutan vahşiler belki de Baba'nın geldiği kutlu diyarın sakinleri arasında, alaca alıcı bir kuşun kardeşini kapıp götürdüğü bir çocuk yaşarmış. Aynı beşikte yattığı, aynı memeyi emdiği, aynı taşa takılıp aynı dizini kanattığı ikizini yitirince, gece gündüz göğe bakıp kardeşini arar olmuş çocuk. Gündüz bulutlarda, gece yıldızlarda kardeşinin suretini görmeyi ummuş. Baktıkça başka suretler görmüş,

gördükçe başka anlamlara yormuş. Gördükleri, anladıkları onu daha beter bir kuyuya sokmuş. Kederi öyle içten, kalbi de öyle temizmiş ki; her şeyi, gökleri, yıldızları, dünyayı hatta Baba'yı bile yaratan yüce güç ona hitap etmiş. Bakmakla göremediğini, görmekle idrak edemediğinin hikmetini vadetmiş. Uzun uzun baktığı göklerden iki yıldız inip, çocuğun göz çukurlarına yerleşmiş. Yıldızın ateşi yakmış kavurmuş gözlerini ama çocuğa da başka türlü bir görüş ihsan edilmiş. O günden sonra kâhinler ne bizim gördüğümüz gibi görür ne bizim anladığımız gibi anlar olmuşlar dünyayı.

Anlata anlata unuttuğumuz o karanlık günlerin yaklaştığını biliyordum. Gitmeliydik. Ya görkemli yok oluşumuzu anlatacak kimse kalmayacak ya da nesilden nesile evlatları babalarına kavuşturan bir kahraman olarak anılacağım. Kararlılıkla yanıtlıyorum sorusunu.

"Öyle. Sen, kadim olan, gözlerini görünenin ötesini görmek için feda eden kâhin. Söyle bana, babamızın yurduna varacak mıyız? Neler görüyorsun söyle?"

Ağır bir yükü kaldırır gibi çarpılıyor yüzü. Belli belirsiz iniltiler, sayıklamalar arasında birkaç kez söze başlayacak gibi oluyor. Ama konuşmuyor. Gördüklerinden emin olmak istercesine sabırla bekliyor. Sanki, görmediğim birisi ile müzakere ediyor söyleyeceklerini.

"Çok şey görüyorum. Olanlar, olacak olanlar ve olamayacaklar. Baba'nın bize yurt olsun diye yeryüzünü serip dağları siper kılışını, toprağa attığı tohumların filizlenip ufku yemyeşil örtüşünü, hayvanları hizmetimize sunuşunu ve uyanışımızı, tanışmamızı ve çoğalıp kurduğumuz köyleri görüyorum. Yakılan köyler ve boğulan evlatlar ve toprakta açılan aç ağızlar görüyorum. Ve görüyorum. Güneşin doğduğu yere gidişinizi; gemilerin ufkun ötesine, dünyanın sınırına ulaştığını görüyorum. Hiçliğe doğru düştüğünüzü de Baba'nın gemilerin suda yüzer gibi göklerde yüzdüğünü de görüyorum."

"Peki ya sen Kâhin, sen de o gemide misin?"

"Gittiğiniz yerde benim gibilere lüzum yok. Yolunuz nereye çıkarsa çıksın, kaderiniz benden beridir. Kâhinler babalarını değil, kardeşlerini beklerler."

Tereddüt, önü alınamaz bir yangın gibi gemiden gemiye sıçrarken halkımın cılız umutlarını diri tutmaya çalışacağım. Sükûnetle, sabırla, şefkatle teselli edeceğim insanlarımı. Her Şeyin Baba'sından başka güvenecek kimsem kalmadı.

"Baba'mız, güçlü omuzlarına tünemiş elçilerini bize gönder. Kanatlarının altına sığınıp sana ulaşalım. Her sabah gözlerinde yanan ateşle emir verdiğin güneşi bize rehber kıl. Bizleri tutsak eden denizlere evlatların olduğumuzu söyle. Gemilerimizi öfkeyle sarsmak yerine nazikçe kucaklasınlar. Rüzgâra hükmetmenin ilmi sendedir, ondan yelkenlerimize dolmasını iste."

1

Ev sahibi ile telefonda kavga ettik. Çıkarsın bakalım gücü yetiyorsa. Davaysa dava, mahkemeyse mahkeme. İnsafsız pezevenk! Yüzde üç yüz artış mı olur?! Her gün biraz daha daralıyorum. Her ay birikmişlerden biraz daha tırtıklıyorum. Bir kapı kapanırken bir kapı açılmıyor bu aralar. Tüm kapılar duvar. Yine de umudumu diri tutmaya çalışıyorum. Daha önce de oldu, ödenmez dediğim borçları ödedim, gelmez dediğim paralar geldi. Ama yalan yok, ilk defa bu kadar sıkışığım.

Kartın limitinin on günde bitmesine hayret etmiş yürürken, simsiyah bir araba duruyor yanımda. Ben de duruyorum ister istemez, sorulacak adresi bekliyorum öylece. Derinlerden gelen müzik yavaş yavaş netleşiyor. Açılan ön camın gerisinde refahtan, gailesizlikten kızarmış yanaklarıyla Enes! Vay kardeşimler, gel çay içelimler. Zaten tadım yok, sırf hava atmak için duruşuna iyiden iyiye canım sıkılıyor. Bir yanım da

merak ediyor, daha geçen sene benden borç isteyen adama ne oldu? Mekâna girerken garsonlarla şakalaşıyor Enes, kocaman bir neşe topu artık. Özensizce ama ne yaptığının farkında olarak bir kudret kulesi dikiyor masaya: Iphone, Marlboro ve BMW anahtarı. Pedere nasıl dil döktüğünü, zar zor ikna edip kriptoya yatırışını, kazanmış bir adamın özgüveniyle ballandıra ballandıra anlatıyor. Köpeğe basmış parayı, önce kırka sonra yirmiye katlamış. Gözleri ışıl ışıl, dişleri bembeyaz, saçları daha canlı, hafif kilo almış, yakışmış da şerefsize. Sevinmiş gibi yapıyorum, seviniyorum hatta. En azından ay aşırı borç istemeyecek, yok olduğu halde "yok" demek için kıvranmayacağım, hasbelkader verecek olsam ne zaman ödeyecek diye tasalanmayacağım, hatta ben borç isteyeceğim arada sırada.

Oğlum, diyor iştahla. Gel sana da bir şeyler alalım. Heyecanla piyasalardan, FED'den, Çinlilerden falan bahsediyor. Yakında bir şeyler olacakmış, piyasa hâlâ boğadaymış. Para yok, diyorum, bende var mıydı sanki diyor. Korkanın çocuğu olmaz. Korkuyorum ama, borç gırtlağa dayanmış bir kere. Ağzımın ucuyla, konuşuruz deyip geçiştiriyorum. Aklım ermiyor anlattıklarına.

5

Üst üste üç sigara içince annem yanıma geliyor. Çok içtin oğlum, sıkma canını, kötü bir şey olsa haberimiz olurdu, gibi şeyler söylüyor. İçeri girerken bir doktorla karşılaşıyoruz. Tüm doktorlar her şeyi bilir sanıyor annem. Gelinini, belki torununu sormak için paytak paytak koşturuyor ona doğru. Doktor kibarca tersliyor onu. Terslenemez bir anaçlıkla karşılık veriyor, teşekkür ediyor, hayır duaları diziyor peş peşe. Azıcık utanır gibi oluyor doktor, belirgin biçimde değişiyor tavrı. Rahat olun, doğumhanede sıkıntılı bir durum yok, ekranları takip edin, diyor.

Güvenlik, özür diler gibi teselli ediyor o gidince. Muhtemelen annemin ayaküstü ikram ettiği poğaçalar, belki de benim tuttuğum sigaralara karşılık bir borç sayıyor bizi teskin etmeyi. Merak etmeyecekmişiz tabii, normalmiş, doktorlar da yoğun olduğu içinmiş. Dert değil. Nedense içimde bir ferahlık var. Instagram'a, twitter'a falan bakıyorum öylesine. Telegram'daki gruplarda gelecek güzel günlere dair mesajlar okuyorum. Gelecek güzel günler bir an önce gelse iyi olur. Kârdan zarara geçtik, buradan bozdurmamam lazım. Ama para da lazım. Azcık sabırlı olmak lazım. Panik yapmamak lazım. Panik yapmıyorum. İyimserim. Annemin yanına oturuyorum, yine ovmaya başlıyor ağrıyan boynumu. Bu sefer engel olmuyorum.

Erzağımız, içecek suyumuz iyice azaldı. Yine de iyi durumdayız. Birkaç gündür deniz sakin. Yaşlılarımızdan birkaçını daha kaybettik. Geride bıraktığımız yurdumuza ya da Baba'ya ulaşmalarını, bizden haber götürmelerini umarak denize teslim ettik bedenlerini. Koca yılana dair kötümser kehanetler fısıldayan ihtiyar da öldü. Hastalıktan ya da belki sadece yaşlılıktan. Kim bilir belki de söylediklerinin boşa çıkmasından. İyiyiz çünkü. Dalgaların öfkesi söndü, yelkenlerimiz güçlü rüzgârlarla dolu, hastalar teker teker iyileşmeye başladı. İhtiyarın karanlık kehanetlerle çağırdığı habis canavarlarla karşılaşmadık. Deniz yeniden kabarıp gemilerimizi yutmasın diye Akça Asalı Balıkçı Dara'nın ruhundan yardım istedik. O, rotasız denizcilerin yoldaşıdır. Çoktan unutmuş olsak da hikâyesini, Akça Asa'nın ışığını çağırmayı bırakmamışız. Oysa asanın gerçek ışığı, masalındadır.

Hâlâ aramızda yürüdüğü günlerde, Baba'nın halkımızın insanları arasından kendisine eşler aldığı anlatılır. Kimse bilmez sayılarını, üç diyen de olur otuz üç diyen de. Yine de unutulmuş destanların birinde en sevdiği eşinin, Kuzey Denizi'nin

kıyısında, küçük bir balıkçı köyünde yaşayan Amissa olduğu yazılıdır. Anlatılana göre, Babamız köyün soğuk ve derin sularıyla ünlü koyunda yıkanırken kayalıklarda midye toplayan Amissa'yı görüp gönlünü düşürmüş. O günden sonra bu küçük köyün kaderi de değişmiş; denizi bereketlenmiş, balıkçıların ağları genişlese de koca balık sürülerini tutmaya yetmez olmuş. Kimileri Dara'nın Amissa'nın kardeşi olduğunu söyler, kimileri komşusu, nişanlısı olduğunu söyleyen bile bulunur. Bazılarına göreyse Dara, köyün namını duyup, avdan nasibini almak için kuzeyden gelmiştir. Bilinmez. Bilinen o ki, Amissa aşkını, Dara da balıklarını sunmuştur Baba'ya. Hatta Baba'yı gün aşırı bu uzak köye getirenin sıcak bakışları ve hünerli figürleri ile Amissa'dan ziyade leziz balıklarıyla Dara olduğu söylenir. Zira Dara, her seferinde daha uzağa, daha derin sulara kürek çeker; nasıl becerirse daha evvel görülmemiş bir balık bulup getirirmiş Baba'ya.

Gel gör ki, her baharın kışa, her sabahın geceye ve dirinin ölüye dönmesi gibi köyün şenlikli günlerinin de bir sonu varmış. Belki aylar, belki yıllar sürmüş Dara'nın seferleri. Denizin nimetleri sonsuzdur derler ama gün gelmiş, Dara, denizdeki tüm balıkları avlamış. Nereye giderse gitsin yeni bir balık tutamaz, Baba'nın sofrasına da aynı tabakları tekrar koyar olmuş. Amissa yaş almış, gözlerindeki ateş sönmüş, kıvrak beli yorulup dansı yavaşlamış. Köylü bakmış ki Baba'nın ziyaretleri de köyün bereketi de azaldı, bir çıkar yol aramaya başlamışlar. İlkin Amissa'nın kapısına gitmişler. Görmüşler ki kocamaya çare yok, bu defa Dara'nın kapısını çalıp görülmedik balıklar bulması için ricacı olmuşlar.

Yedi gün yedi gece denizleri arşınlamış Dara. Hep bildiği balıklardan tutmuş, her tuttuğunu kederle tekrar denize bırakmış. Nihayet umudu kırılıp boynu bükülünce, hırsından acı bir damla gözyaşı düşürmüş denize. O an görülmedik bir yılkı çakmış suyun içinde. Bir yanına dönünce güneş gibi ışıyan, bir yanına dönünce çayır gibi uzayan iri bir balık görmüş.

Bir yedi gün yedi gecesi de balığı kovalamakla geçmiş. Yedinci gecenin sabahında genişçe bir dere ağzından girmiş, yukarı doğru yüzmüş balık. Dara şaşmış kalmış önce. Sonra eşinin dostunun, komşularının perişan hali gelmiş aklına. Baba'nın ona övgüler dizdiği ziyafet sofralarını hatırlamış. Elleri, kolları, sırtı, bacakları ve nihayet göğsü üzerinde alışılmadık bir kudret eli gezinmiş; şevke gelmiş, balığın peşi sıra asılmış küreklere. Balık önde Dara arkada; kâh düzlükler boyunca kâh vadiler arasında kıvrıla kıvrıla ilerleyip yüksekçe bir göle varmışlar.

Balığın sarı yeşil pulları batan güneşin ışığında son bir kez parıldayıp gölün karanlığında yitip gidince dere ağzını ağıyla çevirip kayığını kıyıya çekmiş Dara. Bulduklarıyla bir küçük ateş yakıp uzak zirvelerin ötesinde öfkesi dinen güneşi seyre dalmış. Günün son ışıklarının da sönüp ufalanmasıyla iç çeker gibi tuhaf bir rüzgâr esmiş göl kıyısı boyunca. Dara denizlerin yabani ama ruhu temiz rüzgârını tanır, dilinden de anlarmış. Fakat kara gölün fısıl fısıl esen rüzgârını anlayamamış. Rivayet o ki, balıkçının zayıf ateşini selamlayan bu yabancı rüzgâr; bir vakitler dağlarda yaşayan kayıp bir halkın yasını tutar, kimden alacağını bilemediği bir intikamı kollarmış. Kimsesiz yolcuların ürkek ateşleri, sahipsiz binek hayvanları bir de kara gölün ortasındaki yalnız adanın yalnız ağacıyla konuşurmuş. Rüzgârı hayra yoramamış Dara, gece çetin geçecek deyip ateşe birkaç odun daha atmış, fazlasını da getirip yığmış yanı başına. Gece demini aldıkça bir o yana bir bu yana savrulmuş alevin dilleri, her iç çekişle çıngılar gökteki yıldızlara karışmış. Öyle ki ateşi savurup dağıtacak olmuş rüzgâr. İşte o vakit, toprağın koynundan on bacaklı on örümcek çıkıp musallat olmuş Dara'ya. Kimini vurmuş öldürmüş, kimini tutmuş ateşe savurmuş, kimisi de sıçramış kaçmış balıkçının küreğinden. On örümcek, yüz olmuş, yüz tanesi bin; koca dişleri, iri gözleri, kıllı kolları yeri göğü sarmış. Olur yanı kalmayınca, zor bela kayığına atlayıp kalan tek küreğiyle yalnız adaya atmış

kendini Dara. Kaygan kayaları güç bela tırmanıp, dallarını göğe dolamış yalnız ağacın huzuruna çıkmış.

Ağacın kalın gövdesinin bittiği yerde bir ufacık oyuntu, oyuntunu içinde göğün yıldızlarını tutan bir avuç su, suyun içinde de kıvrıla kıvrıla salınan ufacık bir balık karşılamış onu. Koca başını usulca sallayıp gıcırdamış ağaç, suyun tuttuğu yıldızlar bir yanıp bir sönmüşler, derken dile gelmiş balık: "Gelinimi azat etmeye ne istersin?" Meğer balıkların babası da kara gölde yaşarmış. Çetin yolları aşıp babalarının huzuruna varan dişiler, ondan döl alır, bereketiyle biri bin olan yavrularını göle salarlarmış. Dileyen balık kalır suda, dileyen yeşil tüylü, sarı gagalı bir kuş olur gökte yüzermiş. İlkin Dara'nın kalbinden balıkların babasını alıp kendi Baba'sının sofrasında sunmak geçmiş. Varsın ufacık olsun, onun masalı kendisinden büyük, Baba'nın ağzına da böylesi layık, kirlenmiş kalbi. Sonra Baba'nın köylerinden yüz çevirmesiyle düştüğü keder kuyusu gelmiş aklına, yüreğinde göklere sığmaz bir merhamet büyümüş, büyümüş tüm âlemi sarmış adeta. Küreğine dayanıp bir dizini yere vermiş, balığa doğru eğilip, "Gelinini azat etmeye bir istediğim yok, buyur evlatlarınla esen yaşa." diye söylemiş. Dara'nın çekilip gidecek olduğu sırada, kanadı kayık boyunda ulu bir kuşa dönüşmüş balık. Altın tüyleri gece karanlığında bile sıcacık, hafif bir ışıltıyla parıldarken tekrar konuşmuş kuş: "Evlatlarım da ben de biliriz hünerini balıkçı. Düzen öyle kurulmuş, avın senin avındır. Yine de az evvel kalbinden geçeni gözlerinde okudum. Mademki merhametin fıtratına galip geldi, benim de sana bir ihsanım olsun."

Sözleri biter bitmez ardı sıra altın bir ışıltıyla göğe yükselmiş ulu kuş. Rüzgârın iniltileri kesilmiş, örümcekler inlerine çekilmiş, yumuşacık bir aydınlık yürümüş gölün kara suları boyunca. Ulu kuş, daha önce işitilmedik bir dilde çığlıklar atarak ağacın tepesinde yedi tur atıp en sonunda tam tepesine konmuş. Kılıçtan keskin koca gagasıyla bir dal koparıp bu defa yıldızlara varana kadar çırpmış kanatlarını. Denilir ki,

o vakitler Kuzey Kazığı'nın bir eşi hatta bir de çocuğu varmış. Gece göğünden yeryüzüne seyreder; gelinlik kızları, yuva kuran kuşları, bir de eşini kaybeden dulları gözetirlermiş. Ulu kuş, göğe varıp eşi ile çocuğunun ışığını alınca Kuzey Kazığı öfkeyle tutuşup, eskisinden daha çok parlar olmuş. Ulu kuş, ağzında akça yıldız ışığıyla parlayan dal ile dönmüş, Dara'nın yanına gelmiş. "Bundan böyle yedi denizde emin olasın!" deyip dalı Dara'ya vermiş.

O günden sonra Dara, Akça Asalı olarak bilinmiş. Asası yıldızların sırrını taşıdığından suda yolunu kaybetmez, ışığı da balıkları kayığına çekermiş. Ne ki, Dara köye eli boş dönünce Baba'nın eli köyden temelli çekilmiş. Amissa'nın görülmedik bir kedere teslim olmuş, Baba'ya aşk şarkıları söylediği sesini bir daha işiten olmamış. Dara da kayığına atlayıp Kuzey Denizi'nin soğuk sularına açılmış. Söylenene göre o günden sonra sadece yalnız balıkçı teknelerine, kıyılarda dolaşan yetim çocuklara ve kimsesiz kalmış ihtiyarlara görünürmüş. Baba'nın bu diyarı terk edip adasına göçmesinden sonra Dara'nın Baba'nın yurdunu bulup, avladığı balıkları sunmak için son seferine çıktığına da inanılır. Hikâyesi unutulsa da engin denizlerde ufuğunu yitiren tüm denizciler Dara'nın ruhundan yardım isteriz.

Akça Asa'nın ışığı yolumuzu aydınlattı, Dara'nın ruhu gemimizin güvertesinde. Gebe kadınlardan biri, bir kız doğurdu dün sabah. Adı Amissa olsun, dedim. Unutulmuş hikâyelere; Akça Asa'ya, Dara'ya, Kuzey Kazığı'nın ailesine, ulu kuşa hatta vahşi örümceklere, bizi yolumuzda tutan her şeye minnetimizi göstermeyi istedim. Akşamında gökte Dört Kardeş'i gördük ilk defa. İyi talihe ve vuslata yorduk bunları.

"Babamız, yakarışlarımızı işittin mi? Dünyanın sınırına vardığımızda kanatlar takacak mısın gemilerimize? Denizde yüzer gibi, yıldızlara doğru yüzdürecek misin gemilerimizi? Babamız, yurdunda bize de yer ayırdın mı? Evlatların sana geliyor, bekliyor musun bizleri?"

2

Enes, diyorum, batarsak çıkışım olmaz kardeşim. Gözlüklerinin kara camları üzerinden, alay eder gibi bakıyor bana. Gözüm, sağ cama nakış gibi izlenmiş markaya takılıyor sebepsiz yere. Böyle bir değişim mümkün mü? Yani talih, benim gibi bir adama da gülebilir mi? Aklımda risk alıp deli paralar kazanan insanların başarı hikâyeleri. Dönüp sıkıntıyla kendime, içime, o şaşmaz matematiğime bakıyorum. Ödeyemeyeceğim borcun altına girmemek, hane gelirinin sekizde birinden fazla taksit yapmamak, borcu borçla kapatmamak, az da olsa garanti paradır deyip üç kuruş maaşımla yetinmek gibi kurallarımı hatırlıyorum. Enes? Enes iştahla anlatıyor. Arabayı idareten almış meğer; üst modelini sipariş vermiş, dört ay sonra gelecekmiş.

Bakışlarıma, jestlerime, ellerime, kollarıma, kıyafetlerime, kokuma bir tereddüt sinmiş olmalı. Görüyor bunları Enes, kokluyor. Birden çatılıyor kaşları, masaya iyice eğilip, "Abi garanti." diyor ciddiyetle. "Bak istersen şöyle yapalım. Sen parayı bana ver, ben seneye yüzde otuz, dur lan, hatta yüzde otuz beş fazlasıyla ödeyim sana. İstersen senet bile yaparız. Haa! Ama fazlası benimdir! Sonra, vay efendim parayı yirmiye katlamışsın, diye başıma ekşime!"

Öylece bakıyorum suratına. Artık yeni bir ateşle yanan gözlerine, dudaklarındaki memnun ve alaycı kıvrımlara; kendine, söylediklerine, kazanacağımıza inanışına bakıyorum bir süre. Sonra yeni yıkanmış araba kokusunu içime çekiyorum; dijital ekranda çalan şarkının adına, çift ayarlı klimanın düğmesindeki oturan adama, kapı kolu boyunca uzanan led ışıklara göz gezdiriyorum.

"Tamam lan." diyorum. "Tamam, yetti korkaklık, düz adamlık."

Enes haklı çıkıyor. Onun ilk vurgunu kadar olmasa da güzel para kazanıyoruz. Dünya büyülü bir yere dönüşüyor benim için. Meğer kazananlar böyle hissedermiş, diyorum. Suyun

bile tadı daha güzel geliyor artık. Daha sakin, daha anlayışlı bir adam oluyorum mesela. İnsanlara yol veriyorum, esnafa laf olsun diye değil gerçekten hayırlı işler diliyorum; hanımla aramız kötü değildi çok şükür, daha da iyi oluyor. İlk iş borçların kabasını kapatıyorum ama kızıyor Enes. "Abi tepene mi çökecekler sanki, eve haciz mi gönderecekler!" Uykuya rahat dalmak, omuzlarımdan yük almak gibi şeyler söylesem de ikna olmuyor. "Faiz işler," diyorum, onu da kabul etmiyor. "İşlerse işlesin reis." diyor. "Sen o parayla faizden fazlasını kazanıyorsun, acil değilse ödeme, bekle!" Bu işlerde zamanlama önemli. Sabretmek gerek, yavaş yavaş öğreniyorum. "Aman abi, erken bozdurmuyoruz. Sen benden haber bekle." Haber bekliyorum. Çıkıyoruz diyor çıkıyoruz; giriyoruz diyor giriyoruz. Korktuğum gibi olmuyor, batmıyoruz.

Bir gassala teslim olur gibi teslim oluyorum Enes'e, ne derse, "tamam" diyorum aylarca. Ailece yemekler yeniyor, yurt dışı planları yapılıyor hep birlikte. Hanım da çok seviyor, "Allah razı olsun iyi çocuk. Eşi de çok tatlı." diyor. Enes'e hayır duaları dizip, sıcacık sokuluyoruz birbirimize.

Günlerdir gökte tek bir kuş bile görmedik. Kalan gemilerden bazıları geri dönmek istediler. İnanmıyorlar! Halkımızı vıcık vıcık bir çamurun içinde ölüme terk edecek olanlar; aynı kafirler, aynı sözler. Bir masalın peşine düşmektense, hayal ülkesine akıbeti meçhul bir sefer düzenlemektense daha güneye hatta belki de batıya gitmeliymişiz. Halkıma vaat edilen toprakları, hatta Baba'nın zatını bile sorgulayanlar var. Ne söyleyebilirim ki, ruhlarının temizlenmesi için dua etmekten başka ne yapabilirim? Belki de geri kalanlarımızın kalbine zehirli tohumlar ekmelerindense gitmelerine izin vermeliyiz.

Oysa her şey çok açık, şafaktan hemen öncesindeyiz. Geriye dönmenin, ölüme dönmekten farkı yok. Bizi yolda tutan ne

gemilerimiz ne yelkenlerimizi şişiren rüzgâr ne de sudaki gizli akıntılar. Baba'ya, Dört Kardeş'e, Akça Asalı Balıkçı Dara'ya, beyaz ölüme, kahinler ve sözlerine olan inancımız. Onları söküp alırsak bizden geriye ne kalır ki? Kalbe şüphe düştü, ok yayından ayrıldı ve söylenmeyecek sözler söylendi. Dönmek isteyenleri tek bir gemide topladık, kalan erzağımızı pay edip vedalaştık onlarla. Her şeye rağmen denizin sakin olmasıyla avunuyorum şimdi. Dört Kardeş gece göğünde şefkatle parlamaya devam ediyor, dünyanın ötesindeki dünyaya yaklaştık biliyorum."Babamız, senden yüz çevirenlere merhamet et ve onlara öfkelenip yurdunu bizden gizleme. Bir zamanlar kalplerimizde yanan ateşe üflediğin gibi yelkenlerimize de üfle. Fırtınaları geride bıraktık, kendimizi yoluna, yurduna adadık. Bizi sana ulaştır."

3

Rüzgâr tersine esiyor bu defa. Çıkacağımız yeri kaçırıyoruz, toparlar diye bekledikçe batırıyoruz. Söylediğine göre Enes'in zararı daha da büyük oluyor. "Buradan satmak olmaz, yerine gelecek elbet." diyor inatla. Azıcık çakal ama düzgün çocuk Enes, inanıyorum. Hem kazanırken iyi olup düşerken ters yapmak da bana yakışmaz. Haftalar geçtikçe eriyor her şeyimiz. Sabrediyorum. Enes'in yanaklarının kırmızısı geçiyor, çöküyorlar günden güne; gözlerindeki ışık yavaş yavaş sönüyor, benzin alamadığı için kapının önünde yatıyor yepyeni arabası.

Yemekler seyrekleşiyor, yurt dışı planları erteleniyor doğal olarak. Daha az görüşüyoruz, bir araya geldiğimizde konuşamıyoruz çoğu zaman. Çuvallayışımızın en büyük tanıkları kendimiziz. Hem kendimizden hem birbirimizden tiksiniyoruz. Bir yanım, "hiç değilse borçların çoğunu kapattın" diye avutuyor kendimi. O gazla işten de çıkmasaydım keşke. Yavaş yavaş köşeye sıkışıyorum yine. Mutfak masrafı, anapara

yaptığım kredinin taksitleri, faturalar, taksitler. Matematik falan kalmadı artık. Enes'e uyup caka sattığım eşe dosta haber salmak zoruma gidiyor. Senesi dolmadan tekrar satıyorum hanıma aldığım ziynetleri. Cebimdeki parayla haysiyetim arasında doğru orantı var sanki. "Fakir ama gururlu" eşiğini aşmaya çok yakınım, ara ara anacığımın kefen parası diye kenara attıklarını düşünürken buluyorum kendimi. Vıcık vıcık bir çamurun içindeyim. Bileklerimden, dizlerime, belime doğru ilerliyor. Gırtlağıma varmadan bir kapı arala Yarabbi!

Sonra bir gün yine gözlerinde deli bir ışıltı, kesin kurtuluşumuzu müjdeliyor Enes! Yine düz adamlığım tutuyor. Kolay değil! Bir kez yandım o ateşte. "Emin misin oğlum?" diyorum şüpheyle. "Sen daha iyi bilirsin ama anaparanın çeyreğini bile kurtaramıyoruz, bu kadar zararla çıkılır mı?"

İnanmış insanların doğaüstü güçleri var. Bir efsun sarıp sarmalıyor onları; içimizde, kendimizin bile bilmediği bir yerlere uzanıp kıskıvrak yakalıyorlar insanı. "Abi" diyor, "metaverse âlemine dalıyoruz. Boş ver anaparayı, bir seneye kalmaz paramızı bine katlarız. Ben arabayı, pederin dükkânı hatta memleketteki arsalarını bile sattım. Alan olsa böbreğimi bile satacağım. Kriptonun ilk zamanları gibi şu an metaverse. Değil bire yüz, bire bin diyorum sana!"

Yine tam anlamıyorum söylediklerini. Bilmediğim bir dünyadan, vaat edilmiş sanal topraklardan bahsediyor. Telefonun ekranından milyonlar götüren adamların videolarını izletirken heyecandan titriyor elleri. İçimde daha derin bir şüphe, sanal paraya bir şekilde ikna olmuştum. Nihayetinde borsa gibi bir şeydi işte. Sanal bir dünyadan arsa kapatmak, üstelik köydeki gerçek; ekilen biçilen, üzerine ev dikilebilen, sıkışırsan kabir bile olabilen toprakları satarak. Bu defa heyecandan kızarmış yanaklarına bakıyorum Enes'in, önündeki ekrana dalmış, balya balya dolarla poz veren adamlara bakıyor. Çat pat İngilizcesiyle okuduklarını bana çevirmeye çalışıyor. Kaybedecek neyim var ki?

Elime geçmese de bir zamanlar hesabımda biriken bol sıfırlı rakamları yeniden görmek umuduyla; yüzümü eğip yeni borçlara girecek, hanımın son altınlarını bozduracak, annemin kefen parasını dahi tamah edecek kadar inanıyorum Enes'e. Bir zamanlar cennetten arsa alan ahmaklar gibi kendimize arsa beğeniyoruz metaverse'den. Gelecek yıl hadi bilemedin iki seneye; kırkına gelmeden emekli olacağım, geçen hafta müjdesini aldığım evladıma bir servet bırakacağım, dünyayı dolaşıp tadını çıkaracağım bir yarınların umuduyla sanal dünyanın vaat edilmiş topraklarına sığınıyorum.



Bir sonu var mı dünyanın? Yoksa kendi dünyamızın sonuna mı gidiyoruz? Ambarlarımız boşalmak üzere. Birkaç gün önce hiçliğin ortasında yemyeşil bir adaya rastladık. Yakarışlarımızın kabulü, hatta vuslat belki de! Hiç değilse dinlenecek, tazelenecek, erzağımızı yenileyecek bir avuç kara parçası. Oysa ölüm ve korkudan başka bir şey beklemiyordu bizi adada. Tertemiz bir inançla, neşeyle, umutla ayak bastığımız topraklarda zehirli dillerinden salyalar akan ejderler karşıladı bizi. Kalan bir avuç insanımızı da onlara kurban verdim. Artık sadece yedi gemiyiz. Neye inanacağımı bilmiyorum. Eski hikâyelerden başka tutunacak hiçbir şeyim kalmadı. Belki de yurdumuzda kalmayı tercih edenler ya da günler önce geri dönenler haklıydı. Belki de sadece inanmakla varılmıyor menzillere. İnanmıyor muyuz yoksa, bilmiyorum. Bizden önce yaşamış ve ölmüşlerin çürümüş kemikleri arasında boğulacağımız bir ölümden kaçıp geldiğimiz bu sefer gerçek mi? İncecik, kıl gibi bir yarık açılıyor kalbimde, kapkara bir şüphe akıyor içeri. Akıtıyorlar! Sözlerinde, bakışlarında, kalplerinde bile katran gibi yapış yapış bir şüphe var hepsinin. Kâfirler! Ne olursa olsun artık geri dönemeyiz, başka bir yöne de çeviremeyiz dümenlerimizi. Ateş ve buzla sınandık, korku ve şüphe kesti yollarımızı. Aştık. Varsak da varmasak da; kalsak da

kalmasak da anlatılacak hikâyemiz. Biliyorum. Baba'nın elleri ellerimde, beni seçti. O kapkara katranı yıkayıp, kurutacağım.

"Babamız, her şeyin ve herkesin babası. Denizlerin ve karanlık suların örttüklerinin, kuşların ve ejderlerin babası. Artık geri dönemeyiz, sana gelecek gücümüz de tükendi. Hatalarımızı bağışla. Merhametine, bize yardım edeceğine inanmayanlar var, biliyorum. Onların yüreğini ateşinle doldur. Dipsiz denizin bizi yutmasına müsaade etme. Bana bir işaret, güç ver Babamız. Kâfirlerin cezasını veren elin kıl beni."

6

Yine uyumuşum. Mesafelerle birlikte umudun da azar azar tükendiği bir yola çıkmışım. Ufuklarım çalınmış. Sonsuz denizin ortasında tahtadan, kırılgan bir zindanda, kudret sahibi bir el buruyor, un ufak ediyor kalbimi. Bir suç işlenmiş, cezası verilmeli; kirlenmiş ruhlar ateşle temizlenmeli. Yükselen alevlerin ışıltısını yakalayan gözlerim; diri diri yanan, haykıran, yalvaran, ateşten kaçıp dondurucu suya sığınan insanların üzerinde geziniyor. Öfke belki de kederle esen rüzgâr tutuşmuş yelkenleri uzaklara savuruyor, bembeyaz köpürüyor dalgalar. Sonra feryatlar, çıtırtılar ve rüzgâr kesiliyor yavaş yavaş, sönmüş tahtalara çarpan zayıf dalgaların sesi kalıyor bir tek. Tuz ve nem kokusuna yanmış et ve saç kokuları karışıyor. Şimdi sıra bende. Ateşle yıkandı ruhum; vaat edilen topraklarda günahsız uyanmak üzere kirli bedenimi denize teslim edeceğim. Öylece bırakıyorum kendimi buz gibi suyun ısırıklarına.

Koyu, karanlık sularda boğulduğum düşlerimden bir kez daha kurtarıyor annem beni. Bu defa ışıl ışıl hatta nemli gözleri. Konuşamıyor önce, dudaklarında aydınlık bir tebessüm, heyecanla bekleme salonunda asılı ekranı işaret ediyor. Henüz bir adı yok kızımın, annesinin adıyla anılıyor. Üç kilo ve yedi yüz seksen gramlık bir umut giriyor hayatıma. Sımsıkı kucaklıyorum annemi, kokusuyla içime merhamet, teselli ve adını koyamadığım bir güç doluyor.

Telefonum çalıyor sonra: "Enes Arıyor."

Kupa Manduka

Islak, yapış yapış ve sinir bozucu bir kıpırtı.

Nabız gibi atan o şey... Her neyse; sabırlı, ısrarcı, engellenemez, mutlak bir döngü gibi. Büyüyor ve küçülüyor ve büyüyor ve bir kez daha küçülüyor. Ne kadar daha sürebilir bu? Yumuşak tırmalamalar, belli belirsiz dokunuşlar, kıpırtılar ve ıslaklık. Kuyunun ağzında gittikçe ufalır gibi görünen gökyüzü hepten yok olabilir mi? Olmalı belki de kapı sonsuza kadar kapanmalı, ne yaşamaya ne ölmeye izin veren o minicik umut kırıntısından kurtulmalı.

Bir boşluğa düşer gibi dalıyorum uykuya. Uyku mu? Yatağımla birlikte derinlere, daha da derinlere düşüyoruz. Bir karadeliğin olay ufkuna

çekiliyoruz sanki. Sırtımın arkası, yani derim, et parçaları, omurgam, ciğerlerim bir bilinmeze doğru incecik uzuyor. Göğüs kafesim, her zamankinden daha zalimce çöküyor içime doğru. Artık eminim. Uyumuyorum.

Direnmenin anlamsız olduğunun farkındayım ne zamandır. Direnmenin bir yanılgı olduğunu yani; bizi çekecek, içine katıp öğütecek girdapların mutlak ve kaçınılmaz olduklarını ya da elimizi uzatıp dokunabileceklerimizin çizdikleri sınırları, üzerimizde kurdukları tahakkümü ve ince sicimler hâlinde dünyadan silinip gideceğimizi kabullendim. Aslında onları asla kavrayamayacağımızı, avuçlarımızda tutamayacağımızı, sıktıkça şekil değiştireceklerini, parmaklarımızın arasından kayıp gideceklerini de biliyorum. Öfke, kaygı, heyecan, şaşkınlık; hepsi cansız fotoğraflara hapsolmuş eski arkadaşlarım gibi çok uzaktalar. Artık sadece itaat var. İtaat ediyorum. Boyun eğmek, en ayırt edici özelliğimdir zaten. Belki sadece üşengeçlikten belki de asla itiraf edemesem de yenilgiden korkmamdan. *Yarışmayan birini yenemezsin.* Bir de tersinden düşün. *Yarışmayan birisi zaten...* Yok, yok, düşünmeyeceğim. Cevabını beğenmeyeceğim soruları sormayacağım elbette. Sığınmaya alışık olduğum yere sığınacağım. Gözlerine mesela. Şefkatine, öfkeden deliye dönmüş yüz hatlarının yumuşadığı o kısacık ana, kötü şakalarıma gülüşüne; saçlarını ilkin parmak uçlarımda sonra avucumda, yüzümde hissedişime; boynundan yayılan o baş döndürücü kokuya, çatlamış dudaklarına o krem gibi şeyi sürüşüne ve yanaklarındaki pürüzlere. Artık dert etme onları, etmiyorsundur ya. Sahi neredesin?

İster istemez merak ediyorum. Tüm bunlar yoksun diye mi? Ya da tam tersi... Senin boşluğunu bu bitimsiz döngü dolduruyor olabilir mi? Yine yalpalayarak yürüyorum Arnavut kaldırımlı sokaklarda; yine uğulduyor kulaklarım, çınlıyorlar. Başım dönüyor hâlâ, midem bulanıyor belli belirsiz. İnsanlar gülüyor, el ele yürüyorlar, midye ve kokoreç yiyorlar, sigara içiyorlar. Bir gölge gibi geçiyorum aralarından, gör-

müyorlar. Görünmez olmak, en ayırt edici yeteneğimdir zaten. Sonra tenhalaşıyor sokaklar, kediler önümden kaçışıyor, evlerin ışıkları birer birer sönüyor; aynı suyun kıyısına yani su dedimse, boğaza, sahile işte varıyorum yine. Her şey var, sen yoksun. Beklenmedik derecede sakin burası, yosun kokusuna suyun yumuşak şıpırtıları eşlik ediyor. Oysa kaderim hep kıyılarda yazılıdır. Üst üste binen ritimlerin oluşturduğu kakofoniyi, mutlu ve gevşemiş insanların kahkahalarını, daha yabani olanların tek tük çığlıklarını, araba homurtularını ardımda bırakıyorum. Şehirle aramıza bir perde çekiliyor sanki, gitgide kısılıyor sesleri. Bilmediğim, öğrenmediğim türden bir huzur. Gözüm açıksa kapatıyorum, kapalıysa açıyorum herhalde. Belki bir ses, belki bir kıpırtı, kusursuz kozamı yırtıp açıyor. İçine çekildiğim o rahimden erginleşemeden yeniden doğuyorum. Suyla arasına giren bir karışlık duvarı aşmak için çabalayan o kurbağa. Kıpırtı. Elime almıyorum ilkin, bakmıyorum bile. Islak, yapış yapış çünkü. Biliyorum.

Bir sürü başka kurbağa doluşuyor zihnime. Bacakları kırılanlar, kopanlar. Tekmelenmiş, ezilmiş, ateşe verilmiş, minicik bedeni saçmalarla delinmiş olanlar. Ağızlarından, kıçlarından sokulmuş yamrı yumru çubukların ucunda, bir sunu, zalim bir tanrıya verilmiş bir kurban gibi toprağa dikilenler. Çemberin ortasında kapkara bir sunak bile var. Yeryüzünün acıma bilmez tüm çocuklarının ilk kurbanları... Onlarınki böyle bir yazgıdır. Değişir mi bilinmez. Ama kimisi kurtulacak, kimisi de yitip gidecek, boğulacaklar. Hem çocuklar hem de kurbağalar. Belki bir tür kefaret olarak belki de zihnimdeki milyonlarca kurbağa ile yüzleşmemek için şimdiki beni görüp çekip gitsinler diye mesela ya da mazur görsünler, arka ayakları ile karnımın içinde kıpırdanıp durmasınlar, ıslak ve yapış yapış bedenlerini bedenime sürtmesinler, karınlarını (boğazlarını mı demeli) bir nabız gibi şişirip durmasınlar diye, beraberce o kuyudan çıkalım, kurtulalım diye işte, avuçlarıma alıp suya atmak istiyorum onu.

İlkin gittiğin gece rüyamda gördüğüm şeyi görüyorum sırtında. Sonradan kitap sayfalarında, filmlerde, garip duvar yazılarında, kadınların ve erkeklerin yüzlerinde; bana bıraktığın o mektubun zarfında göreceğim üçgenler. Bilmediğim bir dilde, tanımadığım harflerle yazılmış o mektup senden mi gerçekten? Sadece sezebildiğim o sözler, okudukça yabancılaştığım kelimeler senin mi?

Islaklık, yapış yapış dokunuşlar hiç bitmiyor o günden sonra. Klozette vıcık vıcık iribaş yumurtaları beliriyor, bilgisayarımın ekranı kurbağaların karınları gibi şişiyor zaman zaman. Yatağımda hep nemli yorganı açmamla, bir şeyler sağa sola kaçışıyor sanki. Hep göz ucuyla görüyorum, orada olduklarını cup cup suya dalma seslerinden biliyorum. Küf kokusu, ikinci bir deri gibi sarıyor tüm bedenimi; ayaklarımdan yukarıya, bacaklarıma tırmanmak isteyen kıpırtılar duyuyorum her seferinde. Bazen sadece beklemek, tüm bedenimi yutmalarına izin vermek istiyorum. Bitimsiz bir sinir harbi yaşıyoruz kıpırtılarla ve hep onlar kazanıyor. Her gün aynı artık yani, her hafta, her ay. Bir döngüdeyim. Bir nabız gibi. Büyüyor ve küçülüyor ve büyüyor ve bir kez daha küçülüyor.

Kurbağa avuçlarımda öylece bekliyorum şimdi. Bilmem kaçıncı defa. Hep senin olduğun yerde, -yo yo, seni boş verelim, beni de sonra boş veririz- bir kadının olması gerektiği yerde; el ele tutuşup şehrin ışıklarının suya düşüşünü izlemek, elini ürkekçe omzuna atmak, kuracağınız mutlu aile yuvasına dair hayaller kurmak gibisinden hatıraları beraberce hatırlayacağın; ölmüş ya da terk etmiş ya da yitirilmiş, özlem ve pişmanlıkla yâd edilen o kadının yerinde bir kıpırtı hissediyorum. Bilmem kaçıncı defa. Başım önümde olduğu için deri sandaletlerini fark ediyorum önce. Bedenini saran daracık mavi elbisesini, solgun bileklerini süsleyen iri mücevherleri, uzak elindeki asayı göreceğim hemen sonra. Bakışlarım, kaçınılmaz olarak yukarıya doğru kayacak, ince beli, göğüsleri boyunca vücudunun kıvrımlarını takip edeceğim. Nihayet sivri,

narin omuzlarının üstündeki kurbağa başı irkiltecek beni. İri gözlerine boş, ifadesiz bir bakış kazınmış olacak. Kocaman açsa tüm gövdemi rahatlıkla yutabilecek ağzından anlamadığım kelimeler dökülecek. Anlamayacağım. Boş elinde bir şey belirecek sonra, aynı üçgenler kocaman bir anahtara kazınmış olacak. Direnmeden artık boş olan ellerime alacağım anahtarı. Işık mışık çıkmayacak, başım falan da dönmeyecek, birdenbire başka bir yerde, başka bir zamanda bulacağım kendimi.

Bir kuyudan değil, bir saraydan çıkacağız onunla. Geniş ambarlar bomboş olacak, sarı sıcak kumların üstünde yırtık ve kana bulanmış eski gömleklerimden bir yığın ve yanımda kurbağa başlı kadın elbette. Bu defa konuştuğunda anlayacağım onu. Geniş bir nehir önümüzde gürül gürül akarken karşı kıyıyı izleyeceğiz birlikte. Kadın ürkütmeyecek beni, güzel bulacağım onu ve kurbağaların dünyanın en harika canlıları olduğunu düşüneceğim. Saç diplerimde, parmak uçlarımda, kasıklarımda korkunç bir karıncalanmayla şehvetten kıvranırken her zerremle arzulayacağım onu. Karşı koyamayacağım, teslim olacağım, boyun eğeceğim hep olduğu gibi. Milyonlarca yavrumuz olacak; suya düşerken vıcık vıcık, şeffaf küreciklerin içinde siyah gözler gibi bakacaklar bana. İnsanlar, insanlarımız, hükmettiğimiz halkın tamamı, küçücük çocuklar bile bilecekler ne yaptığımızı. Abartılı bir coşkuyla kutlayacaklar kadının doğurganlığını. Kurbağalar birer birer sudan çıkarken bereketli ayların yaklaştığını sanacaklar. Ambarlar yeniden dolacak diye umacaklar safça. Kadının dizleri dibine çöküp secde edecekler ve tüm erkekler kıskanacak beni. Kurbağaların ardı arkası kesilmeyecek. Daha fazlası ve daha da fazlası çıkacak karaya. Saraylara, yatak odalarına, hamur yoğrulan teknelere doğru zıplayacaklar azimle. Sakallara tutunacak ve feryat eden insanların ağızlarına doluşacaklar. Islak, yapış yapış, sinir bozucu bir kıpırtı ayaklarından yukarı doğru tırmanacak. Sahte tanrılara inandıklarını anlayacaklar dehşetle, pişmanlıkla, öfkeyle; putlara saldıracak paramparça

edecekler hepsini, dişlerini gıcırdatarak lanetler savuracaklar kurbağa başlı kadına. Korkuyla çığlık atacak kadın; kurbağa kafası kuruyup, pörsüyecek, omuzları düşecek ve incecik bilekleri daha da incelecek. Asasını elinden düşürecek sonra. Belki ben alacağım onu yerden, belki yüzlerce yıl sonra bir başkası. Kurbağalarla konuşacak asayı alan, onların dilini anlayacak ve sözünü dinletecek hepsine, bu ben olmayacağım muhtemelen. Geldikleri gibi suya dönecek kurbağalar, küçülüp iribaş olacaklar ve yeniden minik kara gözlere dönüşecekler. Ufacık taşlara, toprağa bulanıp, yüzlerce yıl sonra anasız doğabilmek için analarının rahmine geri dönecekler.

Ben kimden yana olduğumu bilemeden sadece seyredeceğim olanları, uzak ufukta gördüğüm yapılar tanıdık gelecek. Üçgenler. Büyük büyük büyük babalarımın, yani seninle sahilde oturduğumuz günden binlerce yıl önce yaşayan, insanlara ve kurbağalara hükmeden atalarımın kim olduğundan emin olamayacağım asla. Gerçeği öğrenmektense, cevabını beğenmeyeceğim soruları sormayacağım elbette. Yine o sahile; senden yani o hayali kadından, kurbağa başlı dilberden öncesine; zavallı kurbağaları kurban ettiğim günlerden sonrasına bir yere döneceğim. Bir kefaret olarak sırtı üçgenli kurbağayı suya bırakır bırakmaz dehşetle fark edeceğim:

Kurbağalar tuzlu suda yaşamaz.

Kentler ve Kefaretler

Doğu'nun gizemli kentlerinden ışıltılı kumaşlar, nadide yağlar ve renk renk baharatlar getirmek üzere çıktıkları uzun yolculukların ardından limana yanaşan gemilerin yorgun homurtuları, ağır yüklerinin altında ezilmiş hamalların iniltileri, tayfaların edepsiz şakaların ardından patlattıkları kahkahalar, küfürler, dilenci çocukların yakarışları, martı çığlıkları; çürük balık, kızarmış et, yosun, ter ve ıslak odun kokularının arasından rıhtım boyunca yavaşça ilerliyoruz. Gün bitmeden pazarın son ziyaretçilerine satabildiği kadarını satmak isteyen tacirlerin tezgâhlarına göz gezdiriyorum. Yaşlıca bir adam beklentiyle gözlerimin içine bakıyor, azıcık duraklasam elindeki şifalı taşların gücüne dair binbir yalan sayıp

dökecek sanki. Sahi, durup içlerinden biriyle konuşsam bana cevap verirler mi acaba? Gemilerden birine dalsam mesela, tayfalar pataklayıp güverteden kovar mı beni? Şu çocuklardan biri bakır bir sikke için kocaman gözleriyle aç kardeşlerini ve genç yaşta ölen babasını anlatır mı? Ya da durup kulak kabartsam denizcilere, beni bile hayrete düşürebilecek yol hikâyeleri dinleyebilir miyim? Peki konuştuklarında konuşan kim olacak? Her birinin yerine geçip onlar adına cevap mı verecek bana? Kısacık duraksamamı fark ediyor kuşkusuz. Hemen yanı başımda belli belirsiz bir kibirle merdivenleri işaret ediyor. Manzarayı görmemi istiyor olmalı.

Yüzlerce yıl ayaklar altında ezile ezile orta yerlerinden aşınmış basamaklar boyunca çıkarken kesme taşların ördüğü kemerleri, göz göz olmuş ahşap kapılardaki desenleri, yanımızdan geçip giden insanların yüzlerini inceliyorum. Deniz tarafından esen rüzgârla ürperdiğime göre yeterince yükseğe çıkmış olmalıyız. Arkamda güneş, kızılın her tonuyla ufkun ötesinde kaybolmak üzere. İki yanımızda yükselen kulelerde muhafızlar şaşılası bir adanmışlıkla bilinmeyen diyarlardan gelecek düşman gemilerini ya da denizleri yurt bellemiş uğursuz korsanları gözlüyorlar. Üstlerinden gelecek bir ceza mı onları böyle kararlı kılan? Belki de kentin efendisine hatta bizatihi kentin kendisine duydukları o soylu ve güçlü sadakat. Şu zırhını gururla taşıyan genç adam nöbeti sona erdiğinde döneceği evinde onu bekleyen eşinin, çocuklarının ya da yaşlı anasının canını emanet aldığı için mi ufka dikmiş gözlerini? Bunca detay, böyle masalsı bir kent kurabilmek. Olacak iş değil. Her geçen gün daha becerikli olduğuna şüphe yok. Korkutuyor bu beni. Rolleri değişmiş olabilir miyiz? Bir an her şeyi yerle bir etmek geliyor içimden. Bir ejderha getirebilirim şehre mesela. Önce kadınları ve çocukları küle çevirir, sonra yaşlıları ve tüm erkekleri. Ateşten nefesiyle sarayları, kuleleri, güçlü surları mum gibi eritir. En son ona üfler ölümü, asla ölmeyeceğini bile bile. Belki de denizi kabartıp yutabilirim ken-

ti, insancıklarını ölümden kurtulmaları mümkünmüş gibi debelenirken izlemek aklını başına getirir. Kimin efendi kimin tutsak olduğunu göstermiş olurum ona. Acaba acı çekmeyi de öğretti mi onlara? Belki de suyun altında hiçbir şey olmamış gibi kumaş topları, taze meyveler ve sıcak ekmek için pazarlık etmeye devam edecekler. Sırf ne kadar ince çalıştığını anlamak için bile yapabilirim bunu. Yapabilirdim mi demeli yoksa? Dönüp içime baktığımda aradığımı bulamıyorum. İkimiz de çok değiştik. Sakinleştik. Alıştık birbirimize. Acı çektiğini görmek istemiyorum artık mesela. Yalvarışlarını, ağlamasını, hatta savurduğu boş tehditleri duymaktan keyif alamıyorum. Merhametten değil. Hissizleştiğimden. Olan biten her şey, çok uzak bir geçmişe hapsolmuş gibi. Gülden'in hatırası silikleşiyor günden güne. Onu kaybetmenin verdiği acı, öfke, intikam arzusu eskisi kadar güçlü değil. Bunu fark etmek üzüyor beni, suçluluk duyuyorum, utanıyorum kendimden. Üstelik bununla yüzleşmeye dermanım da yok. Ne zamandır tek kelime etmedik zaten, eseriyle üzerimde tahakküm kurmasına müsaade etmeyeceğim. Onun mihmandarlığını beklemeden taş banklardan birine oturuyorum.

"Kendini aşmışın bu defa. Beni etkilemek için böyle çabalaman gururumu okşuyor."

Dudakları hafifçe kıvrılmış, belli belirsiz bir tebessümle cevap veriyor. "Zindanını sevmeli insan. Yoksa asıl zindanı kendisi olur. Zamanım bol. Hem yapacak başka işim de yok. İnsan yeterince sabırlı olursa hangi işte ustalaşmaz ki? Aslında bana izin verdiğin için sana teşekkür etmeliyim." Bir ipucu yakalamak için yüzüne bakıyorum. Sahiden minnet duyuyor olabilir mi bana? Yoksa acıyla yoğrulmuş geçmişimize gönderme yapan kibri mi konuşuyor?

"Yine de anlamadığım şeyler var Merih. Şu ufkun ötesinden koyun durgun sularına doğru yol alan gemi mesela, içindeki insanlar, şu sütun başındaki çatlak, şu duvarın dibinde sohbet eden ihtiyarlar; hepsinin bir hikâyesi var mı? Hangi limanlarda

demirledi o gemi, hangi fırtınalara direndi, ambarında ne taşır? Ne zaman çatladı mermerdeki çiçekler boydan boya? Ya bu ihtiyar, gençlik günlerinden neleri hatırlıyor? Anlatmanı istesem, şu üstüne oturduğumuz bankın hangi dağın bağrından sökülüp yontulduğunu anlatabilir misin?" Hemen cevap vermiyor. Belki sandığım kadar becerikli değil belki de çoktan hazırladığı cevabının azıcık daha etkili olması için kısacık bir es verecek kadar kurnaz.

"Sana onu yontan ustanın neredeyse yüz sene önce kuzeyden, soğuktan kaskatı olmuş toprağa çapa sallamaktan kırkını görmeden iki büklüm olmuş babasının kaderinden kaçarak geldiğini, ömrünü taşa şekil vermekle tüketip aslında babasının kaderini yaşadığını ancak ölüm döşeğinde anladığını söyleyebilirim. Ya da kurulduğundan beri kente hizmet eden taş ustası bir ailede doğup kendi başına yaptığı ilk işin bu bank olduğunu. İşte şu kusurlu oyuntu. Ustabaşına kızdığı için çekice biraz sert vurup keskisini derine saplamasının eseri. Belki de katıldığı ilk muharebede boğazına saplanan okla yitip gidecek yeni yetme bir savaşçının acemice savurup körelttiği kılıcının izi. Kılıcını düzelttirmek için gittiği demircinin duvarın dibinde oturan ihtiyarlarla aynı köyden, sıtmadan kaçarak geldiğini anlatabilirim mesela. Belki hepsi çoktan yazıldı, belki sen dinlemek istedikçe anlatılacak. Eğer inanmayı tercih edeceksen senin için ne değişir? Benimse varlığım bu hikâyelerle örülmüş, ne kadarı bana ait artık ben de bilmiyorum. Ama onlardan başka çıkıp gidebileceğim bir dünya da yok."

Acımıyorum ona, hatta böyle küstahça konuşması öfkelendiriyor beni. Sanki onu buraya mahkûm edenin ne olduğunu bilmiyor. Dışarıda, hücresinde ölümü bekleyen Merih'in yerinde olmak istemeyeceğine eminim.

"Halinden memnun değilsin galiba. Yeniden bazı sınırlar koysam hatta her şeyi tamamen ortadan kaldırsam daha iyi olacak belki de. Nihayetinde neden burada olduğunu unutmuş gibisin."

Boş bir tehdit bu. Aslında ben de burada kurduğumuz şeyi kaybetmek istemiyorum. Onunla birlikte kendimi de buraya tutsak ettim çünkü. Dışarıda benim için bir şey kalmadı. Bu defa öfkelenme sırası onda. Kısacık bir anlığına asi kıvılcımlar çakıyor gözlerinde. Hemen sonra bunun yıkıcı bir ateşe dönüşmesine izin vermeden toparlıyor kendini. Unutmadım elbette, derken neredeyse kederli görünüyor. "Neden cezalandırıldığımı biliyorum Kubilay. Yapılanların bir cezayı hak ettiğini de. Yine de Gülden'i öldüren gerçekten ben miyim? Emin değilim." Sözün burasında bir tepki bekleyerek gözlerimin içine bakıyor. Aradığını bulamayacak. Kırılgan bir tavırla devam ediyor. "Benim gibi olduğunda unutmak mümkün değil. Nasıl demeli? Belki de kendimin, yani o dışarıdaki Merih'in çoktan unuttuklarını bile tüm canlılığıyla hatırlıyorum. Ne hissettiğini, neler düşündüğünü, neler yaptığını. Ama bunları yapan ben miyim? Gerçekten emin değilim. Çünkü o ve ben aynı adam değiliz. Hayatımın, senin beni burada uyandırmanla başladığına inanıyorum artık. Onunla ilgili her şeyi doğuştan gelen bir hastalık, bir ilk günah gibi. Kefaretimi ödedim ya da iyileştim ne dersen de. Belki sen de benim gibi düşünüyorsun, bir zamanlar karını öldüren adam bensem bile artık başka biri olduğumu biliyorsun." Güneş gökyüzünde pembe bir leke bırakarak kaybolmuş. Kentin üzerine karanlıktan farklı bir ağırlık, huzursuz bir gölge düşmüş sanki. Az önceki uğultuların yerini bir kederli mırıltılar, derin bir iç çekiş almış. Susuyorum. Konuşmayacağımı anlayınca devam ediyor. "Yine de senden beni affetmeni bekleyemem. Belki de eskiden davrandığın gibi davranmayarak, hikâyelerimi dinleyerek affetmiş oldun beni. Bilemiyorum. Senden başka hangi ihsanları bekleyebilirim ki? Her şeye rağmen tek dostum ve elbette düşmanım olarak bir gün beni bağışlamayı tercih edersen, anlattığım hikâyelerin, ömrümün ve varlığımın boşuna olmadığını göstermiş olacaksın." Sözünü bitirmesiyle gökteki yıldızlar, denizdeki her bir su damlası, üst üste yığılıp şehri kuran taşlar, geceyi aydınlatan meşalelerin ucunda

yanan ateşler ve insanlar hastalıklı bir devinimle titreşmeye başlıyor. Sonra şimşek gibi çakan bir karanlık, içindeki her şeyle koca kenti ve dünyanın geri kalanını yutarken gözlerimin önünde parlak kırmızı harflerle bir yazı beliriyor:

SİSTEM AŞIRI YÜKLENDİ.

Dünyaya geri dönüyorum. Şakaklarım, ensem, sırtım ter içinde kalmış. Omurgam boyunca hissettiğim ağrıların şiddetinden kaç saattir içeride olduğumu anlamaya çalışıyorum. Belki on, on iki saat. Oysa birkaç gündür beraberdik Merih'le. İçeride zamanın başka türlü aktığından bahsedişini hatırlıyorum. Yıllar belki de günler önceydi emin değilim. Yanında geçirdiğim vakit arttıkça gerçeklikle kurduğum bağ zayıflıyor. En azından onun yönettiği simülasyonlardayken. Sadece birkaç saatte kurduğu bir adanın ıssız sahillerinde yürüyorduk. Avcumda ufalanan ıslak kum taneleri, ayak bileklerime kadar yükselen dalgaların serinliği, köpüren suyun hışırtısı, kumsal boyunca aceleyle deliklerine kaçışan minik yengeçler. Çabucak böyle bir cennet inşa edişine şaşırmıştım. Yarısı kuma batmış çürük bir kütüğe otururken anlatmıştı onun için zamanının farklı aktığını. İnsan zihnini hafife aldığımı, maddenin sınırları olmayınca ruhun özgürleştiğini söylemişti. Bir ruhu olduğuna inanmasını gülünç bulmuştum. Nedense böyle şiirsel konuşmayı seviyor. Ben de anlamsızca ayak uyduruyorum ona. İkimizde her şeyin çalıştığı bilgisayarın işlem gücüyle alakalı olduğunu biliyoruz. Onun hızına yetişmek için artık daha sık değiştirmek zorunda kaldığım bilgisayarımın işlem gücü. Saniye başına işlem sayısı, zaman içinde zaman.

Gerçek dünya terk edildiği köşeden varlığını hatırlatıyor. Mide duvarlarımda sabırsız tırmalanmalar. Bir şeyler yemeli. Sistem bağlantımı keserken şakağımda keskin bir acıyla irkiliyorum. Parmağımı implantın belli belirsiz hissedilen hatları üzerinde gezdirirken veri küpü çarpıyor gözüme. Oturduğu yuvadan aldığı enerjiyle sakin bir nabız gibi zonkluyor. Ha-

yalleri, hayal kırıklıkları, anıları, pişmanlıkları ve hikâyeleriyle Merih, -bana ait olan Merih- şu avucumun içine sığan ufacık şeyin içinde. Ne kadar da kırılgan ama bir o kadar ölümsüz. Söyledikleri aklıma takılıyor. İnsan olmak, kendi olmak, affedilmek. Onunla kurduğum bu sahici ilişkiye rağmen aslında ne olduğuna karar veremiyorum. İnsan mı, eşya mı? Bunları düşünmek de istemiyorum zaten. Onca yıldır düşünmeden geldim olduğum yere. Tam on yedi sene geçti bir veri küpünde bana teslim edilmesinin üzerinden. Neredeyse dört yıl sürmüştü hazırlanması. Yeni adalet sistemimizin bir hediyesi. Gülden'in katili hücresinde ölümü beklerken, onun dijital bir imajı dilediğim gibi işkence edebilmem için bana verildi.

O günlerde yapılan tartışmaları hatırlıyorum. Suç oranının ciddi anlamda düşmesi bekleniyormuş. Biz haftada bir sistemi nasıl kullanacağımıza dair eğitimlere giderken sevdikleri vahşice katledilmemiş insanlar ise bunun insan haklarına aykırı olduğunu söylüyordu. Bana kalırsa asıl insan haklarına aykırı olan, adımı sesinden duymakla, göz göze gelmekle ya da güldüğünde dudağının aldığı şekli görmekle bana hayatı sevdiren kadının sökülüp alınmasıydı benden. Bunu ne telafi edebilirdi ki? Katilin bir hücrede de olsa hayatına devam edeceğini bilmek değil. Hatta cansız bedeninin halatın ucunda sallandığını; ellerinden, kollarından ve bacaklarından bağlandığı sandalyede kanına karışan zehrin etkisiyle çırpındığını görmek de. Ben her sabah, ömrümün geri kalanında uyanacağım tüm sabahların ağırlığı altında ezilip Gülden'le birlikte ölmüş olmayı dilerken, katilin sadece bir kez ölecek olması adil değildi. Ne yaşadığı zerre umurumda değil, binlerce kez ölmesini istiyordum. Bana verdikleri adalete en yakın şeydi. Ve her şeyimle sıkıca kavrayacaktım bana verileni. Kavradım da. Çalışkan bir öğrenci oldum, her şeyini öğrendim sistemin, onun imkânlarının sınırlarını hayal ederek uykuya daldım.

İnsanın sevdiği kadının katiliyle yüzleşmesi sıra dışı bir deneyim. Ona istediğin her şeyi yapabileceğini ve hücredeki

adamın bunu hissedeceğini bilmek. Sadece içine uyandığı gerçekliği fark etmenin ona yaşattığı şoku görmek bile yeterliydi. Gerçek katilin hissedeceği fiziksel acının sınırlandırılacağını biliyordum. Yine de iştahla yapabileceğimi bilmediğim şeyler yaptım Merih'e. Ateşten çukurlar, yağlı kazıklar, yağsız kazıklar, asit banyoları, damarlarında gezinen alevden diller, bedenini lime lime eden canavarlar. Vahşi, ilkel, kaba tek kelimeyle barbarca bir şiddet. Tutsak ettiğim Merih, acının sınırlarında gezinirken hücredeki adamın daha fazlasını hissetmesini sağlayacak yöntemler arıyordum. Başkalarına acı çektirmeye duyduğumuz tutku ilham verici. Sistem yaygınlaştıkça mağdurlar yöntemlerini birbiriyle paylaşmaya başladı. Sonra halka büyüdü. Bizlere duydukları sahte empatinin arkasına saklanan binlercesi aramıza katıldı. Hep birlikte en aşırı ve insanlık dışı işkence biçimlerini hayal ettik. Korkunun acıdan, kaygının korkudan yıpratıcı olduğunu öğrendik zamanla.

Beni Gülden'in olmadığı bir hayatın içine fırlatıp atan adamın insanlığını ondan söküp alacak, ruhunu paramparça edecek senaryoları uygularken gerçek Merih'in endişeyle açılan gözlerini, anlam veremediği bir korkuyla çığlık çığlığa hücresinin köşesine sinişini hayal ediyordum. Zihninin derinliklerinden kıskaçlarla kopardığım korkulardan kurulmuş dehlizler, güçsüz, çaresiz ve yapayalnız hissedeceği yıkımlar, Atlas'ın mahkûm olduğuna benzer yazgılar. Onu mutlak bir hiçliğin içine hapsetmek bile artık bağışıklık kazandığı kaba şiddetten daha etkiliydi. O acı çektikçe ben ustalaştım. Fakat beni ustalaştıran zaman her şeyin ilacıydı belki de. Öfkem yavaş yavaş dindi. O da değişmişti. Anlaşılması güç bir sakinlikle karşılıyordu her şeyi. Ağlayan, yalvaran, zaman zaman öfkelenip küfürler, tehditler savuran, çaresizlikle pişman olduğunu haykıran Merih yoktu artık. Gözlerindeki acının ardına mahcup bir merhamet, bir anlayış ve kabulleniş yerleşmişti. Varlığının en küçük parçasına kadar kazımıştım onu ve her şeyin altında yapayalnız bir insan bulmuştum. Aslında insan olmayan bir insan.

Bu eşiği nasıl aştık, hatırlamıyorum. Bir milat varsa eminim Merih hatırlıyordur. Hiçliğin içine terk ederken kısıtlayıcı komutları kaldırdım ve kendisine bir dünya inşa etmesine izin verdim. İlginçtir ilk yaptığı kendisini dört duvarın arasına hapsetmek oldu. Hiçliğin ortasında içini zamanla basit eşyalarla dolduracağı küçücük bir oda. Yıllar sonra anlattığına göre ufuksuz bir boşlukta olmak çıldırtıyormuş onu. Varlığının bir referans noktasına ihtiyacı varmış. Sesler duymak istedi sonra. Sinek vızıltılarını, yanarken çıtırdayan dalları, ağlayan bebekleri, yağmur getiren şimşekleri, kırılan tabakları, bir insanın soluk alışını, eski şarkıları ve dünyanın diğer seslerini duymayı istedi. Seslerin sahipleriyle doldurdu dünyasını. Önceleri mütevazı orman kulübelerinde, sakin göl kenarlarında misafir etti beni. Becerikliydi. Çabuk öğreniyordu. Köyler ve kasabalar kurdu. Kentlerinin sokaklarında insanlar yürüdü. Hanelere, saraylara sığındılar, duvarlar örüp ardına saklandılar ve savaştılar zaman zaman. Masallar, destanlar anlattılar birbirlerine. Sonra yürüdükçe inşa ettiği dünyasında uzun yolculuklara çıktı Merih. Hikâyeler biriktirdi benim için. Hiç görmediğim yıldızların süslediği göklerden ve güneşin değmediği dehlizlerden haberler getirdi. Dinledim. Beni gerçeğe bağlayacak hiçbir şeyim kalmamıştı. Dünyada kendime ait hissedebileceğim hiçbir şey ve kendimi ait hissedebileceğim hiçbir yer. Benden neleri aldığını unutmuştum. Yerine teklif ettiği büyülü, masalsı hikâyelere inanmayı tercih ettim.

İki sokağı birbirine bağlayan merdivenleri çıkarken uzun zamandır ziyaret ettiğim en sahici şehirde olduğumuzu düşünüyorum. Geride bıraktığımız haftalar boyunca ıssız yollarda yürümüş, sadece aynı hikâyeyi farklı sözcüklerle anlatan insanları dinlemiştik. Mahsulün kıtlığından yakınan köylüler, balığın azlığından dert yanan balıkçılar. Derme çatma köylerinde yabancıları hoş karşılamayan, küçük dünyasında tutsak

ve yoksulluğun verdiği bıkkınlıkla susmayı konuşmaya tercih eden, sıradan, aksi ve hepsi birbirinin aynı insanlar. Merih'in üvey evlatları. Yeni bilgisayarın sağladığı imkânlara rağmen böyle özensiz olmasına şaşırmıştım. En az yolumuza dizdiği insanlar kadar suskundu kendisi de. Dünyasına ilgisiz ve her daim düşünceli. Belirgin bir küçümsemeyle yaptığı işin basitliğini yüzüne vurmuştum birkaç kez. Onu kışkırtmayı umuyordum. Her seferinde kısa, üstünkörü cevaplarla geçiştirdi beni. Bir tek, çoğu yolculuğun aksine bu defa yolcuğun kendisinin değil varılacak yerin önemli olduğunu söylerken alışık olduğum Merih'i görür gibi olmuştum.

Nihayet kente vardığımızda, yeniden hayata dönmüştü. Her zerresinden hayat fışkıran sokaklar boyunca yürürken neredeyse yapmacık bir coşkuyla çocukların başını okşuyor, satıcılarla pazarlığa tutuşup ihtiyarlara hal hatır ediyordu. Belli ki gözde kentlerinden birine varmıştık. Şimdi acelesiz adımlara merdivenleri tırmanırken yanı başımda heyecanını bastırmaya çalıştığını fark ediyorum. Tatsız tuzsuz yol arkadaşlığının acısını çıkartmalıyım. Öyle çabucak ortak olamayacağım heyecanına. Sokağa ulaştığımızda sol yanımızdaki pembe binadan gelen "şşt" sesiyle irkiliyorum. Alt kat penceresinden sarkan iki çocuk, edepsiz el hareketlerine küfürler ekleyip evin içine kaçıyorlar. Hadisenin sahiciliğiyle olduğum yere çakılıp kalıyorum kısacık bir an. Bu bir kurgu olamaz. Hemen sonra mütevazı bir bakkal dükkânı görmek için yolun karşısına bakıyorum. Cam tezgâhları birbirine tutturan küreler turuncu yerine koyu kırmızı. Aceleyle geri dönüp ekmek fırınını arayan gözlerle merdivenden aşağıya doğru bakıyorum bu defa. İşte orada, "19 Mayıs Ekmek Fırını" Yukarı çıkarken fark etmemiş olmalıyım. Dönüp Merih'e bakıyorum. Mahçup, gururlu, mutlu. Öylece bakışıyoruz kısacık. Az sonra merakla sokaktan yukarı doğru, bu kez aceleci adımlarla yürüyorum. Gür sesiyle yoğurt satıcısı ve iki büklüm kalmış yaşlı bir kadın yanımdan geçip gidiyor sırayla. Sokak boyunca sıralan-

mış bahçeli evlere göz gezdiriyorum birer birer. Bahçelerinde çay içen, camdan cama sohbet eden insanlar. Tanıdık ama bir o kadar yabancı hepsi. Tarife göre çizilmiş bir manzara gibi. Aslına yeterince yakın ama aynısı değil. Daha fazla tutamıyorum kendimi. Merih'inkini geride bırakır bir heyecanla asıl görmek istediğim yere doğru koşturuyorum. Hanımellerinin, begonvillerin, kadifelerin gizlediği parmaklıkların ardında yemyeşil bir bahçe. Bordo boyası yer yer aşınmış demir kapı tanıdık bir gıcırtıyla açılıyor. Sarmaşık güllerin süslediği kemerin altından geçip giriyorum bahçeye. Sağ yanımda hep sızdıran bir çeşme, henüz meyve vermemiş çilekler, sol yanımda renk renk güllerin, sardunyaların üstünü şefkatle örten koca koca asma yaprakları. O zaman duyuyorum kahverengi evin yanında gösterişle göğe yükselen dut ağacından gelen keskin kokuyu. Altında kendi kurdukları oyunu oynayan kardeşleri görür gibiyim. Açıklığa ulaştığımda ikinci kata çıkan merdivenleri tarıyorum çabucak. Bembeyaz bir elbise giymiş, onu hatırladığım gibi genç. Gülünce dudaklarında âşık olduğum kıvrımlar, kısılmış gözleri ışıl ışıl. El sallıyor bana, kuş cıvıltılarını, neşeyle çağlayan minik dereleri ve sabah ezanını hatırlatan sesiyle "Hoş geldin Kubilay." diyor.

Hazneden kahvaltısını alırken çocukluğunun zengin sabah sofralarını hatırlamaya çalıştı Merih. Bir masanın etrafında toplanıp keyifle yemek yemeyi. Annesini, ablasını; hafta sonları ya da bayram sabahları ziyaret ettikleri babaannesinin evinde yediği reçelli ekmekleri. Donuk, hissiz, ölü fotoğraflar gördü sadece. Birileriyle anlamlı ilişkiler kurabilmenin ne demek olduğunu hatırlayamadı. Fark etmedi de bunu. Esnek plastikten çatalını peynire geçirmeye uğraşırken başka ruhsuz görüntüler doldu zihnine. Tuttuğu takımın forma renklerini, lisedeki fizik hocasını, işten dönerken çay içmeye uğradığı kafenin ahşap görünümlü masasını düşündü. Şampiyon olmanın sevincini,

onu haksız yere azarlayan hocasına duyduğu öfkeyi ya da yorgunluk çayının tadını anımsayamadı. Tecrit altında geçen yirmi dört sene tüm insan hasletlerini ondan söküp almış, geriye henüz gömülmemiş bir ceset kalmıştı. Ağzında büyüyen lokmasını çiğnerken uzun zamandır implantının hiç sinyal vermediğini düşündü. İçinde, derinlerde bir yerde hala bir insan olsaydı şaşırabilirdi buna. Solmaması için sulanan bir bitkiden, çalışabilmesi için şarj edilmeye muhtaç bir makineden farkının kalmayışına üzülebilirdi. Tüm acı ve ıstıraba rağmen esaretinin ilk yıllarına, hala bir şeyler hissedebildiği zamanlara dönmek isteyebilirdi.

Şaşırmadı.

Uzayan Yollar

Kazan diyarının tüm hikâye anlatıcılarına...

Ufukta küçücük bir leke. Sanki hiçliğin içinden çıkmak, bir cisim kazanmak, gerçek olabilmek için çabalıyor. Dün, belki de ondan önceki gün görünmüştü ilk kez. Günler sonra, yolculara zorbaca kendini dayatan bu uçsuz bucaksız düzlükte öleceğine ikna olduğu sırada. Karnını parçalayıp dişlerini iç organlarına geçirecek, sonra da çürümeye başlayan etlerini parça parça kemiklerinden ayıracak yabani hayvanlar bile olmayacaktı. Oysa unutulmuş bir tarifi tamam etmeye adanmış bir ömür için, kurda kuşa yem olmakla gelecek bir son makul sayılabilirdi. Belki o da biliyordu, aradığı şey unutulmuş değil uydurulmuştu.

Varmak istediği kent ise bir söylenceden ibaretti. Şimdi burada, bu lanetli düzlükte, son damlasını bu sabah yudumladığı su, bedeninden çekilirken ve günden güne kuruyan derisi kemiklerine yapışıp yüzüne tarifsiz bir azabın izleri kazınırken kendisi de unutulup gidecekti.

Heybesinde biriktirdiği nadir baharatları; uçurum diplerinden, ıssız vadilerden ve karanlık ormanlardan topladığı bitkileri; susuzluktan ölse de içemeyeceği azıcık suyu, nadir hayvanların kurutulmuş etlerini, yağları, esansları ve nicesini düşünmüştü. Buraya kadar gelmiş olması, en azından bir yol bulması bile başarıydı belki de. İşi yarım bırakacak olmasına değil ama hikâyesinin yitip gitmesine, tarifin hatta söylencesinin bile tarihe karışacak olmasına sıkılmıştı canı. Altına yığılıp kalacak bir ağaç bile olmaksızın ölüme yattığı sırada gördü onu. Ufukta küçücük bir leke. Düzlük, başlı başına dünyanın düzenine aykırıydı aslında. Böyle engin bir düzlüğün ulaşılması güç dağlarla kuşatılmasını beklemişti. Çünkü böyle ovalara dağlardan kıvrıla kıvrıla inen yollarla ulaşılır ve böyle ovalardan ancak ufukta bir belirip bir kaybolan puslu dağlara gözlerini dikerek çıkılırdı. Dağlar yoktu, zirveleri çelik rengi keskin kayalardan yaratılmamıştı; yamaçları, düzlükle birleştikleri yerde seyrelen bir ormanla örtülmemişti ve güneş, taştan gövdelerini boydan boya yararak arkalarında yitip gitmiyordu. Düzlüğün, insanın ruhunu kemiren aynılığında bir tezat, bir tür müjde, kurtuluş haberiydi leke. Tazelenmiş umuduna sarılıp ona doğru yürümeye başladı. Gün batınca uzak bir ocağın ateşi gibi ışıl ışıl titreşti. İlahi bir ihsana nail olmuştu sanki, yolun geri kalanı boyunca açlık ve susuzluk, uyku ve yorgunluk çekmedi, adım adım sabırla büyüttü lekeyi Karas.

İneklerin memelerine sarılmış, samanla karıştırdıkları tezekleri çıplak elleriyle kalıplara döken kadınların; zayıf buğday tanelerini çuvallara dolduran, tırpanlarını bileyen adamların ve söğüt gölgelerinde, duvar diplerinde, pencere kenarlarında durmaksızın bir hayat muhasebesi yapan ihtiyarların ara-

sından yürüyerek vardı kentin kemerli kapısına. Hepsine; ellerinde çomaklar, teller, kuşaklar; kenti çevreleyen yüksek duvarların dışında koşturan çocukların yüzlerine bile dünya oynadıkları oyunun hatırına ayakta duruyormuş gibi bir ciddiyet sinmişti. Sanki sur dışındaki derme çatma barakalar, harmandan arta kalan buğdayları tırtıklayan tavuklar, sokak aralarında pinekleyen köpekler, gözcü kuleleri ve muhafızlar; yontulmuş, kabaca şekil verilip üst üste yığılmış taşlarıyla bu koca şehir belli bir vazifeyi ifa ediyor, herkes ve her şey başka bir şeyi temsil ediyordu.

Yine de başka insanlarla birlikte olmak rahatlatmıştı Karas'ı. Kentlilere; ciddiyetlerine, bedenlerinin sıcaklığına, ıstıraplarına, öfkelerine, pişmanlıklarına, hikâyelerine tutunarak düzlüğü, sabırla birbiri ardına attığı adımları; yorgunluğunu, yolculuğun kendisini ve elbette unutulmuş tarifi zihninde yaratmadığına ikna olabilirdi. Bir anlığına geride bıraktıkları, seferi ve heybesindekiler zihninden silinir gibi oldu. Sanki bir mahsuru varmış, her şeyin hakikatin çarpıtılmasından ibaret olması bir kabahatmiş gibi korktu bundan. Günlerdir, hatta belki de haftalardır aşamadığı bu düzlüğün sınırlarını kaldıran, onu görkemli bir hapishaneye çeviren kendisi miydi yoksa? Ova genişledikçe ruhu daralmıştı; bir işaret, aynılığın doğasına aykırı bir nesne; sırtını yaslayıp ondan uzaklaşacağı ya da gözlerini ayırmadan ona doğru yürüyeceği bir şey bulmuştu nihayet. Kent, tüm tuhaflığına rağmen, tam da aradığı şeydi. Yine de böyle bir kente ulaşan bir yolcunun heyecanla karşılanmasını beklemişti. Çünkü böyle kentlere büyük bir şamata yaratmadan girilmez ve böyle kentlerden ya kutsanarak ya da lanetlenerek ayrılırsınız. Oysa kimsenin umurunda değildi.

Geride bıraktığı yıllar boyunca sayısız kente düşmüştü yolu. Bazen sadece bir durak, bazen varılacak yerin kendisi oldu kentler. Hancılar, aktarlar, muhafızlar, komutanlar, soylular ve hırsızlarla tanıştı. Tarifin kendisinden izler de buldu, muhtevasından parçalar da. Karkadan otunun bir tek yedi

bahar yağmur görmemiş steplerde yetiştiğini, yalnızca dağ göllerinin kara suyundan içmiş karacaların etini ya da sadece yeni doğan ancak yetişemeden ölüp giden bir evladın uğuru olarak dikilmiş ağacın incirini kullanması gerektiğini çoğu zaman kentlerde öğrendi. Apar topar ayrıldı kimilerinden, kimilerindeyse bir iz, bir ses bulmak için aylarca kaldı. Nereye giderse gitsin onu yola düşüren yeri, doğup büyüdüğü kenti; Thurdulaar'ı hep içinde taşıdı. Oldum olası Thurdulaar'ı nasıl hatırlayacağına karar veremezdi. Yüzyıllar önce kardeşine lanet edip gelen beyin ilk haneyi kurduğu vadi, hem yuvası hem de zindanı olmuştu. Belli belirsiz hatırladığı babası, çıktığı seferden dönmeyince üç kardeş, anaları ile baş başa kalmışlar; anaları onları ancak ölmeyecek kadar tok, donmayacak kadar sıcak tutabilmişti. Yaşı yetip de ekmeğinin peşine düştüğünde ilkin hancının bulaşıkhanesinde çalışmaya başladı. Bir uğrak yeri sayılmazdı Thurdulaar; hancı da geçimini birkaç ayda bir gelen tüccarlardan, yolunu kaybetmiş yolculardan bir de sadece hasat zamanı kazancını kutlamak isteyen kentlilerden kazanırdı. Zamanla tezgâhın arkasına sonra da mutfağa terfi etti.

Hayattan ne istediğini, neyi bulacağını düşünme fırsatı bulamamıştı. Yine de geçen yıllarla birlikte yolunun mutfağa düşmesini bir tür lütuf olarak görmeyi bildi. Çocukluğu açlıkla geçen, kurtlu ekmek ve yulaf lapasından ötesini tadamamış bir yetim olarak kokuların ve aromaların zengin dünyası büyülemişti onu. Sanki ilahi bir hüner ihsan edilmişti zayıf ellerine. Önce şehrinin halkı fark etti maharetini, sonra uzaklardan gelen yolcular dilden dile yaydı yemeklerinin şöhretini. Namını işiten seyyahlar kenti ziyaret etmeye, yollarını Thurdulaar'a düşürmeye başladılar. İnsan varsa pazar, pazar varsa geçim vardır diyen tüccarlar daha sık uğrar oldular. Daha önce duyulmadık otlar, baharatlar, bilmedikleri hayvanların etleri tezgâhları doldurdu. Sama'dan, Salem'den, hasılı Kazan'ın her köşesinden gelenlerle şehir de han da dolup taştı.

Kibirli değildi, hünerine güvendiği kadar öğrenmeyi severdi. Diyarın dört bir yanından gelen yolculardan bildiğinden fazlasını öğrendi. Issız vadiler, sarp dağ yamaçları, geniş çayırlıklar ve karanlık ormanlarda yeni tatlar aradı. Buldu da.

Sonra bir gün, taşa akıl almaz kıvrımlar veren ustaların, kuleleri göğe değen mimarların, gözün gördüğü her rengi kumaşlarına dokuyan kirbasilerin, mavi çeliği nakış gibi işleyen demircilerin, gümüşe, altına ve paha biçilemez taşlara can veren kuyumcuların; yıldızlara ve feleklere bakıp ötelerden haber veren, sayısı bilinmez kitapların sahifeleri arasında kaybolan âlimlerin; resmin, müziğin, eski ve yeni masalların diyarı Assos'tan bir yolcu geldi Thurdulaar'a. Şehrin çamurlu yokuşları boyunca yürüyüp hana girdi. Ne istediğini sormak için masasına yanaşan kıza bir kese uzatıp aşçıya götürmesini istedi. Şaşırsa da isteneni yaptı genç kız. Kesenin ağzını açmadan anladı elindekinin kıymetini Karas. Ne zamandır duymadığı bir heyecanla elleri titreyerek açtı minik düğümü. Mutfağa yayılan koku aklını başından almaya yetmişti. Yemeğin hayatın özü ile alakasını; bir lokmanın üzerinde kayıp gittiği dilde yaptıklarını, kokuların hatta çiğneyen dişlerin arasındakilerin çıkardığı seslerin neyi, nasıl tamamladığını; gırtlaktan mideye inen, öğütülen, sindirenlerin insan bedenine neler bıraktığını bilirdi. Ancak henüz tatmaya cesaret edemediği bu koku, kesenin içindeki gizem, zihnine doluşan binlerce ihtimal, yemek denen şeyin bedenin ötesindeki bir varoluşa uzanabileceğini fısıldamıştı Karas'a. Göz açıp kapayana kadar olmuştu her şey.

Henüz mutfaktan çıkmaya fırsat bulamamış, kesedekini kokuları mutfağa sinen yüzlerce baharattan ayıramamış kızın omuzlarına yapıştı telaşla. Oldum olası onu garip hatta tekinsiz bulan kız korksa da handaki yabancıyı işaret etmeyi başardı. Saygı, kıskançlık, öfke arası bir duyguyla yaklaştı masaya Karas.

"Kimsin sen?!"

Karşısındakinin perişan hâlinden keyif alan bir zalimlikle sustu yabancı. Kambur sırtı, düzleşmiş boynunun iyice masaya yaklaştırdığı yüzünde sevimsiz bir tebessüm, kehribar gözlerinde vahşi bir ışıltı gezindi bir anlığına.

"Kazan'ın tüm saraylarında namı yürüyen Karas sensin öyle mi? Her damağa mührünü vuran bir ustadan sendekinden daha fazla nezaket beklerdik. Belki de şöhretin, eğitilmemiş damakların cahilce abarttıklarına dayanıyor. Sana sunulana verdiğin tepkiyi düşünürsek..."

Karas için şöhretin de başkalarının ne söylediğinin de önemi yoktu. Yine de işittiklerinden sonra içindeki girdapta öfke hâkim gelmeye başladı. Konuşmak istese de konuşamadı. Ona fırsat tanımayan yabancının titreyen sesi tekrar duyuldu.

"Kendini yorma Karas, işittiklerini yol yorgunu bir ihtiyarın sebepsiz aksiliği sayabilirsin. Belli ki konuşmaktan çok dinlemeye aşinasın. Âlâ. Dinle şimdi. Sana görünenin, bilinenin ötesindekilerden bir işaret getirdik. Kılıçtan keskin kılıç, güzelden güzel dilber, ilimden gizli bir ilim vardır. İstidadın, hünerlerin, namın kulağımıza erişti. Eğer dilersen sana mekânın, zamanın ve insani zaafların ötesinden, evrenin gizli tarifini öğretiriz. Değilse nefsinle, ellerine bağlanan zincirlerle mutfağına dön. Sana kanan yine kanar. Assos sarayına gelince Yelbegen'i sor."

Bir kez daha dili tutulmuştu Karas'ın. Yabancı, tepesine küçük bir yırtıcının kafatasını tutturduğu asasına dayanarak usulca yerinden kalktı. Konuştuğu gibi titrek adımlarla handan çıkarken Karas arkasından bakmakla yetindi. Ne yapacağını ne düşüneceğini bilemeden öylece kalakaldı bir süre. Sonra hanı dolduranların şaşkın bakışlarına aldırmadan, zihninde bir şimşek çakmış gibi aniden mutfağa koştu. Üç gün üç gece çıkmadı mutfaktan, kimseye bir lokma yemek hazırlamasa da tencereler, kazanlar ocağın üstünden inmedi. Uzun uzun, ocaklarda yanan alevlerden aldığı ışığı belli belirsiz bir pırıl-

tıyla yansıtan toza baktı önce. Ancak sarhoş edici kokusuna azıcık da olsa alıştığında bir parçasını dilinin ucuna sürmeyi akledebildi. Kâh doğudan gelen baharatlara kâh bin adalı Apsula'nın kurutulmuş deniz mahsullerine benzetti tozu. Rhu Çölü'nün nadir bitki köklerinden ya da kuşağın tropik meyvelerinden şüphelendi. Bildiği tüm hayvanların etlerini hatırlamaya çalıştı. İlk günün güneşini batırırken başladığı yerden bir adım öteye bile gidememişti. İkinci gün tariflerinden birine ekledi tozu. Sonuç berbattı. Yekten eklemek yerine başka baharatlarla değiştirmeyi, eksilttiklerinin yerine altın tozundan katmayı denedi. Sulandırdı, kaynattı, soğuttu ve biraz daha kuruttu elindekini. Yelbegen'in getirdiği bir lütuf değil, lanetti sanki. Gün sona ermeden kesedekilerin tamamını tüketmişti. Ocakları söndürdü; kazanları, tavaları tezgâhtan aldı. Şaşırtıcı bir sükûnetle pencerenin dibine çöküp düşünmeye başladı. Erkenci kuşların cıvıltıları, yeni uyanan kentin cılız gürültüleri duyulurken yerinden doğrulup tekrar yaktı ocakları. Yenilgiyi kabullenmişti. Mağlubiyetin utancından kurtulmak, silkelenmek, kendine gelmek; her zaman olduğu gibi bir parça huzur bulmak için kazanının başına geçti bu defa. Mutfağındaki malzemelerle pişirilebilecek en iyi yemeği; gözleri kapalı tek eli bağlı bile olsa muntazaman takip edebileceği bir tarifi hazırlamaya koyuldu. Kazan diyarında yaptığı yemekteki hüneriyle boy ölçüşebilecek aşçıların sayısı bir elin parmaklarını geçmezdi. Bir avuntu, yaşadığı yenilginin ardından bir teselli bulmak umuduyla kaşığı ağzına götürdü. Önce tezgâhlara, dolaplara, duvarlara dizilmiş kap kacak, Kazan'ın dört bir yanından gelen baharatları koyduğu boy boy şişeler, ocakta yanan ateş, köz ve küller kapıldı girdaba; sonra hanın eskimiş, islenmiş duvarları, tarlalarda, dükkânlarda çalışan insanlar; iki yanında iki tepe ile Thurdulaar, ovalar, denizler ve dağlar takip etti onları. Dünya ayakları altından çekildi Karas'ın, geride elindeki kaşıkla kendisi kaldı. Tahta kaşık düştü elinden. Çarptığında zayıf bir tıkırtı çıkaracak zemin yaratıldı ilkin. Sonra teker teker az önce girdabın yutup

tükettiği her şey geri geldi. Bir tek Karas'ın hüneri yerinde yoktu. Dışarıdan gelen seslenişlere, içinde gittikçe büyüyen korkuya, Yelbegen'in tehditkâr fısıltılarına kulak asmadan başka, daha kolay, daha tanıdık tarifleri hazırlamaya; kaybettiği hünerini kazanların, tencerelerin, tavaların dibinde aramaya devam etti. Bulamadı.

Üçüncü günün sonunda Karas suretinde bir ceset çıktı mutfaktan. Kaybettiği müşteriler için söylenen hancı, içeride bekleyen bir avuç yolcuya soğuk sıcak demeden ikram etti mutfakta bulduklarını. Kara ekmekle tabaklarını sıyırarak; dillerini dudakları, parmakları üzerinde gezdirerek, Karas Usta'nın yemekleriyle bir vecd hâline kapılarak silip süpürdüler her şeyi. Kimse anlamadı eksik olanı. Karas mağlup bir adamın çökmüş omuzları ve güçsüz adımlarıyla döndü evine. Sırtına bir heybe, yanına üç beş kuruş para aldı. Anası, kardeşleri ile vedalaşıp düştü yollara.

Şimdi yıllar önce Assos'a vardığındaki gibi tanımadığı bir kentin kapısından giriyor olsa da bu kez içinde her şeyi yutup geride incecik gri küllerden başkasını bırakmayan o ateşi taşımıyordu. Başka türden bir kaygı, kırık ama aydınlık bir umut. Kuşkusuz Assos'un zarif, ışıltılı ve temiz yapılarından çok farklıydı buradakiler. Daha koyu, neredeyse kapkara kayalardan kabaca yontulmuş, usta zanaatkârların imzası kıvrımlardan yoksun; köşeli, sivri taşlar kullanılmıştı yapılarda. Muhafızların altın işlemeli deri zırhları bile simsiyahtı. Sıcağa rağmen asla çıkarmadıkları kürklü başlıkları altındaki yüzleri de tıpkı üzerinde yürüdükleri surların yapıldığı taşlar gibi köşeliydi. Yabancı bir kente girdiği her seferde olduğu gibi meydanda kurulan pazara gitmek istedi Karas. Güçlü kokular, satıcıların çığlıkları, etrafta koşuşturan hırsız çocuklar dünyanın neresine giderse gitsin aynı olurdu. Uzun yolculukları boyunca pazarlar; onun güvenli limanı, yeni bir kente alıştığı, şehre asıl girdiği kapılar olmuşlardı. Kentin tamamına sinmiş o gri, kara ciddiyet; o sahte temsil hissi pazarda da değişmedi. Satıcıların

tezgâhlara daveti, pazarlıklar, dilencilerin sayıklamaları gerçek değildi sanki. İçindeki kırık umutta yeni bir çatlak yürüdü boydan boya. Sonraki durağı meydana en yakın han olmalıydı. Gitmedi. Doğrudan saraya yürürken Assos'un yakut sarayına çıkarken tırmandığı merdivenler zihninde canlandı.

Assos'a vardığında tozdan, kirden, yorgunluk ve endişeden tanınmaz hâldeydi. Hoş, namı çoktan yedi düveli sarsa da cismini tanıyan olmazdı muhakkak. O zamanlar henüz acemi bir yolcu, seferleri alışkanlıklarını tüketmemiş biri olarak kalan son parasıyla handa bir oda tutmuş, saraya çıkmadan önce temizlenip kendine çekidüzen vermeyi akıl edebilmişti. Dillere destan yakut sarayın merdivenlerinin başında bir muhafız karşıladı onu. İhtiyar Yelbegen'i görmek istediğini söylediğinde boş bir ifadeyle suratına bakmakla yetindi adam. Yine de Aşçı Karas'ın namı, hükümdara olmasa da komutana giden kapıların açılmasına yetmişti. Anlaşılan o ki, Yelbegen ismi Assos'takiler için de en az kendisi için olduğu kadar yabancıydı. Yorgun, yalnız ve beş parasızdı. Elinde adı ve şöhretinden başka hiçbir şeyi olmadan yabancı bir şehirde öylece kalakalmıştı. Onu buralara kadar getiren, kıyısından da olsa saraya sokan, çulsuz bir adam olarak ciddiye alınmasını sağlayan hünerini kullanmaktan başka ne yapabilirdi ki? Haftalardır ocağın başına geçmemiş, Thurdulaar'da olanların kalıcı olup olmadığını sınama şansı bulamamıştı. Çaresiz, saraya bağlılığını ve hizmetini sunmak zorunda kaldı. Muhakkak birileri onu tanıyacak; handa yemeğini yemiş, belki tebriklerini şahsen iletmek istemiş bir müşterisi ya da Thurdulaar pazarında tezgâhından alışveriş yaptığı gezgin bir tüccar karşısına çıkacaktı. Çıktı da.

Hünere, sanata, ilme ve zanaatkâra hürmetiyle bilinen Assos, cennet nimetlerini dünyaya getiren Karas Usta'ya yüz çevirecek değildi. Yüreğini sıkıştıran, nefesini kesen, ellerini zangır zangır titreten bin bir şüpheyle sarayın en az şehrin geri kalanı kadar gösterişli mutfağına girdi. İşinin ehli bir aşçı için fazlasıyla dolu kilerler, raflar ve dolaplardan temkinli fakat

lezzetli bir tarifi yapmak için gerekli olanları seçti. Thurdulaar'daki hancıyı ikna etmek üzere ilk kez mutfağa girdiği gün hissettiğini aratmayan bir heyecanla hazırladı yemeğini. Hemen bakamadı tadına. Uzun uzun soluklandı; tenceredekileri birkaç kez kokladı, tabağa özenle yerleştirdikten sonra sağına soluna baktı yemeğin. Mutfaktakiler, halini ustalığına yordular. Ömrünce hiç yalvarmadığı gibi yalvardı Tanrı'ya, ondan yardım diledi ve kaşığı tencereye daldırıp titreyen elleriyle dudaklarına götürdü. Kimse anlamadı ne olduğunu; belli belirsiz çatılan kaşlarını, alnında beliren incecik çizgileri, gözlerinde yanan ve sönen iki ayrı ateşi, boynunda şişen damarı ve ensesinden girip gövdesi boyunca ilerleyen o akkor çubuğu gören olmadı. Soğukkanlılığına kendisi de şaşırarak, yemeğin sunulabileceğini söyledi. Hemen sonra, kimseyle göz göze gelmek istemeyen bir suçlunun ürkek tavrıyla apar topar odasına çekildi. Hüner eksikti. Geri gelmek şöyle dursun, hepten kayıyordu parmakları arasından.

Aylarca, bilindik, bilinmedik yüzlerce yemek hazırladı Assos hükümdarına. Diyarın en hünerli aşçısına ev sahipliği yapan saray, övünmek ve övülmek için sayısız davet verdi. Kazan'ın dört köşesinden gelen zarif soylular, varlıklı tüccarlar, becerikli sanatkârlar ve bilge âlimler, yediklerinden çok yiyemediklerini düşünerek döndüler yuvalarına. Bir tek Karas fark etti, hünerin günden güne kendisinden uzaklaştığını. Artık pişirdiklerini tadamıyor; tencerelerden yükselen kokuları duyduğunda bile istifra edecek gibi oluyordu. Yine de teslim olmadı. Her fırsatta Assos'un ünlü âlimleri ile görüşüyor, sayısız yazma arasından Yelbegen adını ya da o gizemli baharata dair bir ipucu arıyordu çaresizce. Aylar aylara eklendi, mevsimler birbiri ardına takıldı ve günler birikip senelere döndü. Nihayet umudu tükenip bir dağ başında uzlete çekilmek ya da zehir içip acısız bir ölüme teslim olmak arasında bir seçim yapmayı düşündüğü günlerde, âdet yerini bulsun diye Assos'un meşhur pazarında mutfak için alışveriş yaparken

aydınlık yüzlü, dinç bakışlı, sırtı dik, yüzü güleç bir ihtiyar yanaştı yanına. Bir elini teklifsizce omzuna atıp, diğeriyle gür sakallarını sıvazlarken gevrek bir kahkaha attı.

"Hey gidi Aşçı Karas, kimse görmez değil mi gözlerindeki korkuyu."

İhtiyarın sözleri şaşırtmıştı Karas'ı kuşkusuz. İçinde olanı görmüş, aklından geçeni söylemişti.

Yine de korkmadı, hatta rahatladı Karas. Hiç değilse aradığına, bulmaktan umudunu yitirdiğine dair bir şeyler duyacaktı.

"Yelbegen'i tanıyor musun yoksa?"

"Yelbegen'i ancak onun gibiler tanır. Belli ki benden önce onunla kesişmiş yolun. Bizden biri ile karşılaşanlara kazınan izleri okumakta mahiriz. Vermesiyle değil almasıyla bilinir Yelbegen."

"Bana zamanın, mekânın ve insani zaaflarından ötesinden bir tarif vadetti. Bir de altın gibi ışıl ışıl bir toz verdi. Hem her şey gibi hem hiçbir şeye benzemez. Kokusu, tadı ete kemiğe değil ruha işleyen bir toz. Ne adını ne kendisini bilen var."

İhtiyar kalın kaşlarını düşünceyle çattı önce. Kısacık bir an düşündü, sakalları belli belirsiz titreşti. "Bilinmez," diye mırıldandı söze başlamadan.

"Ne demeli sana şimdi? Kazan sudan çıkmadan, felekler üst üste örtülmeden evvel, âlemde sizden kudretliler yaşadı. Onlar da doğdu, büyüdü, yedi, içti, güldü, ağladı. Zamanları dolup çekilip gittiklerinde geriye kendilerinden sayısız nişan bıraktılar. Gören gözler, işiten kulaklar, tanıyan damaklar bilir. İnsan yeryüzünde yürüdüğünde eskilerin izleri de sözleri de tazeydi. Biz de çoktuk. Sözler unutuldu, izler silindi. İşte sana fısıldanan tarif eskilerin tarifidir. Yelbegen azıcık oyunbazdır. Eğlenmiş seninle. Sana verdiği, tarifin ilk malzemesi olsa gerek. Rhu'da doğmuş, avını bulamamış akrebin tozudur. Unutabilirsen unut, biz bile unuttuk o tarifi."

İlkin pazar yerinde uzun uzun konuştular, sonra yakınlardaki bir handa; devam eden günlerde aralarında acemi bir dostluk büyüdü. Tarifi bilmese de izini sürecek gözü, gizini çözecek ilmi vardı ihtiyarın. Sangal'ın fıtratı yolda olmak üzereydi, Karas'ın da bu dünyada bir muradı kalmamıştı zaten. Birbirlerine yoldaş olup, Karas'ın kaybettiğini beraber aramaya başladılar. Rhu Çölü'nün oyunbaz kum tepeleri arasında yürüdüler günlerce, Apsula'nın dalgalı denizlerine yelken açıp ıssız adaları mesken tutmuş balıkçılarla konuştular. Geceleri tatlı uykuya dalmadan önce ya da bozkırın tenha yollarını adımlarken; taşlara kazınan izlerin sırrını, Kazan'ın unutulmuş masallarını ve diyarın saklı hazinelerini anlattı Sangal. Bir kentten diğerine, bir ovadan ötekine geçtiler. Heybesi yavaş yavaş dolmaya başladı Karas'ın. Sırtı inceldi, dizleri katılaştı, yüzüne yeni çizgiler kazındı. Sangal gözlerindeki ateş eksilmedi hiç, sırtı dik ve kahkahası güçlüydü. Yolları, aradıkları kadar kadim bir kentin harabelerine düştü bir gün. Acemi gözler için küçük bir düzlüğün orta yerindeki bu tepeden ibaret olan bu yer, Sangal için unutulmuş bir yazgının taşa işlenmiş haliydi. Yaklaştıkça gizlediklerini açık etti yıkıntılar, her biri tek başına bir dikilitaştan heybetli temel taşlarının arasında gecelediler. Beraber geçirdikleri aylar boyunca hiç olmadığı kadar sessizdi Sangal. Bir yanı on binlerce yıl önce yontulmuş taşlar kadar sakin diğer yanı yaktıkları ateşin alevden kolları gibi huzursuzdu. Sanki o da uzuvlarını uzatıp gece göğüne kavuşmak ya da bu çok önceleri terk edilmiş taşlar ilekök salmak arasında bir seçim yapmaya çalışıyordu. Sabırla sustular o gece, ihtiyarın gözlerine derin bir keder; ancak bir evlat ya da toruna duyulabilecek türden güçlü bir merhamet kazınmıştı. Gün ağardığında tereddüt ve pişmanlıkla gölgelenmiş bir sesle konuştu:

"Aşçı Karas, eskilerin izlerini okumakta en az benim kadar beceriklisin artık. Bizler için sizlerle böyle yarenlik etmek hayır değildir. Artık yollarımız çatallanıyor."

O günden bu yana yalnız yürüyordu yolları. İzler başka izleri işaret etmiş, diyarın dört yanından çeşit çeşit insandan, kendilerinin bile bildiklerini bilmedikleri sırlar öğrenmişti. Doğru sorular, doğru cevapları doğurmuş; kokular, renkler, isimler rehberi olmuştu. Nihayet, eski parşömenlere, titrek yıldızların saklı motiflerine, dağların zirvelerine, yaş ve kuru yapraklara, ağaç gövdelerine, kentlere ve ovalara gizlenmiş izler onu bu sonsuz düzlüğe ulaştırmıştı. Sorduğu herkesin safsata, efsane ya da koca karı masalı saydığı isimsiz kentin kapısına varmıştı işte. Acaba, dedi kendi kendine, Sangal duysa inanır, sevinir miydi burada oluşuna. Yolları çatallandığında sükûnet ve sabırla düşünmüştü Karas. "Benden geriye ne kaldı?" demişti kederle. Eski günlerini kokulara, aromalara hükmettiği zamanları hatırlamıştı. Ne için istiyordu tarifi? Yeniden herkesin yere göğe koyamadığı Kara Usta olmak için mi? Hayır! Onun aradığı ne şöhret ne de iltifattı. Yokluk ve eksiklik içinde yaşayabilir, pişirdiklerini sadece kendisi tadabilirdi pekâlâ. Hoş, neyi kaybettiğini kendisinden başka hiç kimse anlamamıştı zaten. Hüneri yitirdikten sonra bile insanlar, belki samimiyetle belki de diğer herkesten ayrı düşmekten korktukları için yere göğe koyamamışlardı yemeklerini. Ancak onun yoksunluğunu çektiği şey içindeki o kibirli ustanın takdiri ya da onun getirdiği tatmin, belki de kimden ve nereden gelirse gelsin tatların dilinde, damağında dahası ruhunda yarattığı coşkuydu. Önceleri kendi elleri bu coşkuyu ona sunabilmişti. Fakat Yelbegen'in laneti sadece hünerini değil onu hayatta tutan, ruhunu doyuran gıdayı da söküp almıştı.

Sarayın geniş kapılarına vardığında sabırla soluklandı Karas. Ömrünü adadığı gizemle arasında sadece koyu ahşaptan doğranmış bu kanatlı, soğuk ve tehditkâr kapı kalmıştı. Bir kez daha Tanrı'dan yardım dileyip hünerini yitirmiş elleriyle usulca itti kara kapıyı. Kapının kanatları ile birlikte derin bir karanlık da aralandı Karas'ın önünde, ne olduğunu bile anlayamadan içine hapsetti onu. Ayaklarının altındaki yer,

başının üstündeki kurşuni gök, saray ve içindeki her şeyle koca kent silindi gitti bir anda. Haftalar boyunca adımladığı, pes edip ölüme yattığı düzlüğün orta yerinde buldu kendini yeniden. Güneş çekilmiş, Ay tabak gibi serilmişti gökyüzüne. Yine uzak ufakta ufacık bir leke çarptı gözüne. Vücudundaki her zerreyi ayaklandıran, karşı konulamaz bir çekime kapıldı aninden. Göz açıp kapayana, soluk alıp verene kadar olup bitti her şey. O mu lekeye gitmişti, yoksa leke mi ona gelmişti anlayamadı. Bu kez doksan dokuz köşeli koca bir çadırın önünde buldu kendini. Ayaklarının altındaki yer sarsıldı ilkin, sonra kara bir bulut kapladı gökyüzünü. Mavi şimşekleri, kulak yırtan gök gürültüleri izledi onu. Kara bulut çadırın direğini yutacak kadar alçaldı. Biraz daha kardı her yer, başını kaldırıp ufkun öbür ucuna dikti gözlerini. Daha koyu bir karanlık, köşesinden yutmuştu ayı. Kırıldı, parçalandı ay. Karmaşanın içinden bir sesin "gel" dediğini duydu Karas. Başını eğip çadırın kapısından içeri girdi.

"Hoş geldin Karas, yolunu uzattık biraz. Kusura bakmadın ya..."

Kanı çekilir gibi oldu Karas'ın. Yedi başın üzerinde yedi çift sapsarı göz ona değil ruhunun derinliklerine bakıyordu sanki. Kıvrılan, birbiri ardına geçen, eğilip bükülen yılankavi yedi boyun; pullarla kaplı kapkara bir gövdede birleşiyor, konuştuğunda yedi ağız birden konuşuyordu. Ağız şapırtısına benzeyen sesler kapladı çadırın içini, sonra yedi kafa birden tekrar konuşmaya başladı.

"Buraya varacağını beklemiyorduk. Kimden yardım aldın? Bükrek? Balgaç? Yoksa Buka mı? Hiçbirisi ha? Sangal değil mi? Başka hangisi olacak ki?"

Sangal'ın adını duymasıyla içinde zayıf bir sıcaklık hissetti. Yine de korkudan dizleri titriyor, nefes almakta zorlanıyordu. Sureti değişmiş olsa da görür görmez tanımıştı Yelbegen'i. Bir pişmanlık dalgası yüreği boyunca genişledi. İster istemez ejderin pençeleri altında birikmiş kemiklere kaydı gözü.

Başlar fark etmişti bunu. Keyifli şakladı yedi dil, tekrar konuştu Yelbegen.

"Senden önce gelenler de oldu elbet. Akıbetinden mi korktun yoksa? Korkma! Tanrı'dan kut almışsın. aydan nasibimiz varmış. Şimdi konuş Usta Karas, tarifi buldun mu?"

Konuşmadı, konuşamadı Karas. Eli heybesine gitti sadece. Gözler bunu da gördüler. Diller bir kez daha şakladı, boyunlar kıvrıldı, pençelerin altındaki kemikler, kafatasları çatırdadı.

"Doğru ya, konuşmaktan çok dinlemeye aşinasın. Bizim de namımız yanlış yürümüş Karas. Adımız hilebaza çıkmış. Oysa ne vadetmişsek veririz. Madem ömrünü sırra adadın, aradığını bulacaksın. İşte sana sözümüz. Eksik olan özdür. Canın özü, bedenin özü, dünyanın özü. Bulursan bul, bulamazsan akıbetin bellidir. Elini uzatıp alacaksan al, alamazsan ellerimiz boğazına sarılır."

Olduğu yerde iyice yekindi ejder, Karas'a sonunu göstermek ister gibi biraz daha ufaladı kemikleri. Hiçbir zaman açık etmese de tüm bu yolculuğun, meşakkatin onu Yelbegen'e getireceğini ima etmişti Sangal. Şimdi anlıyordu bunu Karas. Harabede geceledikleri zaman Sangal'ın ateşe gözlerini dikip, mahzun bir tavırla söylediklerini hatırladı. "Âlemler bir nizam üzere yaratılmış Karas. Bak şu oduna, ateşe değince yanmak fıtratıdır. Biz de bir fıtrat üzereyiz. Yelbegen'e ne demeli... Söylenecek var, söylenemeyecek var. İstesem de diyemeyeceklerim var. Yolun ona çıkar mı bilinmez. O ancak kendisine varan yolları fısıldar. Vereceğini alır mısın bilinmez. O ancak verebileceğini vadeder. Verirse kendisinden olanı verir. Ama bilesin ki oyunbazdır. Göze perde indirmede, aşikârı gizlemede hünerlidir. Gözünün gördüğünden şaşma."

Karas ne isteyeceğini, neye uzanacağını bilemedi. Sesini duysun diye Tanrı'ya yakardı. İçine, özüne, hayatın, dünyanın kendisinden türediği bir cevher bulmak üzere ruhuna baktı. Kara ejder huzursuzca kıpırdanıyor, fıtratın boynuna

doladığı zincirin onu serbest bırakmasını bekliyordu. Sonra birden, Yelbegen'in kurbanlarından geri kalanların, ufalanmış kemiklerin ve canavarın koca gövdesinin ötesinde karanlıktan karanlık bir leke fark etti. Toplanıp büyüyen Ay'ın zayıf ışığı karanlık yumrunun üzerinde belli belirsiz titreşip pullarla kaplı kıvrımları boyunca zayıfça parıldadı. O zaman Karas da Yelbegen de anladı olacakları. Gözler kocaman açıldı, şaklayan diller inlemeye, yedi ağız birden konuşup yalvarmaya başladı.

"Aman ha Karas, biz sana merhamet ettik sen de neslimize merhamet et. Eskiler gibi zalim olma Karas. Tanrı onları yeryüzünde süpürmedi mi? Yıllarca izlerini talim ettin, üzerlerine inen gazabı görmedin mi? Başlarımızdan birini sana diyet verelim Karas, merhamet et."

Karas; Assos'un zümrüt sarayında, Thurdulaar'daki mutfağında, Sangal'ın yanında ya da Kadir Tanrı'nın huzurunda yürür gibi yürüdü yumurtaya doğru. Her adımında ömründen eksilen bir seneyi hatırladı. Ona ihsan edilenin ellerinden söküp alınışını, çaresiz, kimsesiz, beceriksiz geçen günleri, geceleri getirdi aklına. Yüreğine merhamet değecek gibi olduğunda ejderin karasından bir parça alıp çaldı yüreğine. Yumurtaya yaklaştıkça iyice sardı kaderin zincirleri ejderi; başlardan acı çığlıklar yükseldi, sözler kayboldu, yerini inlemelere bıraktı. Boyunlar topraktan çıkan solucanlar gibi birbirine dolandılar, kemikler un ufak oldu. Vardı, iki eliyle tuttu yumurtayı Karas. Yaşamı, dünyayı, eskileri ve kendisini düşündü. Özü, özünden eksileni, içindeki hiçliğe dolanları, boş kalmış ellerinin arasında duranı hissetti şiddetle. Başının üzerine kaldırıp, var gücüyle yere çaldı.

Kusurlu Mızrak

Hanım ey!

Bir gün; alıcı kuşun yavrusu, bidevi konur atın sahibi, yoksul ve kimsesizlerin devleti, Oğuz yurdunun kudretli beylerinden bir bey, toy kurdurmuştu. Doksan başlı otağlarını kara yerin üzerine diktirdi. Doksan yerde alaca halı, ipek döşedi, badyalar serildi, altın ayak sürahiler dizildi. Dokuz kara gözlü, güzel yüzlü, saçı ardına örülü, göğsü kızıl düğmeli, elleri bileğinden kınalı, parmakları nigarlı dilber kâfir kızları sağrak sürdü. Bey, kaba dizi üzerine çöktü konukladığı yiğit Oğuz alplerine dedi: "Ünüm anlayın beyler, sözüm dinleyin beyler, yata yata yanımız ağrıdı, dura dura belimiz kurudu, yürüyelim beyler, av avlayalım, kuş kuşlayalım, sığın geyik yıkalım, dönelim otağımıza inelim, yiyelim içelim hoş geçelim." Yiğitler hep bir oldu dediler: "Ağam, Han'ım uygundur." Yağız al atını çektirdi, sıçrayıp bindi. Saymakla bitmez kudretli Oğuz erleri de atlarına bindi, engin bozkır göğsüne, yaban yazıya alaca asker ava çıktılar.

Herkesin neşesi yerinde. Sahici mi bunlar? Gerçekten bu kadar mutlu mu hepsi? Nasıl başarıyorlar rengârenk boyanmış duvarların önünde gülümseyerek fotoğraf çektirmeyi? Sıra bekliyorlar sabırla. Pozlarını bozanlara surat asıyor, hemen sonra kafalarını geriye atıp gözleri ışıl ışıl gülümsüyorlar. Aklım almıyor.

Beni aralarına kabul etmediler abi, geniş bir kavis çizdiler yanımdan geçerken. Şu saçlarını mora boyamış güzel kız çantasını göğsüne bastırdı mesela. Kafasında yüzlerce iğnenin açtığı yaraları kabuk bağlamış Arap, karısını iyice kendisine çekti. Gözlerimin içine bakamadı hiçbiri. Onlardan bir şeyler isteyeceğimi, dileneceğimi sandılar belki de. Paralarını, telefonlarını, sigaralarını ya da birbirlerine sürtüne sürtüne biriktirdikleri yeteneklerini ellerinden alabilirim diye korktular. Elimden gelse çalardım. Eksikliği beni onlar gibi olmaktan alıkoyan şey neyse onu bulur ve çalardım. Var çünkü öyle bir şey. İnsanın işinin gücünün rast gitmesini; ancak başkasında görünce yokluğunu hissettiklerinin, süslü bir ambalajda sunulmasını; günden güne eksilenleri ya da senden geriye azıcık bir şey kaldığını fark etmemeni sağlayan bir şey. Bende yok işte. Ama sende var abi. Yakışıyor da, sakil durmuyor yani. Ateşin suyu söndürmesi, yüksekten bırakılan bir şeyin yere düşmesi, her sabah güneşin doğması gibi bir doğallıkla taşıyorsun bu cevheri.

Beni kırtasiyecinin yanına çırak soktuğun gün anladım bunu. Oturuşundan; bazen dilinin ucuyla, kelimeleri tükürür gibi bazen de karşındaki sözlerine layık değilmiş, onları emanet etmek istemiyor gibi ağır ağır konuşmandan; hafifçe kaldırdığın çenen ve indirdiğin göz kapaklarının ardından başkalarını dinlerken bir ihsanda bulunuyor oluşundan, tüm ikramları geri çevirişinden; adamın işini, söylediklerini, hayatını, gözlerinin birbirine yakın oluşunu, seyrelmiş saçlarının iyice ortaya çıkardığı yuvarlak kafasını beğenmediğini, ona dair hiçbir şeyi zerre kadar önemsemediğini gösterdiğinde ve tüm bunları nefes alır, gözünü kırpar gibi bir doğallıkla, istemeden yaptı-

ğında anladım. Ne dediğini, ne giydiğini hatta dükkânı bile adam akıllı hatırlamıyorum. Ama o cevherin ışıltısı hep aklımda. Senin gibi olmak istemedim hiç, çünkü senin gibi olmak sana mahsus bir haslet. Asla cesaret edemeyeceğim bir cüret, bir edepsizlik olurdu bu. Sonraki sene kasabın yanına girdim abi. Kurban yaza denk gelmişti. İlk sigaramı bir bayram günü, yan yana bağladığın iki kınalı koç için sizin avluya girdiğimizde uzattın bana. İçip içmediğimi bilmeden. İçime çekemediğimi fark etmedin. İçime çekemediğimden ve yanında sigara içmekten utandığımı da. Beni kendine denk, sigara uzatılacak bir adam olarak gördüğün için gururlandım. Oysa sigarayı senin gibi tutamıyor, burnumdan duman çıkaramıyor, külün üzerime düşmesine aldırmayacak kadar dalgın olamıyordum. Çamura, kana ve hayvan bokuna bulanmış kıyafetlerimi fark edince konuştun. "Pis mis deme sarıl işine. Bakma, dünya batar da millet boğazından vazgeçmez. Ben ustanla konuştum, elin bıçağa yatkınmış. O da iyice yetiştirecek seni."

Elime tutuşturduğun bütün bir butla eve girdiğimde aklımda sen vardın. Ömrünün son kurbanını gören anamla bir olup hayır duaları ettik sana. Kışı çıkaramadı zavallı. Bir serçe gibi sessiz sedasız teslim etti emanetini. İplik iplik bir yağmur yağdı onu gömerken. Kabre inip yüzünü kıbleye çevirirken ağladığımı anlamadı kimse. Gelmemene kızmadım abi. İşin vardır. Zaten sana kızmak haddim değil. Hem, adamlarını göndermesen cenazeyi çekip çeviremez, insanın acısını yonta yonta bir kalıba sığdıran o resmi kâğıt işlerini halledemezdim bir başıma. Konu komşuya yemeği sen yedirdin, Demir ile Kaya'yı yurda sen yerleştirdin; evi kapatan, bana çarşıdaki bekâr odamı ayarlayan da sendin. Hakkın ödenmez.

Çok seveni vardı babamın. Ben büyürken dönüp dönüp anlattığı o beylik töresi ne söylüyorsa yapmış. Hani laf yerini

bulsun, mızrak gibi dosdoğru bir adamdı. Yetim okutur, aç doyurur, yapamayanın düğününü yapar. İsteyene vermeyi severdi rahmetli. "Beylik almakla değil, vermekle olur." O elindekini dağıttıkça, Allah da ona daha çok verdi. Bir yandan malı mülkü arttı babamın; diğer yandan seveni, sayanı. İnsanın niyeti hayır olunca eğri de eksen doğru çıkarmış ya; yanında yöresinde işinin ucundan tutanı, yardım edeni çok olurdu. Evimiz misal, tekke gibi bir şeydi. Haşa! Kapıyı çalana "Kimsin?" diye sorulmaz! Buyur edilir, yemek yedirilir, derdi dinlenirdi. Öyle mızmız bir adam da değildi ha. Merhametliydi, cömertti ama yiğitti de. Masuma, mazluma -hele bir de ondan medet istemişse- kalkan eli kırmak ne kelime, koparır atardı. Hasılı, kasabanın orta yerinde, göğe yükselen bir dağ gibiydi babam.

Garibanın sığındığı, sırtını yasladığı o heybetli dağ; ne yaparsam yapayım aşamadığım bir engel, ellerimi, ayaklarımı paramparça eden kayalıklardı benim için. O büyüdükçe ben küçüldüm. Onun başı bulutlara değdikçe, benim ayaklarım yerin dibine battı. Bir serinlik değil, karanlık olarak düştü gölgesi üstüme. Kusur bendeydi.

Yaş aldıkça babamın beyliği benim sırtıma yük oldu. Allah kalbimi biliyor, ne verdiğine gözüm daraldı ne de ahalinin sevgisini, saygısını kıskandım. Övündüm, gönendim bile. Gel gelelim, demişler ya; kurdun yavrusu kurt olur, armut dibine düşer hatta boynuz kulağı geçer... Her dağ aşılmazmış, her yol gidilmez; kurdum demekle de kurt olunmazmış meğer. Ricacısından duacısına, yardım edeninden minnet edenine bu koca iyilik yumağına ama en çok da babama karşı marazlı bir hınç büyütmüşüm içimde. Serpilmiş, yayılmış, sarmış her yanımı. O tohum ne zaman düştü desen, vallahi ben de bilmiyorum. İnsan ufakken dünyadan bihaber oluyor. Sesim çatallanıp da bıyıklarım terlediğinde okulda hocalarımın, çarşıda esnafın ne bileyim işte, kahvede kasabalının bana hürmet ettiğini fark ettim. İlkin sevindim buna. Babamın oğluydum ni-

hayetinde. Bakırcı Mustafa ustanın oğlu Halim'le atıştık okulda bir gün. İtlikti benimkisi. Yirik, diye dalga geçtim çocukla. Herkes, kızlar bile sataşırdı Halim'e. O boyun büküp sustukça biz tepesine binerdik. Diklenecek, ses edecek değildi ya. Hele ki bana. Ulan Halim, Yirik Halim! Sabır taşının çatlayacağı beni buldu. Evire çevire dövdü beni o gün. Ama nasıl dövmek, ağzım burnum birbirine girdi. Hırsımdan göğsüm daralıyor ama gücüm de yetmiyor. Güç bela elinden aldılar beni. Hoca önde, biz arkada müdürün odasına yollandık. Önce çenesi göğsünde Halim'e baktı Müdür, sonra kan ter içinde hâlime, sonra affedersin boka bakar gibi bir daha baktı Halim'e yüzünü buruşturarak. Anlamadan, dinlemeden öyle bir tokat aşk etti ki bizim yiriğe, Allah şahidim benim içim sızladı. Vay efendim; bizim adımız, namımız belliymiş, kim oluyormuş da eşkıya gibi bana el kaldırıyormuş kıçı kırık Halim Efendi... Müdür sormadı ne oldu, diye; Halim de söylemedi zaten. Paşa paşa dayağını yedi. Yalnız çıkarken bir bakış baktı bana, yediğim sopadan beter. Bugün bile ciğerimi dağlar. Belki de o garibin ahı tuttu. Halim'i gönderince; makamına, hocalığına bakmadan bin türlü özür diledi benden Müdür. Babama hürmetle selam edip kapıya kadar da yolculadı. İlk defa o gün şüphe ettim kendimden. Halim'in gözlerinde gördüm aslında ne olduğumu. Zamanla anladım ki keramet bende değilmiş. Meğerse dağ fare doğurmuş. Babamın hatırı olmasa ahali beni köpek yerine koymazmış. Yine sözüm geçiyor, gönlüm hoş ediliyordu ama içim de içimi yiyordu. İstiyordum ki babam gibi olduğum için saysınlar beni, babamın oğlu olduğum için değil. Serseri bir çocuk değildim aslında, benim yaptığım kadarını her genç yapardı. Esasında milletinki de haksızlık, babama bakıp beni beğenmiyorlardı. Sanki kendi sıpaları pek matah. Belki onlar da babamın iyiliğinin altında ezilmiş, eksiklenmişlerdi. Hiçbir noksanını bulamadıkları bu adamın evladında kusur bulmak istediler. Yine de Allah şahidim, çok çabaladım. Tüm sınıfın önünde Halim'in gönlünü aldım, çarşıda pazarda ihtiyarların torbalarını taşıdım, mazlum

gördüğüme arka çıktım. Yetmedi. Ne kendim ikna olabildim ne kasabalıyı memnun edebildim. Hani, tutayım derken hepten devirirsin ya bir şeyleri. Çırpındıkça battım. Sonra bir öfke aldı içimi. Hırslandım, hırçınlaştım. El birliğiyle öldürdük o güzel çocuğu. Kendimden, kasabadan, babamdan hasılı her şeyden tiksinmeye başladım. Gözlerimi doruklara dikip çıktığım yol; düşenin dibini bulamayacağı, baş döndüren bir uçuruma, dağın bağrını yarıp geçen derin bir vadiye çıkmıştı.



Kırk yiğitle Bey, at yelesine düştü koşturdu. Uçanlardan kaz, tavuk; yürüyenlerden geyik, tavşan gözlediler. Üç gün at sırtında geçip de dördüncü güne dönünce; Canavarlar serhengi, yalabı gözleri sarı balkıyan, yili ak postu çizik, kıynakları temren gibi ulalmış iri kaplan gördüler. Beyin canı cuşa geldi; kaynadı, şevklendi, döndü yiğitlere dedi: "Yiğitlerim, varalım haran kaplana yay çekelim, ok atalım, avımızı alalım. Ak ban otağımıza dönelim, kıvanalım." Yiğitler hep bir oldular: "Ağam, Han'ım uygundur." Yedi günlük azığı tükenesiye, yılga avın peşine düştüler, yağız atların sağrısı köpüklendi, çatlamadı; erler döküldü, devrilmedi yine de kaplana erişemediler. Gele gele bir karaca dağın yamacına vardı ulaştı kaplan. Seğiridi bir belene girdi, taşın, kayanın arasında yitti. Oğuz beyi izin süremedi, kan damarları kaynadı, dünya âlem gözüne karanlık kesildi, yerindi, göyündü. Arı sudan abdest aldı. Ak alnını yere koydu. İki rekât namaz kıldı. Kadir Tanrı'dan hacet diledi. Avını elinden alan dağa kargışladı, asılan kayaları uvansın, başı dumanlı tepeleri yıkılsın, kara yer obrulsun dağ gömülsün diledi. Kadir Tanrı muradını vermedi.



Abi, bak esnaf yüzünü ekşitiyor beni görünce. Onlar içeceklerinin görüntüsüne hayran kalırken müşterilerinin keyfini kaçırmamdan korkuyorlar. Çatık kaşlarının altından gözle-

rini uzaklara dikip sert yapıyorlar güya. Sessiz pozlarından; "bulaşma bize, fena yaparız, tersimiz pistir" gibi şeyler işitmemi istiyorlar. Onlar da bakamıyor gözlerimin içine; kırık burnuma, patlamış dudaklarıma, sararmış dişlerime, yüzümdeki yaralara bakarak konuşmadan kovuyorlar beni. Ben dayaktan kaçmam abi, en iyi sen bilirsin. Önce adıma piç diyerek mahalledeki çocuklar dövdü beni, sonra okulda öğretmenler, dükkânda ustam. Nurcan'ın sevgilisi de dövdü. Çakalı tek yumrukta mevlasına kavuşturabileceğimi bilmiyordum o vakitler. Bilsem de vurmazdım zaten. Bize yakışmaz, diyeceğin için değil. Akif Usta mahallemizin esnafı olduğu ya da kıçı kırık bir kasap çırağının, kebapçının oğlunu benzetmesi ayıplanacağı için de değil. Olmaz gibi geldi abi. Nurcan beni sevmez, dedim. Serhat vurdu, ben seyrettim. Kıpkırmızı yumruğunun beyaz boğumlarına, ısırdığı diline, gömleğinin düğmelerine, buz mavisi ayakkabılarına dikkatle baktım. Ne zaman başını kaldıracak olsa çiğnenmiş, direnmeye güç yetirememiş bir yetimden başkasını göremedim. Bir tek sen işte abi; bir sen sigara tuttun bana, iş güç sahibi yaptın, aç açık bırakmadın. Yaşları yetişip yurttan çıktıklarında kardeşlerimi yanına aldın. İşlerin açılmıştı o zamanlar. Mezbahayı yeni almıştın. Üçümüzü aldın, Akif Usta'da kebap yedirdin. "Paşam, sana güvendik bu işe girdik. Aman ha yüzümü kara çıkarma, el kapısında çalışacağına abinin işinin başında duracaksın. Bu aslanlar da yanımızda, elimiz ayağımız olacaklar. Hadi göreyim sizi. Bundan böyle bize karada ölüm yok!"

Öldük ama abi. Öldüler. Anamın yanına gömdüm onları.

Malik'in adamları kıydı kardeşlerime. Bellerine taktığın silahlara, onlara "aslanlar" deyişine ama en çok da doğallıkla taşıdığın o cevhere güvendi kardeşlerim. Biz kadir kıymet bilir çocuklardık abi. Malını da canımızdan kıymetli bildik. Malik'in başıbozuk adamları kesimhaneyi bastığında çarpıştık onlarla. Önce Demir düştü sağ yanıma, kendi kanıyla dolmuş boğazından ürkünç hırıltılar yükselirken son bir gayretle senden

helallik sordu. Yoktun abi. Sonra Kaya olduğu yere yığıldı. Taş kesildi bedeni, çekip alamadım sığındığım köşeye. Oradan nasıl çıktım, ben niye ölemedim? Ancak şimdi anlıyorum.

Yine de sahipsiz bırakmadım emanetini. İki kardeşimi, sanki hemen kokacaklarmış gibi buzhaneye taşıdıktan sonra sabırla kilitledim kapıları. Yoktun abi. Nereye gidecektim? Nerede bulacaktım seni? Bekledim sadece. Çakarların geceyi aydınlatışını, Demir ile Kaya'nın ceset torbalarında taşınmalarını, sonra da hepsinin geldikleri gibi bir şamata içinde çekip gitmelerini ağaçların arasından, gizlenerek izledim. Kendi içime düştüm o gece. Kızdım, küfrettim sana. Bizi bir ateşe, parçalayıp sakinleşsinler diye itin köpeğin önüne attın diye değil. Biz kadir kıymet bilir çocuklardık, ama sen yoktun abi. Seni, gördüğüm gibi gördüğüm için kızdım. Sen nasıl göründüğünü biliyor musun abi? Bilmiyorsun. Bilmediğin için öyle görünüyorsun. Gözlerin, ömrü seyretmekle geçen bir garibin gözleri olsaydı bilirdin. Sana da benimki gibi bir vazife verilmiş olsaydı bilirdin. Ama bilmiyorsun. Sen, sen olduğun sürece de bilemeyeceksin.

Askerden sonra kasabada kalamadım. O marazlı öfkeme rağmen saygıda kusur etmiyordum babama. Ezilip büzülerek, -belki de- içten içe gitme demesini umarak anlattım İstanbul'a göçmek istediğimi. Gitme dese, gitmezdim. Demedi. Yol yordam gösterdi, eşine dostuna haber saldı, cebime de harçlığımı koyup gönderdi beni. Böyle kolayca ikna olmasına bozulmuştum. Hoş, gitme dese de kızardım. Yine de benden ümidini kesmemiş olmasını istiyordum. İstanbul; kollarını açmış, beni bekliyormuş meğer. Sardı sarmaladı, koynuna aldı beni çabucak. Ben de; senelerce biriktirdiğim hırsla, avına üşüşen bir yırtıcının iştahıyla, olamamışlığın verdiği hınçla daldım koynuna. Burada bile üstüme düşüyordu babamın gölgesi. Selamını götürdüğüm herkes; iyiliğinden, cömertli-

ğinden, yiğitliğinden bahsediyor, her ricamı emir sayıyordu. Onlar anlattıkça benim göğsüm daraldı, koyu bir karanlık aktı içime. Bir gittiğimin kapısına bir daha gitmedim. Kendi namımı kendim salacaktım artık. Eğri, doğru demeden yolumu bulmak için ne lazımsa yaptım. Dedim ya aramız iyiydi İstanbul'la, rast gitti işlerim. Varsın babam gibi sevgiden, hürmetten değil; çıkardan, korkudan olsun; adam yerine koyuluyor, kendi adımla biliniyordum. İnsanların benden çekinmesi hoşuma gidiyordu.

İlk seneler hiç değilse bayramlarda dönüyordum baba ocağına. Kasabanın soluk renkleri, çürümüş yaprak kokusuyla İstanbul'da kurduğum hayatı kıyaslamak hoşuma gidiyordu. Beğeniyordum yani kendi hâlimi. Artık kasabalı da temkinliydi bana karşı. Babam, illa ki biliyordu yaramaz işlere bulaştığımı. Yine de açık açık hiçbir şey söylemedi. Ben de onun hikmetli hikâyelerin altına sakladığı nasihatlerini anlamak istemedim inatla. Kurban arefesiydi, en yakınındaki adamlarından birine fakire fukaraya dağıtılacak kurban için ederince para verdim. "Aman ha Emin Abi, bu sene de böyle olsun. Babamın ayırdığı parayla da başka türlü hayır yaparsınız, vekâletim sanadır." Bayram günü içimde ayrı bir gurur, senelerdir tatmadığım bir sevinç. Sanki bir zamanlar o derin vadide kaybolup giden çocuk geri gelmiş. De ki, son bir ışık kırıntısı, bana dair son bir umut.

İstanbul'da güneşi doğurmadan yatmazdım çoğu zaman. Şafakla namaza kalkmıştık, öğleden sonra iyice ağırlık çöktü. Akşam evin avlusuna kurulacak sofranın, babamın yanında oturacak olmanın hevesiyle iki saat olsun kestireyim diye odama çıktım. Dün Emin Abi'ye verdiğim zarf, babamın hiç söylemediği acı sözlerinin yerine öylece masada duruyor. Ben ömrümde üç defa ağladım. İlki, o zarfı masada gördüğüm zamandadır. Ağladıkça kurudu gönlüm, katılaştı, taş gibi oldu. Ağladıkça içimdeki ateş büyüdü. Akşamı beklemeden yola çıkarken baba ocağına bir daha dönmeyeceğimi biliyordum.

Sonraki yıllar işi gücü bahane ederek iyice ayağımı kestim, hiç uğramadım kasabaya. Dibine düştüğüm uçurumda hepten kayboldum.



Bey döndü, kırk yiğidine buyruk verdi, yurdunun kırk yakasına saldı. Yiğitler dergâh-ı Hakk'ta duası makbul cümle erenleri sürdüler Bey'in otağına getirdiler. Ağzı dualı erenler ayasını açtı, kerem sahibi Tanrı'dan hacet dilediler. Kadir Tanrı, erenlerin muradını vermedi. Döndü pirlerin serverine danıştı Bey. Pir dedi: "Han'ım dış oğuzda Tanrı dostu bir çoban eksik kaldı. Gelsin el açsın, umulur ki Tanrı muradını verir. Belli bil." Bey döndü, erlerine buyruk verdi. Erler binit sırtında yedi gün yedi gece yol gitti, dış oğuzda ünledi, çobanı aldı beyin otağına getirdiler.

Çoban arı sudan abdest aldı, ak alnını yere koydu, yüzünü yere sürdü, iki rekât namaz kıldı. Ayasını açtı, danıştı. Adı görklü Muhammed'e salavat getirdi, alkış verdi, Kadir Tanrı'dan Bey'in hacetini diledi. O vakit, âlem-i manada Kadir Tanrı çobana buyurdu: "Kara yere çaktık, karaca dağ kazık olsun. Berkittik, başı göğe değsin, puslansın. Kayaları uvanır, tepeleri yıkılır, yer obrulur dağ gömülür ama kudretini zayi etmeyiz. Sana bir oğul vereyim, neslindir sürsün gitsin. Dağın kudreti sana, senin kudretin nesline geçsin. Beyin imtihanı ona, senin imtihanın sanadır. Bey neslinin canı soyuna, soyunun kanı bey nesline emanet."



Nasıl, ne zaman buldum seni abi? Ne hâldeydim? Öfkelendim mi sana, acı sözler söyledim mi? İçimde böyle yanabileceğini bilmediğim yeni bir ateş yanmaya başlamıştı. Büyüdü, büyüdü, kan yerine alevden diller aktı damarlarımda, tüm bedenimi sardı ateş. Bu defa seyretmekle yetinmek istemedim. Yanında, yörende kimse kalmamıştı abi. Kanıma dokundu

benim gibi oluşun. Atlar koşuyordu içimde; binelim, yola düşelim istedim. Dur, dedin; durmak yoktu artık. Sana yapılanların hesabı abi, kardeşlerimin kanı?..

"Dur be oğlum. Biz daha ölmedik. Her işin bir zamanı, yolu yordamı var. Nazımızın geçtiği namlı delikanlılara haber saldım. Kim nerede saf tutmuş görelim. Ben kendime, çoluk çocukla mekân bastı, dedirtmem. Bizim de bu âlemde bir adımız var. Bastığım yerden ses gelmeyecekse yürümem ben. Sen yoluna bak, adam kesmek koyun kesmeye benzemez!"

Senin aslanların benim kardaşlarımdı abi. Anamın karnını, yetimliği, sobalı odaya serilen döşeği, kışlık çizmeyi, bir kuru ekmeği, yokluğu, ezilmeyi; bildiğim ne varsa her şeyi onlarla paylaştım. Durmak yoktu artık. Ömrümde ilk defa itiraz ettim sana. Ya bir silah ver, Demir ile Kaya'nın kanlarının hakkını alayım ya da düş önüme, öleceksem senin arkanda öleyim. Seni olduğun yerden çekip alan; yükseklere dağların zirvelerine, kartalların kanatlarına taşıyan o bakışınla baktın bana. "Benim meselemin hesabını sormak sana mı düştü lan? Yerini bil aslanım. Hem sabah ola hayrola, şimdi yat dinlen."

Yine uyuttun beni abi, bir zindandan aldın bir zindana tıktın. Ben uykumda, tatlı intikam düşleri görürken, çektin gittin. Yumruklarım sızlayana kadar vurdum üstüme kapattığın kapıya. Her yumrukta döküldü süslerim; geride kapana kısılmış, çaresiz, vahşi bir hayvan kaldı. Dermanım kesildi; kafesinde ölümü değil, mahpus bir ömrü kabullenmiş bir yırtıcı gibi yığıldım o kapının dibine.

Usulca çöktüğümde işittim yuvarlanan kayaların seslerini. Önce derinlerde bir uğultu. Çakıl taşlarının cılız tıkırtıları, su olup, akıp giden toprağın hışırtısı, iri kayaların tok gümbürtüleri arasından bir duanın mırıltıları yavaş yavaş yükseldi. Kulağıma kırk asırlık bir tılsımın sözlerini tane tane fısıldadı. Canı çekilmiş gibi iki yanıma sarkan kollarıma, köklerini

derinlere salmış bir güç geldi. Bir kez daha vurdum kapıya. Yalnızca bir kez. Ne kapı kaldı ne çerçevesi.



Tam dokuz sene sonra geldi babam. Karanlığın, bataklığın, pisliğin içinde geçen dokuz sene. Bambaşka adamlardık ikimiz de. Saçlarının, kaşlarının, gözlerinin bile karası gitmiş. Yüzünde hiç bilmediğim çizgiler. Elleri artık ihtiyar bir adamın elleri. Omuzları düşmüş, beli bükülmüş ama nasıl olmuşsa olmuş, heybeti hiç eksilmemiş. Öyle ki, başka türlü, bastığı zeminden derinlerde bir yere gizlenmiş, tanımadığım bir ağırlığı var şimdi. Ne yapacağımı bilemedim. Öpmek için eline sarıldım, hâlâ çelik gibiydi bilekleri. Kahvesini söyledim, karşılıklı oturduk. Sabırla sustu önce; masama, duvarlara, üstüme başıma, camekânın öte yanında bekleyen suratsız adamlarıma uzun uzun baktı. "Seninle," dedi neredeyse kendisini konuşmaya zorlayarak. "Yan yana, omuz omuza iki dağ olamadık. Emanete talip olmadın oğlum. Hoş, senin kadar benim de kabahatim var. Oğulların yazısını biraz da babalar yazar. Lakin, talip olmasan da, bilmesen de atalarımızdan bize yadigar kalanı göğsünde taşıyorsun. Gün gelir, emir vaki olur. Şimdiden sonra sana buyruk vermek bana düşmez, yine de senden bir dileğim var. Kapıda üç yetimiyle bir dul bekliyor. Hanım da, çocukları da benim sana emanetim, vasiyetimdir. Oğul, bazı sırlar vakti gelmeden açık edilmez. Sen sözümü unutma, hakikatte onlar sana değil, senin canın onlara emanettir."

Oturduğu gibi sakince ayağa kalktı. Her şey telaşsızca olup bittiği hâlde şaşkındım. İlkin anlayamadım; ihtimal veremedim çekip gideceğine. Aramıza o kadar mesafe girmiş olacağını düşünemedim belki. Aklım başıma geldiğinde bir ayağı kapının dışındaydı. Uçurumun kıyısındaki bir dala sarılır gibi sarıldım, son defa alnıma koydum ihtiyar ellerini. O zaman sıkıca kucakladı beni. Dizlerimin dermanı kesildi. Geniş

bozkırlara, ahşap camilere, pınar başlarına, kurumuş çeşmelere, avluda kurulan sofralara gittim. Nasıl bilmem, ama biliyordum aynı şeyleri hissettiğimizi. Keder, pişmanlık, şefkat, utanç, öfke... Getirdiği tüm kokuları yanında götürerek gitti. Dur diyemedim. Kahvesi hâlâ sıcaktı.

Perdeleri örttüm önce, ayak bileklerimden beni yerin dibine çeken bir ağırlıkla birlikte zar zor masama yürüdüm. Bir adım daha atacak gücüm yoktu. Bir ceset gibi bıraktım gövdemi koltuğa. Tam dokuz sene sonra bir kez daha ağladım. Bilmem ne kadar sonra çağırdım çocuklarıyla kadını. Kısa boylu, kalın bilekli, yüksek yanaklı, gencecik bir kadın. Beş, altı yaşlarında ikizler; Demir ve Kaya. Bir de olsa olsa on yaşında sert bakışlı; saçı, gözü, bahtı kara bir oğlancık. Bizim oralardan göçmüşler, kocası köyde çobanlık yaparmış. Garip, hiç merak etmemişim babalarının nasıl öldüğünü. Gözümün önüne, mahalleye yerleştirdim onları. Kadını tekstilde işe soktum, çocukları okula yazdırdım. Ara ara evlerine erzak, çocuklara üst baş, kadına harçlık gönderdim. Daha fazlasını da yapabilirdim illa ki; gücüm, imkânım, param vardı. Ama gelmiyordu içimden. Babamın minnet edip, yüz düşürerek bana emanet ettiği yetimleri ortada bırakacak kadar alçalmamıştım elbet. Ama insanız en nihayetinde, çiğ süt emmişiz. Babamın getirdiği taze kokular çabucak yerini pisliğin ve çürümenin kokularına bırakmıştı. Yıllar sonra bir el gibi gelişine, söylenecek onlarca söz varken söylediklerinin yetinmesine ve en çok da unuttuğumu, boş verdiğimi sandığım yaraları deşmesine öfkeleniyordum. Adımı bildiğim gibi kulak asmayacağımı bilsem de son kez olsun beni iyiye, güzele, yol belleden töreye davet etmesini istemiştim belki de. Belki de, benim gibi bir hayırsıza yüz eğecek kadar önemsediği o yetimleri kıskanıyordum. Kulağımda bir ses; tüm o süslü sözlerin, yetimleri bana yamamamak için söylendiğini fısıldıyordu. Söndüğünü sandığım o marazlı ateş sönmemiş meğer. Her gece bir ucundan tutuşturup tekrar yakıyordu ruhumu.

Birkaç sene sonra emaneti teslim etti babam. Cenazesine gidemedim. Gitmeyi diledim, ama gidemedim. Kasabanın kabristanında anlata anlata doyamadığı soyuna, artık silik bir hayal gibi hatırladığım anama kavuştu yeniden. Malına mülküne elimi sürüp kirletmek istemedim. Emin Abi'ye haber salıp; bildiği, öğrendiği gibi hayır işlerine devam etmesini söyledim. Babamdan geriye bir tek yetimler kalmıştı. Ben içimdeki çürümeyle boğuşurken onlar büyüdü, aslan gibi delikanlılar oldular. Babamın emanetleri. Maldan, mülkten, şöhretten, güçten daha kıymetli bir hazineyi, nesilden nesile geçen gizli bir emaneti hiç ettiğimi tekrar tekrar hatırlatan yetimler. Beni, ben olduğum için seven bir onlar vardı. İliklerime kadar hissediyordum bunu. Ama ben, sevmek becerisini çoktan kaybetmiştim. Yine de sevebilseydim eğer; yalnızca onları, hele hele en büyüklerini, o karacık oğlanı severdim. Oysa benden geriye sadece öfke ve nefret kalmıştı. Babamın yadigârı oldukları; yetişip bir ağaca dönememiş tohumu, karanlık vadilerde yolunu kaybetmiş o tertemiz çocuğu, büyüdüğüm evin sokağını hatırlattıkları; her şeye rağmen benim gibi bir adamı sevebildikleri için nefret ediyordum onlardan. Olurum sanıp olamayışımın, babamın mızrak gibi dosdoğru bir adam oluşunun, bir ömür süren düşüşümün intikamını; bitmeyen bir kedi fare oyunu oynayarak o masumlardan alacaktım. Savrulup süpürüldüğümüz bir rüzgârın önünde esti geçti yıllar.

Büyümüştüm. Kolayca yutamayacağım kadar güçlü hasımlarım vardı artık. Kimseye güvenmesem de yetişemiyordum işlere. Sanıyordum ki batakhanelerden, sokak aralarından, viranelerden topladığım o namsız, sıfatsız adamlar kadir kıymet bilmeseler bile çekinirlerdi benden. Bu âlemin dostluğuna da düşmanlığına da güven olmaz. En iyi benim bilmem gerekirdi. Ne ektim ki ne biçeyim? Pustukları kuytularda, dostum düşmanım bir olup düşkün bir anımı beklemişler. Hepsi başıma üşüştü. Evime, servetime, namıma çöktüler. Ne sığınacak bir kapı, ne yanımda yöremde canımı kollayacak kimsem kaldı.

Allah var, nefretime, çürüyüşüme, alçaklığıma rağmen yetimleri bu pislikten muhafaza etmiştim. Temiz bir işim varsa, o da mezbahaydı. Yine de tutan el pis olunca, mal temiz olmuyor. Ne olur ne olmaz diyerek çocukların bellerine birer silah takmıştım. Bir, karacık oğlan kabul etmedi ona uzattığım silahı. Düştüğüm son çukur, can çukurum oldu. Yetimlerin malımı, namımı kendi canlarının önüne koyacağını biliyordum. Onlar canla başla savununca mezbahada olduğumu düşündü hasımlarım. Demir ile Kaya'nın canına karşılık kendi sefil hayatımı kurtardım. Kaçtım, herkesten sakladığım son güvenli eve sığındım. Karacık oğlan sığındığım yerde buldu beni. Nasıl buldu, Allah bilir. Ölmemeyi, ölememeyi bir kabahat gibi görüyor; kardeşlerinin kanını almak, bana yapılan ihanetin hesabını görmek istiyordu. Onun bu hâli; bendeki çürüme kadar marazlı sevgisi, ben dehşetten felç olmuşken koşa koşa ölüme gitmek isteyişi, kara kara bakan gözleri, mertliği, temizliği midemi bulandırıyordu. Ölüm bir nimet, ödeyemediği bir kefaretti onun için. Ödülünü kolayca almasını istemedim. Kendimi kandırıyordum aslında; öfkeden, nefretten, hırstan bir duvar örmüş, korkakça ardına sığınmıştım. Destansı bir kötülükten aşağısını kendime yakıştıramıyor; kendimi taş gibi sağlam, kaskatı olduğuma ikna etmeye çalışıyordum. Oysa ölmesini istemiyordum aslında. Bana bir zamanlar kim olduğumu hatırlatan bir o kalmıştı. Nereden geldiğimi, neleri kaybettiğimi. Bir gün dönüp sığınabileceğim yerin neresi olduğunu... Bir gün dönüp sığınabileceğim ümidini bir tek o diri tutuyordu. Ne kendime ne de ona itiraf edecek kadar cesur olamadım. Kesimhanede namlunun karşına göğsünü koyarak; elinde sığır etlerini kemiklerinden ayırmak için kullandığı bir bıçak, belki de sadece koyun butları, çıplak hayvan kemikleri hatta çıplak elleriyle onlarca leş alıp yanıma ulaştığı hâlde acı sözler ettim ona. Yanıma yakışmadığını, eni sonu bir kasap olduğunu, haddini bilmesini söyledim. Hem, kaldıysa namımdan başka neyim kalmıştı ki? Bu saatten sonra bu âlemde tutunacaksam, yanıma katacağım bitirimlerin

namıma tutunacaktım. Hâlâ benden bir çıkarları olmasını umarak haber saldım onlara. Sabah olmadan, kapıyı karacık oğlanın bu hayattan son muradının üstüne kapatıp, o uyurken kaçtım yanından.

Malik'in mekânı mezarım olacaktı. Yiğitçe vuruşacağım için değil, babamın anlattığı hikâyelerdeki erler gibi dövüşeceğim için de değil. Bu âlemde kimseye güvenilmeyeceği, yanıma kattığım itler de beni sattığı için. Sığındığım duvarın dibinde bir sokak köpeği, bir böcek gibi ölecektim. Dert değil, vallahi değil. Yıllardır içimi kemire kemire büyüyen hastalık iyileşecek, acım dinecek; karacık oğlan, boynuna doladığım urgandan kurtulacaktı en azından. Yine de sırrına vakıf olamadığım o emanetin yitip gidecek olması kanıma dokunuyordu. Bana değil, babama; sabırla emanete sahip çıkan atalara ve oğullarına haksızlıktı bu. Ölecektim işte, bir böcekmişim gibi üzerime basacaktı Malik. Son halka, zayıf halka bendim. Varsın olsun, zincir benimle kopsun. Layık olmayana açık edileceğine ölümümle sırlansın emanet. Hiç değilse ölürken babamın töresine uyayım; ensemde tek kurşunla ölmektense, gövdem delik deşik olsun, dedim. Tevekkülle kabullendim yazgımı. Doğrulup ölüme yürüyeceğim sırada koptu fırtına. Önce derinlerde bir uğultu. Çakıl taşlarının cılız tıkırtıları, su olup, akıp giden toprağın hışırtısı, iri kayaların tok gümbürtüleri arasından bir duanın mırıltıları yavaş yavaş yükseldi. Kulağıma kırk asırlık bir tılsımın sözlerini tane tane fısıldadı. O zaman sırra vakıf oldum, kim kime emanet anladım. Fırtına gürledi, sağanak bir yağmur gibi düştü hasımlarımın üstüne, sildi süpürdü hepsini. O yağmur içimdeki ateşi söndürdü, taze bir serinlik, toprak ve çim kokuları getirdi. Sonra, başladığı gibi sakince dindi yağmur. Emaneti paylaştığım saçı, gözü, bahtı kara yiğit; üçer beşer canlarını aldığı hasımlarımın arasından özgür bir adam olarak usulca yürüyüp gitti.

Çoban dua kılıp amin dedi. Kara ellerini ak yüzüne, gök sakalına vurdu. Kara toprak, asumanlı gök dolamaç oldu. Çobanın göğsü genişledi; sinesinde dağın asılı kayaları uvanır, yeriyle yurduyla gömülür, yer obrulur, gümbür gümbür iner, taşı toprağı savrulur oldu. Dağın berki ona geçti. Çoban yüzün eğdi. Bey, Kadir Tanrı'nın hitabını işitti, şaduman oldu. Döndü çobanla kavilleşti: Himmet verdin kerem buldum Çoban; soyun soyuma, canın neslime emanet olsun. Seni yoldaş bildim, varalım otağıma dönelim, ulu toy kurayım yiyelim içelim hoş geçelim. Seni de alayım imrahor edeyim, dedi. Çoban dedi: Ağam, Han'ım buyruğundur.

İzini ben bulmadım abi, ayaklarım buldu. Karaca dağların, derin vadilerin, hiç susmayan fısıltıların, yüzünü unuttuğum babamın hiç unutmadığım öğütlerinin, anacığımın sıcak koynunun, Demir ile Kaya'nın taş kesilmiş cesetlerinin ve cevherin beni kör eden ışıltısının arasından adım adım bir yol bulup getirdiler beni sana. Sonrası... Sonrası karanlık abi. Çok önceden verilmiş sözlerin tutulması, varlığını hiç bilmediğim o kudretin bir kez daha kollarıma dolanması. Ellerime kıymık gibi batan kemikler, galiz küfürler, yakarışlar, inlemeler...

Vurdum; zerre kadar bile kirlenmemiş, dupduru bir öfkeyle; eksik kalan, aklımdan çıkmayan ve unutulanların yerine vurdum. Sadece vurdum. Vurdukça irin aktı yaralarımdan, vurdukça kabuk bağladılar. Omurgamı eğip büken o kusurlu mızrak çıktı yerinden. Sıcacık, sakin bir ışık doldu içime. Çocukluğumdan beri içimde büyüyen o boşluğa, ışıl ışıl bir cevher yerleşti.

Ozan gelip boy boyladı, soy soyladı, koşdu böyle dedi:
Yom vereyim Han'ım, karlı kara dağların yıkılmasın.
Gölgelice kaba ağacın kesilmesin!
Koşarken yağız-al atın sürçmesin.
Çaldığında kara polat kılıcın kedilmesin.
Kadir Tanrı seni namerde muhtaç etmesin.
En sonunda arı imandan ayırmasın.
Çoban ile kavliniz bozulmasın.
Amin diyenler Tanrı'nın yüzünü görsün.
Ak alnında beş kelime dua kıldık, kabul olsun.
Derlesin, toplasın günahlarını
Adı görklü Muhammed Mustafa yüzü suyuna bağışlasın.

İyi yazarların ayırıcı vasıflarından biri de şüphesiz bu dünyaya dair bir bakış geliştirmeleridir. Üslup, bu bakışla oluşur; bir yazarın farklı zamanlarda kaleme aldığı metinler arasındaki tematik yakınlaşmanın sebebi çoğu zaman budur. Dahası iyi eseri, pek çok alanda olduğu gibi edebiyatta da hüküm süren vasat olandan ayıran da başka niteliklerinin yanı sıra bakış açısıdır. İyi bir yazar, onu hikâye ederken dünyaya, zaman içinde geliştirdiği o kendine has bakışıyla bakar ve yorumlar; hangi "biçim"de ne yazıyor olursa olsun metne imzasını da böyle atar.

Murat k. Murat'ın ilk öyküsünden beri başardığı ve anılması gereken vasfı budur işte. Önce ilk kitabı *Bir Zamanlar Dünyada*'da, ayrıntıları seven, hep görünenin ötesine yönelen, dünya içinde başka dünyalar, hikâye içinde başka hikâyeler arayan keskin gözleriyle dikkatleri üzerine çekti. Şimdi artık ustalığa adım atan bir hikâye anlatıcısının cüretiyle okura değil, eleştirmenlere değil, başka yazarlara bile değil, sanki sadece inşa ededurduğu kurmaca dünyasına aşina olanlara hatta belki kitabındaki karakterlerine şöyle fısıldıyor: "Merak etmeyin, *Tuhaf Olan Onlar*." Kabul edelim ki bu, güçlü ve karşı konulamaz bir fısıltı.

Aykut Ertuğrul



KİTAP NO	DİZİ ADI
1111	ÖYKÜ

KETEBE

TUHAF OLAN ONLAR
MURAT k. MURAT

9 786256 792357